

Algis Avižienis

**Link naujos
nacionalinių
valstybių eros**

TURINYS

Pratarmė	3
I Skyrius Pažadai ir globalizacijos realybė	8
II Skyrius Penkiasdešimties hiperglobalizacijos metų įvertinimas	26
III Skyrius Ar universalių doktrinų vertybės šventos?	48
IV Skyrius Senovės graikai ir žydai: dvi tautos, išvengusios universalių doktrinų	69
V Skyrius Liberalioji demokratija pasaulinės hegemonijos tarnyboje	89
VI Skyrius Valios siekti galios sąvoka valstybės gyvenime	120

VII Skyrius	
Galios siekis ir nežabotas egoizmas	148
VIII Skyrius	
Kaip Europa prarado savo vadovaujamą poziciją pasaulyje	180
IX Skyrius	
Kaip sustabdyti Europos nacionalinių valstybių nuosmukį	209

Pratarmė: Pakeliui į naują nacionalinių valstybių erą

Žiūrint Europos nacionalinių valstybių patriotų akimis, svarbiausia šių laikų problema yra Vakarų globalizacija. 2022 m. pradžioje daug kam iš mūsų rusų agresija atrodo kaip pagrindė grėsmė Lietuvos valstybingumui. Tačiau, Rusijos ekonominis pajėgumas daug kartų atsilieka nuo Vakarų pasaulio. Ilgainiui, Putino režimui nepavyks konkuruoti su Vakarų šalių bloku, kurio BVP yra 30 kartų didesnis nei Rusijos. Todėl karas Ukrainoje negali tęstis ilgai. Viskas turėtų baigtis derybomis. Vakarų pasaulio globalizacija niekur nedings. Kur kas neaiškesnė ateitis laukia Rusijos-Kinijos Eurazijos globalizacijos modelio.

Atsisakę daugumos beprasmių kalbų apie ekonominius globalizacijos pranašumus ar trūkumus, pereikime prie pagrindinio dalyko – politinės galios klausimo. Ar pritarsime finansinės oligarchijos pasaulinei hegemonijai, ar priešinsimės šiai pavojingai politinės galios koncentracijai?

Globalizacijos padariniai Europos nacionalinėms valstybėms yra pakankamai akivaizdūs. Joms numatyta palaipsniui išnykti. Šiuo metu 80 procentų priimtų įstatymų nacionaliniuose parlamentuose pradeda savo kelią Europos Komisijoje, kuri yra tarptautinės kontrolės mechanizmo

dalis. Nacionaliniams parlamentams leidžiama egzistuoti tik tam, kad paprasti europiečiai galėtų manyti, kad jie vis dar naudojami demokratinėmis teisėmis.

ES technokratai Europos tautoms yra numatę įgyvendinti atvirų sienų režimą. Galutinis tikslas yra Europos nacionalinių valstybių suliejimas į euro-afro-arabų konglomeratą. 2015 metais Vokietijos kanclerė Angela Merkel savavališkai atvėrė savo šalies vartus 1,5 milijono neturtingų imigrantų iš Artimųjų Rytų ir Afrikos šalių. Vokietijoje kilęs didelis pasipiktinimas dėl šio staigaus ir masinio antplūdžio buvo toks, kad nuo tada valdžia sumažino atvykėlių priėmimą iki dešimtadalio lyginant su 2015 m. migrantų skaičiumi, bet jiems vis tiek dar leidžiama atvykti.

Atvirų sienų politika stumiami ir kitose ES valstybėse. Reiktų pažymėti, kad naujai prisaikdinta Dž. Baideno (Joe Biden) administracija taip pat įsitraukė į A. Merkel pradėtą imigracijos politiką, leidžiančią nuo skurdo vargstantiems milijonams migrantų kirsti JAV ir Meksikos sieną.

Globalizacijos padariniai individo materialinei gerovei nėra taip akivaizdžiai matomi, kaip jos pasekmės nacionalinių valstybių suverenumui. Šioje knygoje bandau pavaizduoti, kaip globalistų siekis integruoti milijardus trečiojo pasaulio gyventojų į savo pasaulinę ekonominę

erdvę lėmė didžiulį darbo vietų ir turto nutekėjimą iš Europos ir JAV į besivystantį pasaulį. Stambus turto perskirstymas jau vyksta nuo 1970 m., tačiau eiliniams europiečiams ir amerikiečiams nebuvo pasiūlyta šiuo klausimu pareikšti savo nuomonę.

Laimei, daugelyje Europos šalių jau atsiranda organizuota opozicija nekontroliuojamai imigracijai ir ES federalistinėms ambicijoms. Knygoje pateikiu keletą idėjų, kaip naujosios opozicinės jėgos galėtų kovoti prieš žalingą globalizacijos įtaką. Ypač norėčiau pabrėžti modernios nacionalinės ideologijos poreikį. Kol dar globalistai nespėjo padaryti nepataisomą žalą Europos tautoms, reikia sukurti naują ir tvirtą politinio gyvenimo sampratą. Tas pasaulis, kokį mes pažįstame, remiasi konkrečiomis politinėmis institucijomis, nusistovėjusia politinės ir ekonominės veiklos vykdymo praktika, kurie yra grindžiami bendrais principais.

Jei norime įveikti dabartinius sunkumus ir sukurti pagrindus geresniam gyvenimui, turime gerai suvokti ydingas idėjas, kuriomis remiasi dabartinė pasaulio tvarka – jų kilmę, raidą ir neigiamas pasekmes. Turime pasenusias sampratas pakeisti racialesnėmis žmogaus ir visuomenės prigimties, asmens poreikių ir valstybės vaidmens koncepcijomis. Perfrazuojant F. Nyčę (F. Nietzsche), turime iš naujo įvertinti tas vertybes, kurios iki

šiol neabejotinai formavo mūsų gyvenimą. Jei nebūsime tikri dėl principinių nuostatų, priešininkai tuo pasinaudos ir nuves mus klystkeliais.

Nacionalizmas yra universalių doktrinų (krikščionybės, marksizmo, neoliberalizmo) bei internacionalizmo priešingybė. Jis individą įpareigoja tarnauti konkrečiai nacionalinei bendruomenei, o ne žmonijai apskritai, kaip pirmaeilei būtinybei. Universalios doktrinos išsklaido jėgas begalinėje erdvėje, kai tuo tarpu nacionalizmas telkia energiją. Internacionalizmas verčia atiduoti duoklę asmens laisvės idėjai, tuo pačiu maskuodamas siekį dominuoti pasaulyje. Nacionalizmas reikalauja solidarumo, kuris tam tikru mastu riboja individo laisvę, bet galiausiai padaro jį iš tiesų stiprų.

Šiuolaikinis nacionalizmas gyvenimo prasmę apibrėžtų kaip stiprios ir patvarios būties siekimą, sutelkiant individualią galią nacionalinėje bendruomenėje. Individas, kad ir kaip dosniai būtų apdovanotas sveikata, protu ir patirtimi, negali laikyti savęs galutiniu viso savo gyvenimo pastangų tikslu jau vien dėl to, kad suvokia savo mirtingumą.

Gamta nustato atskirų organizmų augimo ribas. Sukaupęs daug potencialo, įgyto per daugelį mokymosi ir patirties metų, brandus protas ima suvokti savo laikinumą. Mintis, kad ilgus metus trukęs mokymasis, darbas ir pasiekimai baigsis mirtimi, tampa sunkiai pakeliama.

Todėl protas ieško išėties ir ją randa žmonių junginiuose, kuriuos individas anksčiau sukūrė ar prie kurių prisijungė. Tas pats instinktas, verčiantis žmogų stiprinti galią, prisijungiant prie kitų žmonių, reikalauja individualios sąmonės perkėlimo į kolektyvinę. Tai užtikrina gyvenimo tęstinumą ir individo sąsają su ateitimi. Savo siekių įjungimas į žmonių bendruomenės siekius suteikia gyvenimui tęstinumą ir prasmę.

I Skyrius

Pažadai ir globalizacijos realybė

Globalizmo šalininkai mano, kad artėja prie savo grandiozinio sumanymo įgyvendinimo – žmonijos suvienijimo, kartais dar vadinamo Naująja pasaulio tvarka (NPT). Šis vis dar nebaigtas projektas, apie kurį svajojo Aleksandras Didysis, Romos cezariai, Napoleonas, Leonas Trockis, Josifas Stalinas ir kiti megalomaniški užkariautojai, iki galo taip ir liko neįgyvendintas, tačiau yra ne atvirai, bet atsargiai ir atkakliai tęsiamas.

Suvienijimas per biurokratizavimą. Globalistų vizija didžiaja dalimi įgyvendinama ne karine jėga, o didžiulėmis biurokratijos jėgomis, kurios jau daugiau nei 70 metų tyliai veikia finansų, tarptautinės prekybos, užsienio investicijų, diplomatijos ir saugumo srityse. Pokariu susikūrė daugybė tarptautinių institucijų, propaguojančių globalistinę darbotvarkę, įskaitant Jungtines Tautas (JT), Europos Sąjungą (ES), Šiaurės Atlanto sutarties organizaciją (NATO), Pasaulio banką (PB), Tarptautinį valiutos fondą (TVF), Pasaulio prekybos organizaciją (PPO) ir kitas. Vieningo pasaulio projektas sulaukia tylios, bet veiksmingos viešojo ir privataus elito, veikiančio finansų, korporacijų, vyriausybių, žiniasklaidos, kultūros ir religinių bendrijų srityse, paramos.

Įdomu tai, kad globalizmo architektai nėra linkę atvirai skelbti apie ketinimą valdyti pasaulį, dar mažiau jie kalba apie dominavimą pasaulyje ar jo užkariavimą. Jie renkasi *sotto voce* metodą – pastoviai kartoja apie tarptautinį bendradarbiavimą, daugiašališkumą, partnerystę, bendras vertybes ir bendrą suverenitetą.

Nepaisant to, ilgalaikiai internacionalistų tikslai kartas nuo karto iškyla į paviršių. Šis projektas nėra visiškai slaptas, jo niekada nepavyko iki galo nuslėpti, nes NPT padariniai mums visiems yra aiškiai matomi.

1990 m. rugsėjo 11 d. kalbėdamas jungtinėje Kongreso sesijoje, Persijos įlankos karo išvakarėse, Jungtinių Valstijų prezidentas respublikonas Džordžas Bušas (George H.W. Bush) pareiškė, kad: „Iš šių neramių laikų... gali iškilti nauja pasaulio tvarka... Era, kurioje pasaulio tautos gali klestėti ir gyventi darnoje. Šimtai žmonijos kartų ieškojo šio sunkiai pasiekiamo kelio į taiką, kol siautėjo tūkstančiai karų. O ir šiandien tas naujas pasaulis gimsta, nors ir nelengvai...“

1992 m. vasarą Džo Baidenas (Joe Biden), JAV senatorius iš Delavero valstijos, tuo metu įtakingas demokratinės opozicijos narys, nagrinėjo Naujosios pasaulio tvarkos (NPT) temą keturiose kalbose, pasakytose JAV Senate. Baidenas pabrėžė, kad „Esame ant naujos pasaulio tvarkos slenksčio, o dabartinė (Džordžo H.W. Bušo) administracija nesupranta, kokia tai tvarka... Bet aš norėčiau pasiūlyti, kaip

galėtume pradėti pertvarkyti savo užsienio politiką... Mano mintis yra ta, kad turime prikelti šią koncepciją ir siekti aktyvios NPT darbotvarkės..." Tuometinis demokratų senatorius iš Delavero dabar jau tapo JAV Prezidentu. Dar pačioje savo administracijos darbo pradžioje Prezidentas Baidenas aiškiai parodė ryžtą paspartinti pasaulinės integracijos procesą, kurį jo pirmtakas respublikonas Donaldas Trumpas buvo pristabdęs.

Globalizmas kelia mirtiną pavojų Europos nacionalinėms valstybėms ir toms neapsakomai turtingoms kultūroms, kurias nacionalinės valstybės vis dar saugo, kiek tai leidžia pasaulinė kontrolė. Siekis suvienyti žmoniją iš tikrųjų yra ne kas kita, kaip pačių turtingiausių asmenų galios išplėtimas, ypač Europos nacionalinių valstybių ir jų piliečių galios sąskaita. Tačiau, jei šis faktas būtų tinkamai įvertintas, internacionalistai susidurtų su rimtais sunkumais užsitikrinant europiečių pakantumą vizijoms apie jų pasaulio hegemoniją. Taigi, logiškai mąstant, įtakingiausi globalistai turi užmaskuoti savo valdžios troškulį ir pateikti savo megalomanišką projektą kaip gerį visai Europai ir žmonijai apskritai.

Viešoji globalistų darbotvarkė. Nors internacionalistai yra gan atsargūs šiuo klausimu, jie pakankamai daug kalbėjo ir rašė apie savo planus, tikindami, kokią naudą mums neva duos globalizmas. Pažvelkime į tris pagrindinius

jų deklaruotus tikslus, nors internacionalizmo programoje yra ir kitų.

■ Visuotinės taikos perspektyva, apie kurią 1990 metais minėjo prezidentas Džordžas Bušas, yra pateikiama kaip svarbiausias tautų suvienijimo motyvas. Atsisakius taip vadinamo nacionalinio egoizmo, kurį globalistai laiko pagrindine karų kurstymo priežastimi, žmonija pagaliau galės savo milžinišką potencialą sutelkti taikiems tikslams, o ne susinaikinimui.

■ Antrasis globalizacijos privalumas – ekonominis. Panaikinus nacionalinių valstybių sienas ir nacionalinį reguliavimą, investicinis kapitalas neva galėtų laisvai judėti ir turėtų puikias galimybes didinti pasaulio turtus. Todėl milijonai Trečiojo pasaulio gyventojų galėtų išsigelbėti nuo didžiulio skurdo. Pasaulio banko ir Jungtinių Tautų (JT) biurokratija čia atlieka svarbų vaidmenį.

■ Trečiasis teorinis pasaulio suvienijimo pranašumas – tai galimybė įveikti klimato kaitą, kuri esą gali būti pasiekta tik bendradarbiaujant tarptautiniu mastu ir primant bendrus susitarimus, kaip antai JT 2016 m. Paryžiaus susitarimas dėl klimato kaitos. Kova su visuotiniu atšilimu dabar pristatoma kaip virtualus kryžiaus žygis tiek Europoje, tiek ir Šiaurės Amerikoje. Europos Komisija, vadovaujama prezidentės Ursulos fon der Lejen (Ursula von der Leyen), ir naujoji JAV administracija, vadovaujama prezidento

Džo Baideno, nusprendė šį tikslą laikyti svarbiausiu prioritetu. Svarbu tai, kad kai kurie turtingiausi oligarchai bei finansų magnatai, kaip Bilas Geitsas (Bill Gates) iš Microsoft ir Laris Finkas (Larry Fink) iš Blackrock, prisijungė prie skubių veiksmų klimato kaitos srityje kampanijos. Kai kurie apžvalgininkai net spėja, kad kaip tik ir šie itin turtingi finansiniai oligarchai duoda toną naratyvui dėl grėšiančios klimato katastrofos.

Prieš pradėdant platesnę diskusiją apie internacionalizmo ideologinį pagrindą, reiktų trumpai įvertinti globalistų veiklą, ypač per pastarąjį pusšimtį suaktyvėjusios globalistinės ekonominės integracijos metų. Ką iki šiol nuveikė internacionalistai? Ar eiliniai Europos ir Šiaurės Amerikos piliečiai patenkinti savo valdančiojo elito integracine politika?

Vieningas pasaulis, apdovanotas stabilia taika? Koks yra pusę amžiaus trukusios hiperintegracijos tarptautiniuose ekonominiuose santykiuose reikšmingiausias rezultatas? Pagrindinis ir svarbiausias dalykas, kurį pasiekė Vakarų pasaulinės imperijos kūrėjai, yra tai, kad jie sukūrė esmines sąlygas Kinijos Liaudies Respublikos (KLR) iškilimui. Sąmoningai nukreiptų, masinių Vakarų investicijų, laisvosios prekybos režimo ir gamybos perkėlimo dėka KLR dabar sukūrė ekonomiką, kuri pagal kai kuriuos apskaičiavimus jau viršija JAV ekonomiką. Ir ji auga du, tris ar net keturis kartus greičiau nei Europos ir Šiaurės Amerikos ekonomi-

kos. Jungtinių Tautų prekybos ir plėtros konferencijos (UNCTAD) duomenimis iki 2019 m. KLR gavo 1,8 trilijono JAV dolerių tiesioginių užsienio investicijų (TUI), o tai yra didžiausias postūmis augimui, koks kada nors buvo suteiktas bet kuriai besivystančiajai šaliai. Tikroji, neoficiali iš Vakarų pervedama TUI suma yra kelis kartus didesnė, nes investicijos į Kiniją dažnai patenka slapta per trečiąsias šalis, pavyzdžiui per Singapūrą.

Jei tęsis pastarųjų 40 metų ekonominės tendencijos, Kinija nustumis į šalį Vakarų imperijos kūrėjus ir taps dominuojančia pasaulio galia. Komunistai kinai, o ne Vakarų globalistai, galės tapti pagrindiniais žmonijos likimo arbitrais.

Ši nerimą kelianti perspektyva jau paskatino aukštus JAV pareigūnus iš esmės naujai įvertinti Amerikos poziciją pasaulinio saugumo srityje. Prezidento Obamos „Posūkio į Aziją“ politika atspindi šį JAV strategų susirūpinimą. Vėliau prezidentas Trumpas sustiprino šį JAV posūkį agresyvesniais veiksmais, padidindamas muitus Kinijos eksportui, tuo pačiu siekdamas po truputį apriboti Kinijos plėtros potencialą.

Kai kurie užsienio reikalų analitikai pradėjo diskutuoti apie būsimus JAV ir Kinijos santykius „Tukidido spąstų“ (Thucydides trap) kontekste, o tai išryškina neišvengiamo konflikto tarp kylančios jėgos ir seniai įsikūrusio hegemono

istorinę tendenciją. Daugelis užsienio politikos analitikų prognozuoja, kad įtampa tarp JAV (įtvirtintos pasaulinės galios) ir KLR (augančios pasaulinės galios) išliks ryški per artimiausius ateinančius metus. Kai kurie Australijos ir Pietryčių Azijos lyderiai net prakalbo apie realią tikro karo galimybę regione. Visiems aišku, kad nėra būtinybės aiškinti galimo karo tarp dviejų branduolinių valstybių, remiamų galingų sąjungininkų, pavojingumo.

Kova su Trečiojo pasaulio skurdu Vakarų visuomenių deindustrializacijos kaina. Antrasis deklaruojamas globalistų tikslas – įsipareigojimas išlaisvinti milijonus Trečiojo pasaulio gyventojų iš ekonominių sunkumų – taip pat glaudžiai susijęs su stulbinančia Kinijos iškilimo istorija. Tačiau, nors milijonams neturtingų žmonių pagerėjo ekonominė padėtis, tai sukėlė nenumatytas pasekmes kitose srityse. Netiesiogiai buvo padarytas milžiniškas poveikis pasauliniam energijos suvartojimui, tuo pačiu smarkiai išaugo oro tarša.

Iš pirmo žvilgsnio globalistai jau gali parodyti reikšmingus pasiekimus, mažinant skurdą Trečiajame pasaulyje. Pirmasis iš JT paskelbtų Tūkstantmečio vystymosi tikslų (TVT) pasiektas anksčiau nei numatyta. Pirmajame TVT buvo numatyta nuo 1990-ųjų iki 2015 metų ekstremalų skurdo lygį sumažinti 50 procentų. Šis garbingas tikslas buvo pasiektas 2010 m., penkeriais metais greičiau nei planuota. Pasaulio banko skaičiavimais, nuo 1990 iki

2010 metų 1,1 milijardo žmonių sugebėjo išvengti ypatingai didelio skurdo.

Be kitų valstybių pagalbą gavo mažiausiai 200 mln. Kinijos piliečių, kurie pasinaudojo precedento neturinčiais dosniais Vakarų investicijų srautais. Tačiau šis skaičius apima tik pačius skurdžiausius, tuos, kurie uždirbdavo mažiau nei 1,90 JAV dolerio per dieną. Vidutinės klasės statusą neseniai įgijusių KLR gyventojų skaičius dabar viršija 700 mln.

Šie šimtai milijonų naujai praturtėjusių žmonių labai įspūdingai padidino plataus vartojimo prekių, įskaitant automobilius, pirkimą. Dabar Kinija kasmet surenka 28 milijonus automobilių, o tai yra daugiau, nei jų pagamina JAV ir Japonija kartu paėmus. Per pastaruosius 40 metų Kinijos BVP išaugo 40 kartų (nuo 306 mlrd. JAV dolerių iki 14 trilijonų JAV dolerių), taip pat išaugo benzinu ir dyzelinu varomų transporto priemonių skaičius. Šiuo metu Kinijoje naudojama apie 330 milijonų automobilių.

Tačiau Kinijos vyriausybės strategai ir apsukrūs Vakarų automobilių vadovai iš „Volkswagen“, „Mercedes-Benz“, „BMW“, „Ford“ ir „Toyota“ kompanijų stengiasi padvigubinti arba patrigubinti šią įspūdingą sumą. Tikimasi, kad 1000 Kinijos gyventojų tenkantis automobilių skaičius (šiuo metu yra 145) ilgainiui prilygs Vakaruose esančių

automobilių skaičiui (pavyzdžiui, Vokietijoje kiekvienam 1000 gyventojų tenka 570 automobilių).

Kinijos ir Indijos industrializacija daro didžiulę įtaką pasaulio oro taršai. Kadangi yra gerai žinomas faktas, kad kartu su kiekvienu 1 procento BVP prieaugiu atitinkamai didėja ir energijos suvartojimas (taip pat ir klimatai keičianti tarša), akivaizdu, kad globalistų deklaruojami skurdo mažinimo planai kertasi su jų užsibrėžtu tikslu iki 2050 metų išspręsti anglies dvideginio pertekliaus problemą. Tarsi Kinijos pramonės augimo nepakaktų, globalistai jau svarsto Indijos, kurioje gyvena 1,3 mlrd. žmonių, plėtros planus. Po to sektų ir kitos skaitlingos šalys gavėjos – Brazilija, Indonezija, Bangladešas ir kitos panašios valstybės, jau nekalbant apie Afrikos žemyną, kuriame gyvena daugiau nei 1 milijardas gyventojų.

Taip pat siekdami sumažinti trečiojo pasaulio skurdą, technokratai labai prisidėjo prie Kinijos, kaip didžiausią anglies dvideginio (CO₂) kiekį išmetančios šalies, įsitvirtinimo pirmoje taršiausių valstybių vietoje. Kinijos išskiriamas CO₂ sudaro apie trečdalį viso pasaulio kiekio. JAV dalis sudaro 14 proc. ir užima antrą vietą, o ES – 10 proc. viso kiekio ir lieka trečioje vietoje. Indijos išskiriamas CO₂ yra mažesnis – 7 proc., nors jo dalis atitinkamai augs kartu su globalizmo plėtra.

Dar 1980 m. Kinijos „indėlis“ į suminį pasaulinio CO₂ išskyrimo kiekį sudarė tik 7,5 proc., o Indijos bendras kiekis siekė tik 1,6 proc. Taigi per pastaruosius 40 metų Kinija ir Indija labai smarkiai padidino anglies dvideginio emisiją. Abi šios šalys kartu sudėjus dabar išskiria 40 proc. viso kiekio.

Reikia pabrėžti, kad Kinija suvartoja 51 procentą visos pasaulyje išgaunamos akmens anglies. Tai yra labai taršus energijos šaltinis. Ši šalis kasmet iš savo kasyklų išgauna apie 3,5 mlrd. tonų anglies. Nors KLR vadovybė įsipareigojo radikaliai sumažinti jos deginimą pasirašydama JT Paryžiaus klimato susitarimą, Kinija ir toliau projektuoja ir stato naujas anglimi kūrenamas elektrines. Per trejus metus po prisijungimo prie Paryžiaus susitarimų, KLR vyriausybė išdavė leidimus naujai pastatytose elektrinėse pagaminti 120 gigavatų elektros energijos. Tai prilygsta elektros gamybos galiai, gaunamai deginant anglį, visose ES šalyse.

Per pastaruosius 40 metų Europos šalys 16 procentų sumažino CO₂ išmetimą. Priešingai nei Europa, Kinijos ir Indijos daroma oro tarša ir toliau sparčiai auga. 2019 metais dar prieš smogiant koronaviruso epidemijai šių šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas Kinijoje išaugo 4,7 procento.

Todėl susiduriame su pasipiktinimą keliančiu faktu, kad globalistų elitas didžiąja dalimi yra eskaluojamos pasaulinio

atšilimo krizės priežastis. Tie patys žmonės, kurie gavo didžiulę naudą iš masinio pramonės veiklos perkėlimo, dabar reikalauja dar griežtesnių anglies dvideginio taršos apribojimų ES ir JAV.

Nepaisant išorinio jvaizdžio, ši korporacijų remiama anglies dioksido mažinimo kampanija yra tik netiesiogiai susijusi su galima klimato kaita. Ji remiasi politika ir finansais. Pastoviai gąsdindami dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų pavojaus globalizmo architektai tikisi sukelti tarptautinio solidarumo jausmą, kuris sugers daugelio geranoriškų žmonių altruistinę energiją. Pasaulinis kryžiaus žygis gelbėti Motiną Žemę iš tikrųjų yra skirtas nukreipti dėmesį nuo svarbesnių nacionalinių problemų, kaip antai globalistų suplanuotas Europos šalių pramonės naikinimas. Tikimasi, kad viešųjų ryšių kampanija, skatinanti susirūpinimą globaliomis problemomis, pavyzdžiui atmosferos atšilimu, užgoš nerimą dėl nacionalinių interesų ir tuo pačiu skatins tautinių valstybių piliečius tapti pasaulio piliečiais. Ir, žinoma, tokiems judėjimams vadovaujantys globalistai nori parodyti, kad jiems tikrai rūpi aplinka, o ne tik pelnas.

Kova su pasauliniu skurdu ir gerai apmokamų darbo vietų perkėlimas svetur. Kai įtakingiausi ir turtingiausi finansų ir įmonių lyderiai žengia ant podiumo propaguodami aplinkosauginę politiką, iš tiesų jie nukreipia dėmesį nuo milžiniško bankų ir korporacijų savininkų ir

vadovų pelno, gaunamo iš pasaulinės ekonominės integracijos. Paprasti žmonės Europoje ir Šiaurės Amerikoje turėtų piktintis, kad jų pramonės darbo vietų perkėlimas į kitas šalis lėmė stagnuojantį BVP augimą ir blogėjančias jų šalių vidurinėsios klasės ekonomines perspektyvas.

Užuot kėlusi abejones dėl globalistų plėtros planų racionalumo aplinkos tvarumo kontekste, korporacijų skatinama žiniasklaida viešose diskusijose sutelkia dėmesį į tai, kaip europiečiai ir šiaurės amerikiečiai galėtų toliau mažinti anglies dioksido išmetimą savo šalyse. Finansų elitas iš pasitenkinimo trina rankas stebėdamas, kaip ES šalys siekia iki 2050 m. sukurti iliuzinę klimatui neutralią Europą, ir toliau gaudamas pelną iš augančių investicijų Kinijoje, Indijoje, Vietname, Meksikoje ir daugelyje kitų trečiojo pasaulio šalių, kur aplinkos apsauga dažniau deklaruojama nei realiai įgyvendinama.

Pagaliau, pirmieji organizuotos politinės opozicijos pasaulinei valdžiai požymiai. Laimei, viešųjų ryšių apgaulė tampa vis labiau akivaizdi. Kaip sakė JAV Prezidentas Linkolnas (Abraham Lincoln), „Galite apgaudinėti visus žmones, kai kuriuos – visą laiką, bet jūs negalite visą laiką apgaudinėti visų žmonių“.

Todėl akivaizdu, kad visuomenės parama tarptautinei integracinei elito politikai pamažu byra. Tie regionai, kurie labiausiai nukentėjo nuo pramonės naikinimo (Rytų

Prancūzija, Rytų Vokietijos provincijos, Šiaurės Rytų Anglija, Vidurio vakarų JAV), daug labiau palaiko globalizmo opoziciją (Le Pen, Alternatyva Vokietijai, Brexit judėjimas ir Trumpo fenomenas).

Prezidento Trumpo 2016 m. kampanijos retorika labai smarkiai paveikė deindustrializuotų viduriniųjų klasių rinkėjus. Vienu metu jis pastebėjo, kad: „Kai 2001 m. Kinija įstojo į PPO – tai dar vienas perliukas – JAV prarado daug daugiau nei 60 000 gamyklų“. Kol kas internacionalistai akivaizdžiai patenkinti, kad D. Trumpas buvo pašalintas, tačiau pačios vadinamųjų populistų iškilimo priežastys niekur nedingo, o jų tik daugės gilėjant globalistinei integracijai.

Energetinės kliūtys nuolatinei globalizmo plėtrai. Bandytas paversti daugiausiai gyventojų turinčią tautą žemėje į motorizuotų vartotojų visuomenę padėjo 2008 m. sukelti naftos kainų šoką, kai pasaulinės naftos kainos pakilo nuo 50 JAV dolerių už barelį iki 140 JAV dolerių už barelį. Nuolat augantis Kinijos apetitas importuoti naftą vis labiau darė didžiulį spaudimą kainoms. Dėl to kilo energetikos krizė, iškart po kurios prasidėjo rimta finansų krizė. 2019 metais KLR sunaudojo 14 procentų visos pasaulio naftos gavybos apimties, ir dabar yra antra pagal dydį vartotoja po JAV, kuri sunaudoja 20 procentų visos išgaunamos naftos.

Kai kurie ekonomikos apžvalgininkai pastebėjo, kad norint pakelti gyvenimo lygį iki Amerikos vidurinės klasės standartų, 2,6 milijardams kinų ir indų prireiktų keturių papildomų planetų, kurios aprūpintų juos reikiama gamtos ištekliais (nafta, dujomis, metalais, vandeniu ir dirbamąja žeme). Nepaisant to atrodo, kad šios dvi šalys ir tarptautinės korporacijos bei bankai, finansuojantys jų pramonės plėtrą, yra pasiryžę tęsti dabartinį kursą.

Kaip 2009 m. pažymėjo Džefas Rubinas (Jeff Rubin) , įžvalgios knygos apie energetiką ir globalizaciją autorius, auganti pasaulinė paklausa išsekvojo lengvai prieinamos naftos atsargas ir sukėlė nuolatinį energijos kainų augimą. Jis teigia, kad pabrangusi energija buvo pagrindinė 2008–2009 m. ekonomikos nuosmukio priežastis.

Globali ekonomika ir laisva prekyba labai priklauso nuo pigios naftos ir skatina prekių ir žmonių judėjimą po visą pasaulį. Jei naftos kainos pakyla virš 100 JAV dolerių už barelj, transportavimo išlaidos tampa pernelyg didelės ir pirkti prekes toli nuo namų tampa neekonomiška. Pasak Dž. Rubino, keturias iš penkių paskutinių ekonomikos recesijų lėmė naftos kainų padidėjimas. Tačiau 2008–2009 m. nuosmukis buvo pats didžiausias, nes jį sukėlęs naftos kainų kilimas buvo daug dramatiškesnis nei ankstesniais atvejais.

Dž. Rubinas mano, kad galutinis rezultatas bus toks, kad globalizacijos procesas bus stabdomas ir dėl pigios naftos

trūkumo bus grįžtama į vietines rinkas. Tie, kurie manė, kad pasaulio suvienijimas per vis glaudesnę ekonominę integraciją yra ateities banga, turės nusivilti.

Tiesą sakant, aštuntajame dešimtmetyje prasidėjęs žymus naftos kainų kilimas sutapo su ankstyvosiomis užsienio investicijų ir pasaulinės prekybos augimo fazėmis. Įsibėgėjant pasaulinei ekonominei integracijai, tuo pačiu augo ir naftos paklausa. Naftos gavyba per šį laikotarpį išaugo daugiau nei dvigubai ir 2019 metais pasiekė 100 mln. barelių per dieną. Tuo pat metu Vakarų demokratijose pragyvenimo lygis ėmė stagnuoti, o vėliau krito.

1980-aisiais Sovietų Sąjunga taip pat pradėjo jausti pirmuosius žaliavų trūkumo padarinius. M. Gorbačiovas, vadovavęs Rytų bloko globalizacijos versijai, kurią norėjo išsaugoti, nuolat kalbėjo apie šią artėjančią krizę. Jis perspėjo, kad SSRS išteklių netausojantis ekonominis vystymasis, sunaudojęs ir iššvaistęs milžiniškus kiekius žaliavų ir darbo jėgos, turėtų pereiti prie intensifikacijos.

Šis terminas reiškė gamybos organizavimą remiantis pažangesnėmis technologijomis ir geresniais valdymo metodais. Tačiau intensyvinimo kampanijai nepasiekus patenkinamų rezultatų, M. Gorbačiovas bandė prastumti „glasnost“ (atvirumo) ir suartėjimo su Vakarais politiką, tikėdamasis tuo atverti kelią Vakarų technologijoms, investicijoms ir rinkoms. Gorbačiovas tikriausiai

apskaičiavo, kad pernelyg centralizuota sovietinė ekonomika negalės susidoroti su gresiančiu pigių žaliavų trūkumu, todėl ėmėsi „perestroikos“ (pertvarkos) – ilgo reformų kelio, kuris turėtų duoti SSRS vakarietišką efektyvumą. Atsižvelgiant į tai, Rusijos sprendimas per daug nesipriešinti sovietinių respublikų nepriklausomybei gali būti suprantamas kaip būdas užkirsti kelią atsiskiriančioms tautoms įsigyti pigius, centralizuotai subsidijuojamus naftos ir dujų išteklius.

Hidraulinio skaldymo technologijos intermezzo.

Pagrindinis veiksnys, dėl energetinių faktorių sustabdęs globalizacijos projekto žlugimą, buvo 2003 m. pradėtos stambaus masto hidraulinio skaldymo operacijos. Modernizuoti hidraulinio skaldymo būdai padėjo atverti didžiulius naftos telkinius, kurie anksčiau buvo laikomi neekonomiškais. Jų eksploatacijai naudojamas gavybos būdas yra daug brangesnis, nei įprastinė naftos gavyba, be to, jis žymiai labiau kenkia aplinkai.

Iki 2008 m. buvo išgaunama 85 mln. barelių naftos, o jau 2019 m., dar prieš koronaviruso pandemiją, dėl naujų gręžimo technologijų įdiegimo, jos gavyba išaugo iki 100 mln. barelių per parą.

Pažymėtina, kad nuo 2008 m. krizės beveik visą šį naftos produkcijos augimą lėmė hidraulinio skaldymo ir kiti netradiciniai bei brangesni gavybos būdai. Įprasti naftos telkinių eksploatacijos būdai ir toliau užtikrina stagnuojantį išgavimo lygį – apie 80 mln. barelių kasdien. Tačiau tikimasi, kad laikui bėgant tradiciniai gręžiniai stabiliai išseks.

Kadangi šios naujos gamybos technologijos yra daug brangesnės nei įprastiniai metodai, jų įnašas į išaugusią gavybą, deja, negalėjo lemti pigesnės energijos. Pasaulinė naftos kaina liko aukšta ir pastaruosius kelerius metus svyravo apie 50 JAV dolerių už barelį. Paskutiniu metu naftos kainos vėl ėmė stipriai augti ir 2022 m. pradžioje jau priartėjo prie 90 JAV dolerių už barelį.

Verta paminėti, kad geriausi dinamiško ekonomikos augimo metai Vakarų šalyse (nuo 1950 m. iki 1973 m. naftos krizės) sutapo su naftos kainų lygiu apie 20 JAV dolerių už barelį, skaičiuojant dabartine JAV dolerio verte. Dabartinės kainos, nors jos yra mažesnės nei 2008 metų kainų šoko metu, vis dėlto yra bent trigubai didesnės už tą lygį, kuris skatino Vakarų pakilimą pokario metais. Taigi, sustingęs, artimas 1 proc., BVP augimo lygis artimiausioje ateityje greičiausiai taps norma, todėl socialinė atskirtis ir žmonių nepasitenkinimas taip pat augs.

Taigi, visai pagrįstai galima teigti, kad globalizmas ir imperijos kūrėjų svajonė suvienyti žmoniją remiasi netvirtu materialiniu pagrindu – neatsinaujinančių energetinių šaltinių nuolatiniu brangimu.

II Skyrius

Penkiasdešimtis hiperglobalizacijos metų įvertinimas

Šioje vietoje skaitytojas gali paklausti, ar globalizmo architektams apskritai rūpi sunkiai dirbančių Europos ir Amerikos žmonių ekonominė gerovė. Globalistai, įžiebę pasaulines energijos ir aplinkos krizes, didžiuliu mastu skatindami Trečiojo pasaulio industrializaciją, dabar europiečiams ir amerikiečiams bruka brangią *žaliąją* politiką. Trilijonai, skirti karui prieš klimato kaitą, deindustrializuotoms Vakarų šalių ekonomikoms užkraus didesnius mokesčius ir kalnus naujų skolų. Vakarų oligarchų pasaulinės ambicijos stumia JAV ir Europos viduriniąją klasę nepritekliaus link.

Europos Sąjungos ir JAV valdantieji elitai teigia ginantys savo piliečių interesus, tačiau iš tiesų jie yra tik viena didelio mechanizmo, skirto sujungti pasaulį į vieningą ekonominę sistemą, vėliau – į politinę sąjungą, dalis. ES yra tarpinis daug platesnio pasaulinio susiliejimo proceso etapas. Vėliau bus siekiama susieti Europos, Šiaurės Amerikos ir Indijos bei Ramiojo vandenyno regiono ekonomijas.

Dabartinio globalizacijos etapo paruošiamieji darbai. Būtų naudinga apibūdinti pradžia to, ką pavadintume pasaulinės ekonomikos hiperintegracijos etapu,

prasadėjusiu septintajame ir įsibėgėjusiu aštuntajame dešimtmetyje. Tai ne pirmas kartas, kai pasaulis stebi tarptautinės prekybos, finansų ir užsienio investicijų antplūdį. Ekonomikos istorikai 1870–1914 metų periodą kartais vadina pirmuoju globalizacijos „aukso amžiumi“, kurį pristabdė Pirmasis pasaulinis karas. Šią pirmąją globalizacijos fazę aptarsime kitame skyriuje.

Antroji globalizacijos banga prasidėjo septintojo dešimtmečio viduryje, pasirašius Bendrąjį susitarimą dėl tarifų ir prekybos (GATT). Jis apribojo nacionalinių valstybių įtaką tarptautinei prekybai. Vėlesniais metais buvo pašalinti muitai ir kitos priemonės, saugančios vietos rinkas ir gamintojus, o tai suteikė galingą postūmį nevaržomam prekių, kapitalo, darbo jėgos ir gamybos pajėgumų judėjimui visame pasaulyje.

Šis procesas padėjo pagrindą milžiniškiems ekonominių santykių pokyčiams, kurių kontūrai išryškėjo per ateinančius dešimtmečius. Tarptautinėms korporacijoms pirmiausia reikėjo sukurti pasaulinį laisvosios prekybos režimą tam, kad vėliau jos galėtų masiškai perkelti gamybą iš Šiaurės Amerikos ir Europos į menkai apmokamos darbo jėgos šalis. Globalistai nebūtų galėję perkelti gamybinių įmonių į užsienį, prieš tai nesukūrę teisinių ir diplomatinių pagrindų, užtikrinančių jų teisę eksportuoti savo perkeltą produkciją atgal į Vakarų rinkas. Ši kapitalo ir gamyklų migracija, dažnai apgaulingai vadinama ekonominės veiklos

liberalizavimu, sukėlė labai žalingus padarinius milijonams gyventojų Europos ir JAV pramoniniuose regionuose.

Vakarų investavimo veikla neabejotinai turėjo strateginį/saugumo komponentą šaltojo karo turbo-globalizacijos etape. Kažkuriuo momentu aštuntojo dešimtmečio pabaigoje JAV užsienio politikos ekspertai įtikino Vakarų plutokratus dosniai investuoti į KLR ir sustiprinti jos ekonominę galią, tuo pačiu paverčiant Kiniją atsvara Sovietų Sąjungai, kuri tuomet kėlė grėsmę. O gal būtent oligarchai pastūmėjo JAV užsienio politikos formuotojus link tokios atomazgos?

Bet kuriuo atveju tiek Vakarų, tiek sovietų elitai nukreipė savo piliečių sukurtą milžinišką turtą į neturtingas šalis, pastarąsias įtraukiant į atitinkamas jų įtakos zonas. Kaip ir buvo galima tikėtis, nebuvo rimtų diskusijų su eiliniaisiais sovietiniais darbininkais dėl jų turto padalinimo tokiomis šalimis kaip Kuba, Angola ar Egiptas. Kita vertus, Vakarų elitai taip pat nesistengė konsultuotis su paprastais piliečiais, ar vėta neturtingas šalis paversti į pramonės galiūnes. Šio keisto sutapimo priežastis yra ta, kad tiek Vakarų, tiek sovietų elitai elgėsi kaip internacionalistai, teikdami prioritetą užsienio ekspansijai, o ne savo šalies ekonominei plėtrai. Jiems svarbiausia buvo ne piliečių gerovė. Pagrindinė jų užduotis buvo išplatinti savo globalizmo variantą kuo plačiau po visą planetą tiek, kiek tai pajėgia pakelti šių supergalybių paprasti piliečiai.

Globalizmas vienašališkai sutrikdo Vakarų visuomenes. Nors korporatyvinė žiniasklaida nenori atskleisti tikrojo gamybinės veiklos perkėlimo apimčių ir socialinių kaštų, plataus masto „rūdžių juostų“ (rust belts) atsiradimas daugelyje buvusių klestinčių pramonės regionų JAV ir Europoje pabrėžia milžinišką deindustrializacijos mastą. Ekonominės politikos instituto duomenimis, pramonės perkėlimas Amerikai kasmet kainuoja 300 000 darbo vietų. Nuo 1997 metų buvo uždaryta daugiau nei 91 000 gamyklų (daugiausia dėl jų perkėlimo į užsienį), o gamybos sektoriuje buvo prarasta 5 mln. darbo vietų. Nuo septintojo dešimtmečio iki šių dienų gamyboje dirbančių žmonių dalis JAV sumažėjo perpus – nuo 22 procentų iki mažiau nei 10 procentų.

Europoje deindustrializacija vyko kiek lėčiau. Nepaisant to, Jungtinės Karalystės profesinių sąjungų šaltiniai rodo, kad per pastarąjį dešimtmetį JK buvo panaikinta net 600 000 gamybos vietų. Kaip ir JAV, globalizacijai įgavus pagreitį per kelis dešimtmečius gamybos proporcija visame JK užimtume taip pat sumažėjo perpus iki mažiau nei 9 proc.

Apsilankymas bet kuriame Europos techninės įrangos ar prekybos centre patvirtins plačiai žinomą nuomonę, kad dauguma elektroninių prietaisų, namų apyvokos įrankių, indų, žaislų, drabužių ir tūkstančiai kitų prekių, kurias Europos vartotojai kasdien perka, yra pagaminta Kinijoje. Europiečiai dabar pradeda perprasti korporacijų

propagandą. Pradėdami suprasti neigiamą globalizacijos įtaką nacionalinėms ekonomikoms, milijonai žmonių ima balsuoti už globalizacijos skeptikus, pavyzdžiui, Italijos Salvini, Prancūzijos Le Pen ir Alternatyva Vokietijai politikus, ir kt.

Korporacijų ekonomikos apžvalgininkai ir profesionalūs ekonomistai išsamiai aiškina darbo vietų perkėlimo „privalumus ir trūkumus“, nors tai iš tikrųjų tik nukreipia dėmesį nuo esminių problemų. Sisteminiai deindustrializacijos vertintojai kruopščiai vengia susieti globalizacijos „žydėjimą“ nuo aštuntojo dešimtmečio iki šių dienų su daugumos Vakarų gyventojų pragyvenimo lygio stagnacija per tą patį laikotarpį.

Jau prieš devyniasdešimt metų Osvaldas Špengleris (Oswald Spengler) suprato pramoninės gamybos perkėlimo pavojus. Apie smunkančias ekonomines perspektyvas plačiau pakalbėsime vėliau, tačiau šioje vietoje būtų naudinga pacituoti gilaus Vakarų civilizacijos žinovo žodžius. Vokiečių filosofas Osvaldas Špengleris, geriausiai žinomas dėl savo didingo veikalo „Vakarų saulėlydis“, pirmą kartą išleisto 1918 m., iš anksto įžvalgiai įspėjo apie gamybos pajėgumų ir pramonės žinių perkėlimo svetur pavojus. Prieš devyniasdešimt metų O. Špengleris savo knygoje „Žmogus ir technika“ rašė taip:

„Didžiulis pranašumas, kuriuo XIX a. antroje pusėje džiaugėsi Vakarų Europa ir Šiaurės Amerika, turėdamos visų rūšių – ekonominę ir politinę, karinę ir finansinę – galią, buvo pagrįstas neginčijamu pramonės monopolium... Likusių pasaulio šalių paskirtis buvo pirkti produkciją, o kolonijinė politika praktiškai visada buvo nukreipta į naujų rinkų ir naujų žaliavų šaltinių suradimą, o ne į naujų gamybos sričių kūrimą...

Ir tada, praėjusio XIX a. pabaigoje, aklas troškimas siekti galios pradėjo daryti lemtingas klaidas. Užuo griežtai saugojusios technines žinias sau, kurios buvo didžiausias jų turtas, „baltosios“ tautos lengvabūdiškai siūlė jas visam pasauliui, kiekvienoje aukštojoje mokykloje ir žodžiu, ir raštu, o nustebusių indų ir japonų pagyros „baltiesiems“ pastaruosius džiugino.

Prasidėjo garsioji „pramonės sklaida“, kurią paskatino noras gauti didesnę pelną steigiant gamybos įmones arčiau rinkų. Taigi, vietoj to, kad eksportuotų gatavus gaminius, jie pradėjo eksportuoti paslaptis, procesus, metodus, inžinierius ir organizatorius.

Ir štai „vietiniai“ sužinojo mūsų paslaptis, jas perprato ir jomis puikiai pasinaudojo. Per trisdešimt metų japonai tapo aukščiausio lygio technikais ir kare prieš Rusiją (1904–1905 m.) atskleidė šį savo techninį pranašumą, iš kurio jų mokytojai galėjo pasimokyti.

Šiandien daugiau ar mažiau visur – Tolimuosiuose Rytuose, Indijoje, Pietų Amerikoje, Pietų Afrikoje – jau yra arba atsiranda pramoniniai regionai, kurie dėl savo žemų atlyginimų sudarys mums mirtiną konkurenciją. Nenugalimos baltųjų rasių privilegijos buvo išmestos, iššvaistytos, išduotos.

Atsilikusieji pasivijo savo mokytojus. Galbūt, remdamiesi „vietiniu“ gudrumu ir pernokusia jų senovės civilizacijų išmintimi, pastarieji aplenkė savo instruktorius. Ten, kur yra anglis, nafta ar vandens energija, ten gali būti išlietas naujas ginklas...

Praeityje išnaudojamas pasaulis pradeda keršyti savo valdovams. Nesuskaičiuojamos spalvotųjų rasių rankos – bent jau panašiai sumanios ir kur kas mažiau reiklios – sugriaus baltųjų ekonominę organizaciją iki jų pamatų. Įprastas baltojo darbininko gerbūvis, gerokai viršijantis kolonijų juodadarbių gerbūvj, bus jo pražūtis.”

Daugelis Špenglerio amžininkų atmetė jo nerimą dėl nevakarietišku tautų iškilimo, laikė jį perdėta baime. Tačiau praėjus devyniasdešimčiai metų po knygos „Žmogus ir technika“ išleidimo, kai Vakarai grumiasi su Kinijos iškilimo pasekmėmis, galime tik stebėtis Špenglerio įžvalgumu. Skaitydami ilgalaikes jo istorinių procesų prognozes, galime geriau suprasti reikšmingus globalizacijos padarinius Vakarų pragyvenimo lygiui.

Pokario gerovė varoma pigia nafta. Tiesą sakant, Špenglerio perspėjimai apie Vakarų gyvenimo standartų trapumą įgavo konkretų pavidalą tik praėjus keturiems dešimtmečiams po knygos „Žmogus ir technika“ išleidimo. Pirmiausia Vakarai patyrė pokario vartotojiškumo bumą. JAV ir Vakarų Europos šalys pasiekė precedento neturintį gerovės lygį maždaug nuo 1950 iki 1973 metų (pirmojo arabų naftos boikoto). Deja, didžioji dalis šios materialinės gausos priklausė nuo negailestingo gamtos išteklių, ypač naftos, suvartojimo. Pavyzdžiui, šimtų milijonų privačių automobilių atsiradimas ir milijonų naujų privačių namų statybos besiplečiančiuose priemiesčiuose. Tokia ekonominė veikla galėjo plėtotis kelis dešimtmečius, neapkrauta brangios energijos naštos. Blogi turboglobalizacijos padariniai dar nebuvo labai akivaizdūs.

Šio pakilimo metu naftos kainos išliko 20–26 JAV dolerių už barelį ribose (matuojant dabartiniais JAV doleriais), o tai, daugelio ekspertų nuomone, yra optimalu klestinčiai ekonomikai. Nuo 1950 iki 1960 m., pirmojo pokario gerovės dešimtmečio, BVP augimas Vakarų šalyse išliko stiprus ir kartais viršydavo 5-6 procentus kasmet. Nuo 1960 iki 1970 metų BVP augo šiek tiek mažesniais tempais, bet vis tiek išliko istoriškai aukštas – 4-5 procentai per metus.

Kasmetinis BVP augimas gerokai sulėtėjo po pirmojo naftos boikoto 1973 metais, atitinkamai vėliau svyravo

tarp 3–4 procentų. Svarbi šio nuosmukio priežastis – trigubai išaugusios naftos kainos. 1978 metais po dar vieno karo Artimuosiuose Rytuose, naftos kaina vėl šovė į viršų – šį kartą 200 proc. Kaip ir buvo galima tikėtis, kainų šokas sukėlė labai skausmingą, keletą metų trukusią recesiją. Galiausiai BVP augimas atsinaujino, bet lėtesniu tempu, beveik nepakildamas virš 3 procentų per metus.

Kinijos paklausa daro didelį spaudimą energijos kainoms. Jau tuo metu globalistų investicijų ir skolinimo veikla vadinamosiose besivystančiose šalyse pradėjo duoti reikšmingą postūmį pasaulinės energijos paklausos ekspansijai. KLR industrializacija paskatino stulbinantį naftos paklausos pakilimą Kinijoje 2000-2010 metų laikotarpiu. Tai lėmė rekordinį naftos kainų šuolį iki 147 JAV dolerių už barelį 2008 m., o tada Vakarų šalis ištiko dar viena recesija. Ekonominis aktyvumas ilgainiui atsigavo, tačiau nuo 2010 m. iki 2020 m. BVP augimas pastebimai sumažėjo, ekonomiškai pažangiose Europos šalyse vos viršijant 1 procentą per metus.

Svarbu nepamiršti, kad norint išlaikyti net tokį trapų BVP augimą, valstybinis ir privatus sektorius masiškai ėmė paskolas. Kitaip tariant, kai naftos kaina kelis kartus viršijo anksčiau nurodytus optimalius lygius, vartojimą buvo galima išlaikyti tik drastiškai didinant įsiskolinimus. JAV, Japonija, Prancūzija, Italija ir Ispanija vis sparčiau pradėjo kaupti valstybinio ir privataus sektoriaus skolas. Visų šių valstybių įsiskolinimo lygis dabar viršija 100 procentų jų metinio BVP.

Dabar galime suvokti, kaip globalizacija prispaudė Vakarų dirbančiuosius ir viduriniąją klasę bent dviem svarbiais aspektais. Viena vertus, JAV ir Vakarų Europos kapitalo nukreipimas į trečiąjį pasaulį, matuojamas trilijonais JAV dolerių, paskatino besivystančių šalių

dramatišką pramonės plėtrą. Šis milžiniškas turto perkėlimas pagreitino didžiulį energijos vartojimo augimą visame pasaulyje, todėl nafta tapo brangia preke. Pigios naftos, kuri iki 1973 metų palaikė pokario Vakarų klestėjimą, nebuvimas, vėliau rimtai stabdė BVP augimą Europoje ir JAV.

Tuo pačiu metu perkėlus dešimtis tūkstančių gamyklų į besivystančias šalis, Vakaruose buvo panaikinta milijonai gerai apmokamų darbo vietų. Augantis paslaugų sektorius, kurį korporatyvinė žiniasklaida ir ekonomistai nepaliaujamai šlovina kaip priešnuodį deindustrializacijai, sukūrė prasčiau nei gamybos sektoriuje apmokamas darbo vietas. Milijonai JAV rinkėjų, reaguodami į smunkančią materialinę gerovę, palaikė Donaldą Trumpą 2016 metų Prezidento rinkimuose. Jie nesutiko su sistemos peršama propaganda, kad augantis paslaugų sektorius pavers pramonės sunaikinimą nereikšmingu faktu.

Krentantys ekonominiai rodikliai temdo Vakarų demografines perspektyvas. Per pastarąjį pusšimtį metų stebimas laipsniškas ekonominės gerovės smukimas sutapo su nerimą keliančiu Vakarų šalių demografinio potencialo susilpnėjimu. Per šį 50 metų hiperglobalizacijos laikotarpį mirčių skaičius Europoje nuolat viršijo gimimų skaičių.

Jaunimas paprastai nori susilaukti vaikų tada, kai jie pasitiki ateitimi. Antrojo pasaulinio karo pabaiga sukūrė

tokią optimistinę atmosferą, kuri sukėlė gimstamumo bumą, gimimų skaičius gerokai viršijo mirčių rodiklį. JAV suklestėjimas pokario metais leido dirbantiesiems vidurinėsios klasės piliečiams išlaikyti daugiavaikes šeimas, įsigyti privačius namus, pirkti naujus automobilius ir leisti savo vaikus į aukštąsias mokyklas. Tai buvo įmanoma įgyvendinti už priimtina kainą, be slegiančių skolų naštos ir dažnai tik vienam šeimos nariui gaunant atlyginimą. JAV ir Vakarų Europoje pokario pertekliaus laikais dviejų ar trijų vaikų šeimos buvo įprastas reiškinys.

Jaunimui būstas už prieinamą kainą vis labiau tampa tolima ateities perspektyva. Viena iš svarbiausių sąlygų kuriant šeimą, yra galimybė įpirkti būstą. Deja, tai yra vienas iš ekonominės gerovės aspektų, kurių globalizuotos Vakarų ekonomikos aiškiai nesugeba užtikrinti. Nors sisteminiai ekonomikos analitikai meistriškai manipuliuoja ekonominiais duomenimis, sudarydami įspūdį, kad mes vis dar gana turtingi, tikrovė yra ta, kad JAV apie 52 procentai jaunų suaugusiųjų iki 30 metų vis dar gyvena su savo tėvais. Europos statistika tokia pat liūdna kaip ir Amerikos.

Korporatyvinė žiniasklaida meistriškai piešia linksmus laimingų vartotojų vaizdus su besimėgaujaniais nebrangiais buitinais prietaisais, asmeniniais kompiuteriais, besidžiaugiančiais nuostabiais išmaniųjų telefonų teikiamais privalumais. Tačiau įsigyti nuosavą būstą, nesumokant pusės savo mėnesinių pajamų

bankams, yra daugumai jaunų žmonių vis dar nepasiekiamo perspektyva.

Patricko Buchanano „Vakarų mirtis“. JAV autoriaus Patricko Buchanano teigimu, Europos šalys miršta. Buchananas pavojaus signalą paskelbė 2002 m. savo knygoje „Vakarų mirtis“. Joje vaizdžiai iliustruojamos pragaištingos Europos ir apskritai Vakarų šalių demografinės tendencijos. Remdamasis JT duomenimis, Buchananas perspėja, kad jei dešimtmečius trunkantis neigiamas gimstamumas tęsis, tai apie 2040 m. visoje Europoje nuo Islandijos iki Rusijos gyventojų skaičius susitrauks nuo 728 iki 556 mln.

Dar po 50 metų europiečių liktų tik 207 milijonai. Tai yra mažiau nei trečdalis dabartinių gyventojų. Europa dar niekada nepatyrė tokio demografinio nuosmukio. Išimtis – viduramžių juodosios mirties epidemija, nusinešusi trečdalį žemyno gyventojų.

Neigiamo gimstamumo (kai kasmet mirčių skaičius viršija gimstamumą) pasekmės jau nebėra tokia tolima grėsmė, kurią paviršutiniškai apžvalgininkai lengva ranka atmestų. Tos pasekmės jaučiamos jau dabar. Per 2008–2009 m. finansų krizę Graikija, Ispanija, Portugalija, Italija ir Prancūzija sumažino socialines išmokas ne tik dėl pašlijusių finansų, bet ir dėl nepalankių demografinių tendencijų. Praktiškai visose Vakarų šalyse sveikatos ir pensijų išmokos tampa vis didesne našta valstybėms, nes nuolat blogėja

darbingo ir pensinio amžiaus gyventojų santykis. Jei dabartinės tendencijos nepasikeis, iki 2050 m. trečdalis europiečių bus vyresni nei 60 metų.

Globalistai masinę imigraciją laiko panacėja nuo Europos pražilimo. Kylant vidutiniam statistiniam europiečių amžiui, didėja ir nelegalios bei legalios imigracijos srautai. 1999 m. į ES šalis atvyko pusė milijono nelegalių imigrantų, tai yra dešimt kartų daugiau nei 1993 m. 2015 metų vasarą Vokietijos kanclerė Angela Merkel be perspėjimo leido suprasti, kad jos šalis yra pasirengusi priimti praktiškai neribotą skaičių tikrų ar tariamų pabėgėlių. Žinia apie šią neįtikėtiną ekonominės padėties pagerinimo perspektyvą žaibiškai pasklido daugelyje nepasiturinčių šalių, o Vokietiją netikėtai užtvindė 1,3 milijono skurstančių imigrantų antplūdis iš Azijos ir Afrikos šalių.

Daugelis apžvalgininkų manė, kad A. Merkel veiksmai buvo blogi, turint omenyje didžiules problemas ir išlaidas, su kuriomis susidūrė Vokietijos valdžia, aprūpindama imigrantus būstu, suteikdama sveikatos priežiūros paslaugas, socialines išmokas ir mokymą jų vaikams. Tiesą sakant, A. Merkel ir ES viršūnėlės palankiai įvertino šį įvykį, nes jis gana netikėtai pastūmėjo į priekį jų planus skatinti masinę imigraciją į ES.

JT statistikos ataskaitos, ES rekomendacijos šia tema, kurias cituoja Buchananas, ir sisteminės žiniasklaidos

diskusijos šiuo klausimu yra daugiausia nukreiptos viena kryptimi. Pagrindinė juose iškelta problema – tariama ekonominė būtinybė išlaikyti santykinai stabilų darbingo ir pensinio amžiaus žmonių santykį. Pasak JT ir ES ortodoksinių ekspertų, vienintelis būdas tai padaryti – sudaryti sąlygas masinei imigracijai. Jei Europa iki 2050 metų nori išlaikyti dabartinį darbingo ir pensinio amžiaus gyventojų santykį 5:1, ji neva turi paskatinti šimtų milijonų darbingo amžiaus žmonių imigraciją iš Trečiojo pasaulio.

Tik Afrika ir Artimųjų Rytų šalys gali suteikti tokį didžiulį „žmogiškųjų išteklių“ kiekį, kurio, JT ir ES demografinių ekspertų nuomone, Europai reikia. Apibendrindamas problemą, Buchananas daro išvadą, kad arba europiečiai bus priversti radikaliai sumenkinti savo pensijų sistemų standartus, arba Senasis žemynas taps Trečiojo pasaulio dalimi. Visi požymiai rodo, kad Europos elitas pasirinko būtent šį kursą.

Trečioji alternatyva – masinės paramos jaunoms šeimoms programa kartu su jaunimo įsidarbinimo galimybių didinimo priemonėmis – nėra įtraukta į globalistų aparato darbotvarkę. Tuo pačiu kai kurie radikalesni žaliųjų partijų nariai pasisako už tai, kad turtingųjų šalių piliečiai apskritai susilaikytų nuo vaikų gimdymo ir taip pasiaukotų, prisidėdami prie kovos su klimato kaita. Pasak jų, vaikai užauga, tampa vartotojais, ir tokiu būdu padidina neigiamą poveikį aplinkai.

Valstybės parama jaunoms šeimoms: Vakarų Europos patriotinių jėgų apleista tema. Mano nuomone, Europos demografinis žlugimas yra rimčiausia mūsų ateities problema. Europos senėjimas jau dabar labai slegia ekonomikos augimo perspektyvas, socialinės paramos sistemų mokumą ir krašto apsaugos pajėgumus.

Jei jaunieji europiečiai ieško bendro tikslo, nori prisidėti prie pasaulio problemų sprendimo, tai globalistų karas prieš klimato kaitą neišpildys jų lūkesčių. Žalioji darbotvarkė yra tik priemonė atitraukti dėmesį nuo svarbesnių klausimų. Pagrindinė priežastis, dėl kurios europiečiai verčiami aukoti savo materialinę gerovę, yra globalistų poreikis koku nors būdu sumažinti pasaulines energijos kainas. Jei pavyks Vakarų šalis priversti toliau mažinti vartojimo lygį, globalizacijos projektas industrializuojant Trečiąjį pasaulį gali dar tęstis kurį laiką. Jei energijos kainos per daug pakils, šis netinkamai suręstas projektas, verčiantis gabenti prekes tūkstančius kilometrų iš tolimų gamyklų į parduotuves, sustos.

Europos pagrindinis iššūkis yra demografinė griūtis. Europai reikia tvirto valstybių įsipareigojimo padėti jauniems žmonėms kurti šeimas, per daug nesirūpinant, kad toks sprendimas jiems sukels rimtų materialinių problemų. Kylančią Vokietijos žaliųjų partiją labai remia jauni žmonės iki 30 metų, juos žavi jaudinanti perspektyva

išsaugoti planetos ekosistemą per glaudesnį tarptautinį bendradarbiavimą. Europos patriotinės jėgos turėtų parodyti, kad būtent internacionalistų įsipareigojimas suvienodinti ekonomines sąlygas pasaulyje yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl susiduriame su klimato krize.

Europos patriotai turėtų reikalauti, kad būtų stabdomas nacionalinio turto nukraujavimas į užsienį, grąžinama gamyba į Europą, būtų remiami vietos gamintojai ir suteikiamos materialinės paskatos jauniems žmonėms kurti šeimas. Lenkijos ir Vengrijos vyriausybės ėmėsi ryžtingų žingsnių šia kryptimi, ypač dėl pagalbos jaunoms šeimoms ir šios paramos politiniai rezultatai valdančiosioms partijoms yra labai geri. Nėra pagrindo abejoti, kad Vakarų Europos „populistai“ irgi turėtų imtis panašios politikos. Patriotai galėtų patraukti *žaliųjų* jaunimą, parodydami, kad jiems rūpi esminiai, nepatenkinti jaunųjų rinkėjų poreikiai.

Laikydami savo išankstinių nuostatų, globalistai tikriausiai priešinsis rimtoms gimstamumą didinančioms programoms, baimindami, kad jos gali sustiprinti patriotines nuotaikas ir tautinį solidarumą. Būtų logiška, kad šalys, teikiančios dosnią paramą šeimoms, tikėtusi, kad šie pagalbos gavėjai atsilygins gyvendami ir dirbdami savo šalies labui, o ne emigruodami.

Lenkija ir Vengrija susiduria su rimtomis jaunimo emigracijos problemomis, o tai yra viena iš svarbių

priežasčių, kodėl abi šalys siūlo stiprią paramą savo jauniems piliečiams. Šių dviejų Rytų ir Vidurio Europos valstybių gimstamumą skatinanti politika nesulauks Vakarų Europos internacionalistų pritarimo, nes pastarieji palaiko darbingo amžiaus žmonių imigraciją iš Rytų.

Nors Patricko Buchanano nupieštas demografinis vaizdas yra slegiantis, jo pateiktos blogos naujienos turi ir teigiamą pusę. P. Buchanano pateikti skaičiai ir prognozės labai išryškina globalistų išsvajotą viziją – laipsnišką ES sąjungą su Afrika ir Viduriniais Rytai.

Masinė imigracija riboja vidutines Europos ir Šiaurės Amerikos gyventojų pajamas. Kita svarbi Europos ir JAV paprastų žmonių pajamų sąstingio priežastis – masinė imigracija, kurią globalistų elitas remia ir dėl finansinių, ir dėl ideologinių priežasčių. Nors vieningo pasaulio architektai patenkinti smarkiai padidėjusiu laisvu prekių ir kapitalo judėjimu, jie norėtų matyti daugiau to, ką sisteminė spauda vadina „pažanga“, t.y. darbo jėgos liberalizavimo pasauliniu mastu.

Tie, kurie planuoja ir įgyvendina projektą suvienyti žmoniją, įsivaizduoja vienalytę žmonių masę, kurioje nebeliks didelių ideologinių, rasinių, nacionalinių, kultūrinių ir ekonominių skirtumų. Pagrindinė prielaida yra ta, kad panašumas, sudarantis kolektyvinio identiteto pagrindą, skatina vienybę. Taip pat, jungiančio tapatumo nebuvimas,

silpnina žmonių solidarumą. Neorganizuotus, pavienius asmenis yra daug lengviau valdyti. Taigi globalistai veda negailestingą ideologinį karą prieš visas nacionalinės idėjos raiškas.

Vieningos pasaulinės rinkos sukūrimas sudaro pagrindą šiam žmonijos susiliejoimo procesui. Jau dabar lietuviai mato, kad nemaža Kinijos darbo jėgos dalis uždirba daugiau nei vidutinis Lietuvos darbuotojas. Prieš penkiasdešimt metų Lietuvoje buvo įprasta vertinti Kiniją kaip ypač skurdžią šalį, kai lietuviai tuo metu turėjo bent minimalius civilizuoto gyvenimo patogumus.

Likusiam pasaulyje globalizacija įtakoja lėtą, laipsnišką techninių standartų ir darbo užmokesčio suvienodinimą. Tiesą sakant, Europos ir Amerikos darbuotojams nuolat primenama, netgi įspėjama ar grasinama, kad jie privalo būti konkurencingi pasauliniu mastu, jei nori, kad jų įmonės išlaikytų iškovotas rinkas. Tačiau iš tiesų tai reiškia, kad Europos ir JAV darbuotojai turi stebėti, kaip jų tikrosios pajamos pamažu artėja prie Trečiojo pasaulio lygio, o Trečiojo pasaulio pajamos palaipsniui auga link Europos arba JAV lygio.

Svarbu pažymėti, kad tokio internacionalizmo, dabar vadinamo daugiašališkumu, palaikytojai palaipsniui į viešąją diskusiją įveda naujai sugalvotą žmogaus teisę laisvai pasirinkti savo gyvenamąją šalį. JT Pasaulinis

saugios, tvarkingos ir reguliarios migracijos paktas tariamai neįpareigojantis, tačiau jame yra ne mažiau kaip 50 nuorodų į pasirašiusių šalių įsipareigojimus suteikti migrantams tokias pat gyvenimo ir darbo sąlygas, kaip ir priimančiosios šalies piliečiams.

Kiekvienais metais milijonai neturtingų migrantų atvyksta į ES arba JAV ir konkuruoja dėl riboto darbo vietų skaičiaus su vietos dirbančiais. Globalistų elitas skatina masinę ekonominę migraciją, vedančią į tautų susiliejamą. Masinė migracija riboja atlyginimų augimą ir kai kuriais atvejais didina įmonių pelną. Tačiau laikui bėgant migracija gali paversti Europos tautas į imigrantų visuomenes, kurioms trūksta etninio ir kultūrinio solidarumo, saugančio Europos tautų suverenitetą ir kultūrinį savitumą.

Itin turtingi pasisavina vis didesnę turto dalį sau. Iki šiol aptarėme kelis pragyvenimo lygio smukimo aspektus, kuriuos globalizacija sukėlė eiliniams JAV ir Europos piliečiams. Tačiau taip pat labai svarbu suprasti, kad globalizacija buvo tarsi Dievo dovana pačiai finansų piramidės viršūnei. Gamybos perkėlimas į šalis, kuriose dirbantys žmonės uždirba tik kelis JAV dolerius per dieną, gali būti nepaprastai pelningas, ypač jei perkeltų įmonių produkcija eksportuojama atgal į Vakarų rinkas.

Laisvas kapitalo judėjimas, kuris yra gyvybiškai svarbi globalizacijos projekto dalis, plačiai atvėrė vartus mokesčių

slėpimui per ofšorines sąskaitas. Tyrimai rodo, kad net 10 procentų pasaulio BVP yra paslėpta „mokesčių rojuose“. Tai ypač naudinga patiems turtingiausiems. Apskaičiuota, kad bendras pasaulinis turtas siekia 400 trilijonų JAV dolerių, todėl skaičiuojama, kad maždaug 40 trilijonų JAV dolerių pasaulio turtuoliai išvežė iš savo šalių. Dėl to smarkiai sumažėja iš mokesčių gaunamos pajamos, o tai reiškia, kad didesnė mokesčių našta tenka viduriniajai klasei.

Koncentruotas turtas tampa sutelkta politine galia.

Didžiulė turto ir politinės galios koncentracija, kuri skatina globalizaciją ir savo ruožtu duoda naudą ypartingai turtingiems asmenims, labai pakirto paprastų žmonių galimybes sudaryti organizuotą pasipriešinimą globalizacijos iššūkiams. Nei spauda, nei pagrindinės Vakarų demokratinės politinės partijos rimtai neprieštarauja tam, kad finansų ir korporacijų elitai laipsniškai pasisavintų visuomenės turtą, nes žiniasklaidą ir politines partijas valdo arba finansuoja patys turtingiausi žmonės.

1983 metais Vakarų pasaulio žiniasklaidoje dominavo penkiasdešimt didžiųjų korporacijų. Praėjus beveik keturiasdešimčiai metų, konsolidavimas sumažino šį skaičių iki maždaug dešimties. Dėl to labai sustiprėjo stambių korporacijų ir internacionalistinės pasaulėžiūros sklaida.

Superturtuoliai tapo nekontroliuojami. Kuo labiau pučiasi šių individų finansinė ir politinė galia, tuo stipriau auga jų troškimas dar labiau praturtėti. Jei aštuntajame dešimtmetyje didžiųjų Vakarų korporacijų vadovai buvo patenkinti metiniais atlyginimais iki milijono JAV dolerių, tai devintajame dešimtmetyje maksimalios sumos jau siekė 40 milijonų JAV dolerių. Dešimtajame dešimtmetyje aukščiausi atlyginimai jau viršijo 100 mln. JAV dolerių per metus. Pavyzdžiui, 2019 m. šeši JAV stambių firmų vadovai uždirbo apie 100 mln. JAV dolerių per metus ar net daugiau. Tais pačiais metais Elonas Muskas iš Tesla Inc. gavo beveik 600 mln. JAV dolerių metinį atlyginimą.

JAV korporacijų vadovams šiuo metu mokama maždaug 400 kartų daugiau, nei vidutinio sluoksnio darbuotojams. Tuo tarpu septintajame dešimtmetyje aukščiausi įmonių vadovai buvo mažiau godūs, gaudami „tik“ 30 kartų didesnį atlyginimą, nei įmonės vidurkis. 2019 m. statistika rodo, kad privačių korporacijų vadovai uždirbo 940 procentų daugiau, nei prieš 40 metų. Per tą patį laikotarpį vidutines pajamas gaunantiems darbuotojams buvo mokama tik 12 procentų daugiau, nei devintojo dešimtmečio pradžioje, o sveikatos priežiūros ir švietimo išlaidos tuo metu pašoko į aukštumas.

Nors Europos bankų direktoriai ir korporacijų vadovai nėra taip riebiai apdovanojami kaip JAV, vis dėlto Amerikos verslo institucijos duoda toną, koks turėtų būti tinkamas

atlyginimas už ekonominius rezultatus. Socialiai jautresnės Europos nacionalinių valstybių tradicijos mažina pajamų nelygybę Europoje, tačiau bendroji tendencija linksta į pasaulinį standartą, pagal kurį patys svarbiausi vadovai pasiskiria sau pasakiškus atlyginimus.

Vertinant pasauliniu mastu, vienas procentas turtingiausių žmonių valdo 45 procentus visos planetos turto. Nuo aštuntojo dešimtmečio ekonominio turto koncentracija vis stiprėjo. Jei dabartinės tendencijos tęsis, kai kurie analitikai numato, kad 1 procentas turtingiausių pasaulio gyventojų iki 2030 m. turės 66 procentus viso pasaulio turto. Nuo 1989 m. ši JAV gyventojų dalis savo turtą padidino net 21 trilijonu dolerių. Tuo tarpu 50 procentų mažiau pasiturinčių JAV piliečių prarado turto už 900 milijardų dolerių.

Pabaigai... Išanalizavę žalingą 50 metų globalizacijos poveikį Vakarų ekonominėms ir socialinėms sąlygoms, kitame skyriuje aptarsime alternatyvias idėjas, vertybes ir principus. Geriausias būdas ištrūkti iš vieningo pasaulio fanatikų gniaužtų – nustatyti silpniausias jų propagandos šarvų vietas ir ten nukreipti kritikos strėles. Tačiau vien būti antiglobalistu nepakanka. Europos patriotai turi sukurti savo ideologiją ir susitarti dėl bendros veiksmų programos, kuri padėtų jiems judėti į priekį atšiaurioje ateinančių dešimtmečių tikrovėje.

III Skyrius

Ar universalių doktrinų vertybės šventos?

Kodėl mums reikia nacionalinės ideologijos. Populistų lyderiai, pavyzdžiui Donaldas Trumpas ir Marine Le Pen, yra teisūs, pabrėždami ekonominę žalą, kurią globalistai padarė dirbančiųjų ir viduriniajai klasei. Abu charizmatiški lyderiai supranta, kad ekonominiai klausimai plačioms potencialių rinkėjų masėms yra svarbiausi. Taip populistai į savo šalininkų gretas sėkmingai įtraukė milijonus nepatenkintų žmonių.

Nors dėmesys ekonominėms problemoms yra svarbus, jos negali užgožti nacionalinės idėjos. Mums būtina turėti visa apimančią pasaulio koncepciją, kuri plačiu frontu mestų iššūkį internacionalistinėms ideologijoms. Labai daug naivių žmonių tampa globalistinių utopijų šalininkais, nes universalistai, arba kitaip vieno pasaulio šalininkai, pasistengė sukurti lyg ir racionalias (nors ir labai ydingas) pasaulėžiūras. Jos pateikia atsakymus į pagrindinius žmogaus egzistencijos klausimus, pavyzdžiui, koks yra gyvenimo tikslas, kas yra gėris ar blogis ir kaip reikia įvertinti ryškiausius istorinius įvykius.

Apsišarvavę neva pagrįstais paaiškinimais apie esminius gyvenimo reiškinius ir problemas, įsitikinę, kad turi teisingus sprendimus ir būdami užtikrinti savo reikalo

moraliniu pranašumu, internacionalistai yra pasirengę ryžtingai kovoti su nesusipratusiai ir neva ribotais priešininkais.

Pildydami didžiulę marksistinės ideologijos biblioteką ir skatindami nesibaigiančias diskusijas apie komunistines idėjas, jie bando sukurti įspūdį, kad jų pasaulėžiūra turi atsakymus į visus svarbiausius žmonijos klausimus. Internacionalistinis tikėjimas, kurį marksistai skiepija savo sekėjams, lengvai virsta įsitikinimu, kad jų vertybės yra svarbiausios ir moraliai pagrįstos. Tie geležiniai, nepajudinami įsitikinimai skatina jų fanatišką kovingumą.

Palyginimui, XIX amžiaus ir XX amžiaus pradžios Europos nacionalistai dažniausiai galvojo, kad patriotizmas ir nacionalinis solidarumas yra natūralūs reiškiniai, kuriems nereikia didelių intelektualinių pastangų, kad juos būtų galima įdiegti į nacionalinės valstybės idėjinį pagrindą. To meto patriotai nepakankamai stengėsi įrodyti, kad nacionalinės idėjos galiausiai duos asmeniui daugiau naudos nei klasių kova ar nereguliuojamos ekonomikos *laissez-faire* principai, kurie atvėrė duris oligarchiniam valdymui.

Akivaizdu, kad patriotai manė, kad kiekvienam asmeniui yra natūralu ir teisinga tarnauti tėvynei. Vis dėl to, neatsižvelgdami į jo individualius interesus, patriotai liberalams suteikė svarbių pranašumų. Liberalai,

nevaržomos asmens laisvės šalininkai, geriau suprato stiprėjančio individualizmo reikšmę, kuris ėjo kartu su Europos gyventojų urbanizacija. Tas pats pasakytina ir apie marksistus, socialistus ir socialdemokratus, kurie galėjo išnaudoti miesto darbininkų asmeninį nepasitenkinimą pabrėždami turtinę prarają, skiriančią paprastus žmones nuo ekonominio elito.

Nacionalizmas šiandien kaip ideologija nėra tiek pažengęs, kad atlaikytų į jį nukreiptus poleminius išpuolius. Ši ideologija vis dar yra gana laisvai apibrėžiama. Praeityje buvo daug bandymų sujungti nacionalizmą su liberalia demokratija, krikščionybe, autoritarizmu, imperializmu, socializmu ir kapitalizmu. Tai, kad nacionalines koncepcijas galima susieti su daugybe įvairių politinių idėjų, rodo, kad nacionalizmas teoriškai yra mažiau išvystytas nei komunizmas, socialdemokratija, krikščioniškoji demokratija ar liberalizmas.

Be to, kai nacionalistinės idėjos yra sujungtos su kitais politiniais principais, jos dažnai tampa kitų doktrinų pagalbinėmis priemonėmis. Komunistinė Kinija išnaudoja patriotines nuotaikas, nors akivaizdu, kad marksistinės idėjos vis dar turi oficialų statusą valdančiose valstybių institucijose. Nacistinės Vokietijos ir fašistinės Italijos ideologijos – tai svarbios išimtys. Jų idėjas ir pragaištingą istorinę patirtį aptarsime atskirai.

Nesunku suvokti nacionalizmo, kaip ideologijos, tam tikro silpnumo priežastis. Tautinė bendruomenė yra natūralus, save atnaujinantis junginys. Kolektyvinė sąmonė kyla iš paprasto geografinio artumo, todėl susidaro sąlygos ilgalaikiai nacionalinės bendruomenės narių sąveikai. Išsiplėtusi praeities sąveika atskirų bendruomenės narių sąmonėje sukuria potencialą, susikaupusią jėgą, kuri skatina juos toliau sąveikauti. Būtent tai lemia patriotinių jausmų telkimosi galią.

Kultūriniai bendrumai, pavyzdžiui, italų pomėgis spagečiams ir vynui, nėra lemiami veiksniai, vienijantys vienos tautos žmones. Tiksliau sakant, suvokiami panašumai nuolat primena, kad atskira tauta – tai asociacija, bendrija, kuri ilgą laiką veikia kartu siekdama bendrų tikslų. Ilgas bendravimo laikotarpis maždaug toje pačioje kompaktiškoje teritorijoje iš tiesų sukuria lengvai atpažįstamus bendrumus, įskaitant kalbą, istorinę atmintį, nostalgiską prisirišimą prie krašto, bendrą požiūrį į gyvenimą, antropologinius tipus ir kt. Kaip kitaip galėjo išsivystyti abipusiai suprantami dialektai ir kalbos, jei ne per ilgą bendrystę vienoje teritorijoje? Tam tikra tokių suvokiamų panašumų apimtis sustiprina bendrumo jausmą.

Šis teigiama prasme geografinio artumo ir bendros patirties užburtas ratas skatina bendrus siekius. Tai praeityje be ypatingų pastangų buvo jaučiama. Homogeniškas žmonių junginys palengvina kryptingą

judėjimą į priekį. Tai primena rusų trikinę, tempiamą trijų žirgų, kuri be kliūčių lekia pirmyn. Tačiau jei, kaip Krylovo pasakėčioje, į vežimą būtų įkinkyta gulbė, lydeka ir vėžys, jis tikriausiai niekur nenuvažiuotų, nes kiekvienas gyvūnas trauktų vis kita kryptimi.

Todėl jei politiniai vadovai siekia sujungti skirtingas tautas į vieną valstybę, jie turi turėti išbaigtą ideologinį pagrindą, keliantį vienybės dvasią. Žlugusi Sovietų Sąjunga ištisus dešimtmečius nenuilstamai plušėjo skleisdama marksizmo-leninizmo mokymą savo piliečiams. Tačiau, kai 1941 m. tarptautinio proletariato tėvynę užpuolė nacistinė Vokietija, sovietų lyderiai greitai suprato, kad vienintelė galimybė išgyventi – tai mesti į šoną komunistinius šūkius ir kuo daugiau skatinti patriotines nuotaikas.

Romos Katalikų Bažnyčia, siekianti visų įmanomų tautų dvasinės vienybės, negaili pastangų, kad tikinčiųjų vaikai ilgus metus būtų mokomi katalikiška dvasia. Visai kas kita, kai dominuoja patriotinės nuotaikos ir prisiminimai apie bendrus siekius. Tai natūraliai skatina net paprastų, žmonių vienybę, kuriems politinės teorijos yra tolimos. Prieš turboglobalizacijos pradžią, eiliniai europiečiai jautė, kad juos sieja bendra praeitis, kuri veda juos į ateitį. Jiems nereikėjo didelių intelektualinių pastangų įsisąmoninti nacionalinės vienybės privalumus.

Tačiau, jei patriotiškai nusiteikę europiečiai nori priešintis XXI a. tautų asimiliacijai, jie turi tiksliai suformuluoti tas idėjas, kurios motyvuoja jų ryžtingiausius priešininkus, ir mesti ideologinį iššūkį šioms koncepcijoms.

Tarptautinis darbo pasidalijimo procesas, kurį pasauliniai finansiniai interesai visomis išgalėmis stumia į priekį, daugelį anksčiau savarankiškų bendruomenių veda į visišką priklausomybę nuo užsienio rinkų ir tiekėjų. Ekonominė tarpusavio priklausomybė menkina nacionalinių bendruomenių pasitikėjimą galimybe įtakoti reikšmingiausius ekonominius procesus, pavyzdžiui neribotą tarptautinę prekybą ar veikiančių įmonių perkėlimą į užsienį. Jausmas, kad pagrindiniai ekonominiai sprendimai visiškai nepriklauso nuo nacionalinių valstybių, silpnina nacionalinę sanglaudą, nes piliečiai mato, kad jų vyriausybės negina jų gyvybinių, materialinių interesų. Kai kur europiečiai praranda pasitikėjimą tautinių valstybių idėja. Nemažai Europos verslo ir akademinio elitų atstovų yra finansiškai suinteresuoti bendradarbiauti arba prisijungti prie tarptautinių korporacijų ar tarptautinių institucijų, pvz. ES.

Dėl šių priežasčių tautų Europos šalininkai nebegali automatiškai pasikliauti solidarumu, pagrįstu artima praeities sąveika. Šiuo metu senojo žemyno piliečiai yra geriau išsilavinę, labiau akcentuoja savo teises ir yra ryškesni individualistai nei jų tėvai ir seneliai. Patriotiniai

raginimai gali likti neišgirsti. Todėl sąmoningam individui reikia racionaliai išaiškinti, kokie yra nacionalinio solidarumo privalumai jam asmeniškai. Taigi, būtinas tvirtas ideologinis pagrindas.

Reikia iš naujo įvertinti įdiegtas vertybes. Globalizacija pagrįsta vertybėmis, kurias palaimina elitas ir kurias priima didelės žmonių masės. Jei norime geresnio gyvenimo savo piliečiams, turime gerai suprasti ydingas idėjas, kuriomis remiasi dabartinė pasaulio tvarka – jų kilmę, vystymąsi ir neperspektyvumą. Turime jas pakeisti racionalesniu žmogaus veiklos kaip individo ir kaip socialinės būtybės supratimu. Remdamiesi vokiečių filosofu Frydrichu Nyče, turėtume iš naujo įvertinti pagrindines vertybes.

Jei patriotinių judėjimų vadovai nesidomės filosofiniais klausimais, kurie rūpi giliau mąstantiems žmonėms, jie nesugebės nubrėžti savo tvirtų ilgalaikių tikslų. Toks neapibrėžtumas stabdys jų sekėjus. Jei lyderiai nesugebės suformuluoti pagrįstų nacionalinių principų, globalistų elitas beveik neabejotinai pasinaudos jų ideologiniu nebrandumu ir nuves visus klaidingu keliu.

Pavyzdžiui, iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad antiglobalistinių patriotų ir tradicinių kairiųjų požiūriai tam tikrais klausimais sutampa. Ir vieni, ir kiti priešinasi didelei turto nelygybei ir sutelktai stambiojo verslo galiai, kuria remiasi globalizacija. Taigi, nuoširdūs Europos patriotai,

pasipiktinę globalistų daroma žala jų šalims, gali remti kairiosios pakraipos partijas, kurios tarsi atstovauja paprastus piliečius, kovoja prieš turtinę nelygybę. Tačiau tradicinės kairiosios partijos, tokios kaip Vokietijos socialdemokratai ar net Vokietijos žalieji, iš tikrųjų eina internacionalistiniu keliu. Jų ir finansinių oligarchų, lobstančių globalizacijos dėka galutiniai tikslai sutampa. Tradiciniai kairieji patys save pasivadinę kovotojais prieš nelygybę sieks pasaulio suvienijimo *ueber alles* (virš visko) nacionalinių ir regioninių europiečių interesų sąskaita.

Jie niekada nepalaikys griežtų priemonių prieš masinę imigraciją, nes neva norės padėti skurstantiems Trečiojo pasaulio žmonėms. Kairieji internacionalistai, įsipareigoję tarptautiniam solidarumui, taip pat neprieštaraus pramonės perkėlimui į neturtingas šalis. Jie nieko nedarys, kad sumažintų mūsų priklausomybę nuo vartojimo prekių importo iš besivystančių šalių.

Turime aiškiai suprasti, kaip liberalios demokratijos ir kapitalizmo ideologinis statinys buvo suplanuotas, pradėtas, kaip augo ir atėjo į dabartinę krizę. Liberalioji demokratija vis dar laikoma dominuojančia politine ideologija pasaulyje, ypač po dramatiško sovietinio komunizmo žlugimo prieš trisdešimt metų.

Vis dėlto marksistinė ideologija nebuvo išstremta iš pasaulio scenos. Marksizmo idėjos tebedaro įtaką Vakarų

politinėms partijoms, intelektualams ir kultūrai. Nepamirškime, kad Kinija, antroji galingiausia valstybė pasaulyje, vis dar remiasi komunizmo mokymu. Komunizmas yra universali doktrina, kaip ir neoliberalizmas, palaiminantis Vakarų globalizacijos modelį. Todėl, komunizmo rėmėjai būtų laimingi galėdami perimti Vakarų globalistų imperijos kūrimo projektą, jei pastarasis sužlugtų. Taigi turime kritiškai peržiūrėti ir pagrindines marksizmo idėjas.

Išnagrinėsime tris labai įtakingas universalias doktrinas ir paaiškinsime, kaip jos nukreipė mūsų dėmesį nuo to, kas yra arti, tikrai aktualu ir mūsų valdoma, į tai, kas yra tolima, metafiziška, miglota ir galiausiai nepasiekiamą.

Krikščionybė – Vakarų politinės minties ištakos. Krikščionybė Vakarų intelektualiniame gyvenime dominavo daugiau nei tūkstantį metų po Kristaus gimimo. Nors mūsų laikais šios religijos vadovai paprastai susilaiko nuo tiesioginio kišimosi į politiką, vis dėlto krikščioniškoji moralė netiesiogiai išlaiko savo įtaką daugybėje sferų.

Pavyzdžiui, krikščioniškas gailestingumas skurstantiems skatina politiką, kuria remiantis Vakarų šalių ištekliai yra masiškai perskirstomi Trečiajam pasauliui. Krikščionių dvasiniai lyderiai, kaip ir dabartinis popiežius, morališkai remia masinę imigraciją iš Trečiojo pasaulio. Popiežius Pranciškus pribloškė pasaulio visuomenę, kai 2016 metais

per Didžiojo ketvirtadienio šventę, Vokietijos kanclerės A. Merkel išprovokuotos „pabėgėlių“ krizės metu, viešai nuplovė ir pabučiavo kojas 12 migrantų.

Merkel tėvas, protestantų pastorius, taip pat žinomas dėl savo marksistinių simpatijų, stipriai įtakojo Angelą jaunystėje. JAV Prezidentas Baidenas, paskelbęs apie savo įsipareigojimą vykdyti ypač liberalią imigracijos politiką, save charakterizuoja kaip ištikimą kataliką.

Panagrinėkime krikščioniškas idėjas, kurios suformavo esminius šiuolaikinės politinės minties pagrindus. Tada apžvelgsim, kaip krikščionybė, marksizmas ir liberalioji demokratija sąveikavo istoriniame kontekste. Taip pat aptarsim liberaliųjų demokratinių idėjų raidą per kelis pastaruosius šimtmečius. Galiausiai apibrėšime alternatyvią pasaulėžiūrą, kuri galėtų nustatyti natūralius ir racionalius asmens, nacionalinės bendruomenės ir valstybės sąveikos pagrindus.

Krikščioniškas tikėjimas nesiderina su žmogaus prigimtimi. Per ilgą savo istoriją krikščionybė labai stengėsi slopinti egoistinius žmogaus polinkius. Reikia pripažinti, kad siekis apriboti savo puikybę ir interesus kuriais atžvilgiais gali būti teigiamas, nes nevaržomas egoizmas sužlugdytų bet kokį bendrą užmojų. Tačiau Romos Katalikų Bažnyčios pateiktas paaiškinimas, kodėl individas turėtų socialiai

atsakingai elgtis, buvo ydingas ir galiausiai pakenkė vėlesniam Vakarų politinių idėjų vystymuisi.

Suvokę, kad pakeisti žmogaus prigimtį yra nepaprastai sunku, krikščionybės pradininkai nusprendė apeiti tikrovę, pavaizduodami nesibaigiantį pomirtinį gyvenimą, kuris nustelbtų žemiškosios egzistencijos svarbą žmogui. Tai buvo naudinga tuo, kad krikščioniškų idėjų sergėtojai galėjo sumaniai manipuliuoti šia virtualia egzistencija, nes jų įtaka realiai tikrovei buvo ribota.

Krikščionybė skelbė: a) kūnas nėra toks vertingas kaip siela; b) fizinės egzistencijos privalumai ir trūkumai yra nereikšmingi, palyginti su tuo, kas laukia žmogaus danguje ar pragare, ir c) neverta pernelyg stengtis dėl materialinės gerovės, pasaulietiško tikslų ar prestižo. Pageidautinas pasyvus arba fatališkas požiūris.

Bažnytinė doktrina apie amžinąjį gyvenimą silpnino tikinčiųjų saviraišką, ribojo jų siekius šiame pasaulyje. Tuo pačiu metu savanaudiški valdovai galėjo išnaudoti savo pavaldinių pamaldumą ir lengviau juos valdyti.

Bažnyčia šimtmečius naudojosi šiuo antgamtiniu įrankiu, kai dauguma europiečių buvo valstiečiai ir neraštingi. Beje, tai tenkino žemesniuosius žmogaus polinkius – tingumą, pasyvumą, nuolankumą ir nedrąsumą agresijos akivaizdoje.

Nepaliaujama dangiškojo idealo sklaida skatino utopinės egzistencijos viltis, kad kada nors savaime pasibaigs varginantis darbas, nuolatinė kova už būvį, ateis visuotinė meilė ir palaima. Rojaus svajonė patiko milijonams žmonių, kurie susidurdavo su sunkiais viduramžių gyvenimo iššūkiais. Viena, kai tai padeda atskiram individui pabėgti nuo tikrovės, bet visai kas kita, kai tokia galinga institucija kaip Katalikų bažnyčia masiškai skatina virtualaus rojaus ilgesį.

Tačiau laikui bėgant ir įsigalint raštingumui, krikščionių teologai ėmė mažiau akcentuoti tikėjimą antgamtiniais reiškiniais ir paryškino esminius Kristaus mokymo principus – meilę visai žmonijai ir visuotinę taiką. Vis labiau tolstant nuo bažnyčios įtakos, išsilavinę žmonės pamažu nusigręžė nuo magiškų krikščionybės elementų, tačiau pagrindiniai Katalikų bažnyčios principai įsišaknijo Vakarų sąmonėje.

Mintis, kad žmogus turi tikėti utopiniu pasauliu, istorinių procesų kulminacija, pasibaigiančia taika ir gausa, įsitvirtino europiečių sąmonėje. Kasdienių pastangų, nesantaikos ir nelaimių nualinti žmonės norėtų tikėti, kad galutinis visų jų darbo rezultatas gali būti atsipalaidavimo, ramybės, sotumo, laisvės ir palaimos būseną.

Remdamasis krikščioniškąja teologija, XIX amžiaus pradžios vokiečių filosofas Georgas Vilhelmas Friedrichas

Hėgelis (Georg Wilhelm Friedrich Hegel) pateikė žmonijos istorijos sampratą kaip procesą, neišvengiamai vedantį į galutinį tikslą – žmonijos laisvės idealą. Hėgelis stipriai įtakojo Marksą, kuris savo ruožtu iškėlė teoriją apie neišvengiamą istorijos raidą, vedančią prie utopijos. Marksas rėmėsi paprastų žmonių troškumu baigti amžiną nesantaiką, įveikti skurdą ir sukūrė mokymą, idealiai tinkantį milijonams, kurie jautėsi prispausti, nepatenkinti ar tiesiog ilgėjosi lengvesnio gyvenimo.

Vokiečių filosofas Osvaldas Špengleris krikščioniškąją teologiją vadino bolševizmo močiute, nes suvokė, kad universalūs krikščioniški idealai sudaro reikšmingą marksizmo ideologinio багаžo dalį. Marksistai pasiskolino iš krikščionių dangiškojo rojaus sampratą, paversdami ją klasių kovos kulminacija – visuomene be valstybės, palaiminta materialine gerove, taika, lygybe ir brolybe.

Nereikia net labai stengtis, norint išgirsti dangiškojo rojaus akordus, kai globalistai pasakoja apie išbridimą iš niūraus konfliktiško nacionalizmo į spindinčią Naująją pasaulio tvarką. 1992 metais Fransis Fukujama (Francis Fukuyama) savo garsiajame veikalė „Istorijos pabaiga ir paskutinis žmogus“ negalėjo atsispirti Hėgelio ir Katalikų bažnyčios sirenos giesmei. Žlugus Sovietų Sąjungai F. Fukujama iškilmingai paskelbė, kad žmonija pagaliau pasiekė palaimintą istorinės raidos atomazgą ir liberalioji demokratija pasiekė savo triumfą.

Amžina taika – tai utopinė sąvoka. Neegzistuoja tokia religinė dogma, politinė santvarka ar ideologija, kuri pašalintų žmonių priešpriešą, tarpusavio aktyvią sąveiką, pasipriešinimą galią. Dažnai tenka girdėti, kad iš esmės krikščionybės ir komunizmo idėjos yra geros, bet jas, deja, nuolat sukompromituoja blogi vykdytojai. Utopija yra neįgyvendinama ne tik dėl netinkamų metodų, bet ir todėl, kad pats tikslas yra nerealus.

Savo klestėjimo metais bažnyčia, taip pat ir vėlesni komunistiniai režimai, atnešė žmonijai daug kančių. Pagrindinė to priežastis, slypi ydingose doktrinos. Klaidinga siekti idealaus būvio, tarsi pabaigos. Žmonės yra nepaprastai dinamiškos, nestovinčios vietoje būtybės. Negali būti pabaigos, nes viskas egzistuoja virsmo procesuose ir kinta.

Politinė ideologija ar religiniai įsitikinimai, žadantys rojų arba amžiną taiką, yra iš esmės nepasiekiami ir todėl nesąžiningi. Klaidingi ideologų teiginiai klaidina jų šalininkus, o tai neišvengiamai kala pleištą tarp idėjinių vadų ir jų sekėjų. Anksčiau ar vėliau lyderių požiūris į savo lengvatikius mokinius taps ciniškas, o ilginiui pastarieji vis labiau praregės, matydami prarają tarp nerealių idealų ir niūrios kasdienybės.

Universalūs idealai, tarnaujantys imperinėms ambicijoms. Bažnyčia pastoviai rėmė stambius politinius vienetus, pasaulietinę hegemoniją. Universalumas veda į vieno subjekto viršenybę prieš kitus. Todėl abejojantys tuo, kad reikia siekti pasaulio vienybės ir tuo pačiu visuotinės taikos, reikėtų maloniai paprašyti palikti bažnyčios patalpas, kad mišios už visuotinę tvarką galėtų vyktų netrukdomai.

Nepaisant šimtmečius trukusio religinio auklėjimo, šiandien matome, kad liguistas godumas, išnaudojimas ir korupcija tik didėja. Žmonės ir toliau nusideda savo artimiesiems, nepaisant nuolatinių švietėjiškų pastangų per žiniasklaidos priemones, politines partijas, mokyklas, per jaunimo organizacijas ir šimtus tūkstančių dvasininkų, pamokslaujančių iš savo sakyklų.

Labai liūdna, bet didžiausi krikščioniškosios moralės nusikaltėliai yra tie, kurie sukaupia daugiausia galios. Kai tik krikščionių ir pasauliečių elitas įsitvirtina valdžioje, jis siekia dar daugiau galios, kuri dažnai nukreipiama prieš pažeidžiamus asmenis.

Krikščionybės istorija parodė trapią ribą tarp skelbiamų tikslų ir priemonių, naudojamų siekiamam įgyvendinti. Deklaruoti tikslai, kad ir kokie geranoriški ir labdaringi beatrodytų, negali būti realizuoti nesinaudojant galia, kuri iš esmės yra gebėjimas įveikti pasipriešinimą. Net ir

pasaulinės taikos ir meilės siekiantis judėjimas atsidurs priešpriešoje su nusistovėjusiomis bendruomenių normomis ir vertybėmis.

Atsivertimas per sakyklas ar kryžiuočių kardų buvo ir tebėra intervencija, reikalaujanti nutraukti tradicinius įsipareigojimus ir lojalumo saitus. Bažnyčios patirtis rodo, kad tikslai ir priemonės susilieja vienas su kitu, nes abu yra neatskiriamai susiję su pagrindiniu galios siekiu. Net ir kilnaus tikslo siekimas reikalauja panaudoti galią prieš esamą padėtį, *status quo*. Pasiekusi savo tikslus Bažnyčia sustiprino savo įtaką, o tai įtraukė dvasininkus į vis platesnį žmonių sąveikos lauką. Padidėjus įtakai, padidėjo poveikis visuomenei ir tuo pačiu sustiprėjo pasipriešinimas. Pavyzdžiui, viduramžiais Bažnyčia atvirai ir aktyviai dalyvavo politinėse kovose. Tokiu būdu priemonės tapo tikslais.

Istorija rodo, kad Romos Katalikų Bažnyčios lyderiai pradėjo pažeidinėti savo brangiausias vertybes, kai tik įgijo valdžią. Viduramžiais ir vėliau ji naudojosi pasaulietine galia, pamindama milijonų žmonių likimus. Remdamasi aukšta idėjine morale, ji sankcionavo pražūtingus religinius karus, jai palankių valdovų žiaurų piktnaudžiavimą valdžia, nežmonišką inkviziciją ir griežtą mokslo bei kultūrinio gyvenimo ribojimą, dėl to buvo šimtmečiams sukaustyta intelektualinė raida.

Ciniškasis bolševikų lyderis L. Trockis pastebėjo, kad neįmanoma iškepti omleto nesudaužius kiaušinių. Tačiau omletas gali numalšinti alkį tik trumpam. Vadovaujantis Trockio logika, lyderis ar judėjimas turėtų nuolat daužyti kiaušinius, kad išliktų gerai „pamaitintas“, t.y. išliktų galios piramidės viršuje.

Trumpa katalikybės kaip visuotinės doktrinos istorija. Katalikybė galiausiai suklestėjo *Pax Romana* (Romos taikos) periodu, o vėliau tapo oficialia imperijos religija. Todėl nenuostabu, kad bažnytiniai vadovai nukreipė savo dėmesį nuo paramos mažoms ir autonomiškoms tikinčiųjų bendruomenėms prie ambicingesnių pasaulio viešpatavimo sampratų.

Pats žodis katalikas yra kilęs iš graikų kalbos ir reiškia *bendras* visai žmonijai. Savo pamoksluose Kristus pareiškė, kad Dievui vienodai rūpi visų sielų likimas. Pasivadinęs geruoju ganytoju, Kristus ragino visus žmones, neatsižvelgiant į rasę, lytį ar socialinę padėtį, prisiglausti jo meilės ir teisingumo karalystėje. Pasakodamas apie ganytoją, kuris atkakliai ieškojo vienos pasiklydusios avelės, Jėzus išreiškė viltį, kad nė vienas žmogus neliks už jo saugios karalystės glėbio.

Pati Visagalio Dievo samprata savyje talpino universalias savybes. Kadangi Dievas turi neįsivaizduojamai dideles galias ir myli visas sielas, jo tikrai netenkintų tik

keleto žmonių atsivertimas. Krikščioniško tikėjimo taikiniams buvo skelbiama, kad susibūrus po maloninga Dievo valdžia, jie bus išvaduoti nuo įprastų žemiškų rūpesčių ir jiems bus užtikrintas saugumas, būdingas dideliems žmonių junginiams. Tokioje bendroje žmonijos kaimenėje būtų saugu nuo plėšrūnų ir joje būtų džiaugsmingai dalijamasi gausiais turtais.

Labai ilgą laiką po Kristaus ši gundanti svajonė ir toliau žavėjo jautrius žmones, pavargusius nuo neišvengiamos tikrojo gyvenimo naštos. Ji taip pat tenkino prigimtinių psichologinių poreikį turėti tėvo figūrą, galingą politinį centrą, valdomą išmintingos, teisingos ir rūpestingos dvasios. Nereikia nė sakyti, kad tokia nuostata neskatino ir negali skatinti savarankiško požiūrio, iniciatyvos ar pasitikėjimo savo jėgomis.

Pax Romana prisidėjo prie krikščionybės pažangos tuo, kad naujojo tikėjimo šalininkams buvo lengviau judėti vieningoje politinėje imperijos erdvėje, o ne per daugybę konfliktuojančių politinių subjektų. To meto romėnų keliai atrodė kaip pasaulio stebuklai, o romėnų ginkluotos pajėgos užtikrino santykinį fizinį saugumą.

Būtent tada krikščionybės hierarchai suvokė dvasinio Bažnyčios universalumo ir imperinės Romos bendrus interesus. Nepaisant pradinių persekiojimų, krikščionių tikėjimas ketvirtajame šimtmetyje po Kristaus gimimo buvo

įgijęs dominuojančios religijos statusą Romoje. Tokiu būdu katalikų tikėjimo dvasiniai hegemonai ir imperijos pasaulietiniai globalistai rado bendrą kalbą.

Neatsitiktinai popiežiai įsitvirtino Romoje ir toliau tapatino save su imperinės Romos didybe net ir po imperijos žlugimo. Todėl katalikų hierarchai savo bažnytiniams ir pasaulietiniams reikalams tvarkyti pasirinko centralizuotą romėnų administracinį modelį. Taip Romos katalikų bažnyčia tikėjosi pasisemti jėgų iš dviejų šaltinių – neribotos Dievo galios ir išlikusio kadaise galingos Romos imperijos galybės.

Viduramžiais katalikų tikėjimas išplėtė savo įtaką beveik visoje Vakarų ir Vidurio Europoje. Didėjanti įtaka dvasinėje srityje buvo lydima įspūdingo Bažnyčios politinės galios augimo. Iki XIII amžiaus katalikų popiežiai, kardinolai, vyskupai, vienuolynai ir kuklios parapijos valdė ne mažiau kaip trečdalį Vakarų Europos žemės. Atrodė, kad Katalikų bažnyčia taps dominuojančia politine jėga žemyne.

Popiežiai paskelbė daugybę kryžiaus žygių prieš musulmonus, pagonių valdovus ir gentis, kurių vis dar nepasiekė tikrasis tikėjimas. Lietuvos istorijoje atsispindi kryžiaus žygių „tikėjimo gynėjų“ dviveidiškumas, žiaurumas ir gobšumas bei didvyriškas baltų – paskutinių sukrikščionintų Europos pagonių – pasipriešinimas.

Nepaisant to, Romos katalikų bažnyčios valdžia pamažu užleido vietą pasaulietiniams varžovams, būtent prancūzų, ispanų ir anglų monarchams, kurie siekė sukurti nacionalines valstybes. Anglijos karalius Henrikas VIII (Henry VIII), reaguodamas į katalikų popiežių kišimąsi į jo šalies reikalus, netgi įkūrė atskirą anglikonų bažnyčią.

Nepaisant šių nesėkmių, vieningos krikščionių karalystės žemėje vizija išliko Šventosios Romos imperijos pavidalu, nors labiau kaip simbolis, o ne tikras galios centras. Šventoji Romos imperija gyvavo tūkstantį metų, kol galiausiai buvo palaidota 1806 m., kai Napoleonas užsimojo įkurti savo Europos imperiją.

Krikščioniška samprata apie asmens išganymą ir begalinę kiekvieno žmogaus sielos vertę reikšmingai paveikė Europos mąstymo raidą net ir po viduramžių – Romos katalikų įtakos apogėjaus. Krikščioniškoji pasaulėžiūra tapo ta terpe, kurioje buvo puoselėjamos XVII ir XVIII amžiaus racionaliai mąstančio individo idėjos. Ši pasaulėžiūra nurodė kelią į liberalią demokratiją, socializmą, komunizmą, kapitalizmą ir dabartinį laisvosios rinkos globalizmą.

Vėlesnės pasaulietinės politinės lygybės doktrinos gali būti siejamos su Naujojo Testamento mokymu apie Kristaus rūpestį savo avelėmis. Jei Dievo akyse kiekviena siela yra vienodai brangi, tai kiekvienam žmogui turi būti užtikrintos

vienodos teisės visame pasaulyje. Pasak vieningo pasaulio šalininkų, visuotinė politinė tvarka galėtų geriausiai užtikrinti visų lygybę.

Todėl nenuostabu, kad Lietuvos vyskupai tvirtai pasisakė už Lietuvos įstojimą į ES. Likusioje Europoje Bažnyčios atstovai gina tiek legalių, tiek nelegalių migrantų teises ir apskritai prieštarauja griežtoms nacionalinių vyriausybių priemonėms pažaboti nekontroliuojamą imigraciją į jų teritorijas. Universalios normos, įsišaknijusios krikščionybėje, yra taip giliai įsitvirtinusios Vakarų pasaulyje, kad būtų sunku įsivaizduoti, jog žmonės gali gyventi pagal kitus standartus.

IV Skyrius

Senovės graikai ir žydai: dvi tautos, išvengusios universalių doktrinų

Internacionalizmo ir nacionalizmo priešprieša – svarbiausia šių dienų ideologinė problema. Didžiausia grėsmė Europos tautų gyvybingumui yra masinė privataus turto koncentracija, kuria globalistai remiasi siekdami politinės įtakos pasaulyje. Laimei, yra ženklų, kad europiečiai pradeda atmesti vieno pasaulio viziją. Prireikė dešimtmečių, kad šis pabudimas įvyktų, nes globalistai nuo klestinčių pokario metų iki šių dienų sąstingio sumaniai ir tylai smukdė paprastų žmonių pragyvenimo lygį.

Tačiau nuo šiol visuotinis nepasitenkinimas gali tik dar labiau augti, nes Europos investicinio kapitalo nutekimas, skatinant Trečiojo pasaulio industrializaciją ir tuo pačiu didinant turtingųjų pajamas, įgavo per didelį pagreitį. Globalizacija arba sukels didelį politinį sukrėtimą, arba visišką civilizuoto gyvenimo pakrikimą Europoje. Eiliniai europiečiai mato, kad ant kortos pastatyta jų materialinė gerovė. Tačiau šis klausimas, nors ir labai svarbus, turi būti įvertintas platesniame ideologiniame kontekste.

Labai svarbu, ar 500 milijonų europiečių ramiai stebės, kai įtakinga mažuma išplaus europietišką tapatybę pasaulinėje žmonių masėje. Šiandien pagrindinis kovos dėl

valdžios prizas yra ne tik viešpatavimas Europoje ar Vakarų pusrutulyje, bet ir pasaulinė politinė monopolija. Tikroji kova vyksta tarp dviejų priešingų politinių nuostatų – universalios ir nacionalinės.

Mes jau nurodėme, kas yra šio projekto autoriai ir kas yra jų pagalbininkai, trumpai apibūdinome jų galios svetus. Tačiau, kad ir kokia būtų akivaizdi globalistų įtaka, ji nublanksta prieš šimtų milijonų nepatenkintų europiečių nepanaudotą galią.

Pagrindinis ideologinis internacionalistų uždavinys yra palaikyti plačiai paplitusią iliuziją, kad universalūs siekiai yra pažangesni ir moraliai pranašesni už nacionalinius siekius. Patriotai savo ruožtu tvirtina, kad riboti žmogaus ištekliai turėtų apibrėžti jo siekių horizontą. Turėtume siekti realių tikslų, o ne užsikrauti visos žmonijos gelbėjimo naštą.

Istorija mums pateikia pavyzdžius bent dviejų tautų, kurios rėmėsi nacionaliniu požiūriu. Antikos graikų ir žydų istorinė patirtis patvirtina tai, kad riboti tikslai yra labiau pasiekiami nei pasaulinės ambicijos.

Toliau trumpai panagrinėsime senovės graikų pasaulėžiūrą ir žydų tautos religiją. Jų idėjos įžengė į pasaulį prieš tūkstančius metų, tačiau ir šiandien jos lieka labai aktualios. Ir senovės graikai, ir žydai susidūrė su didelių, daugianacionalinių imperijų keliamo asimiliacijos grėsme ir

su šiuo pavojumi jie kovojo iš esmės sėkmingai. Iš jų ilgametės patirties galime daug ko pasimokyti.

Kuo skiriasi senovės Graikijos vertybės nuo krikščioniškos doktrinos ir modernios dvasios? F. Nyčė „Tragedijos gimime“ ir kituose savo kūrinuose spalvingai parodė, kaip ankstyvoji Graikija klestėjo tuo metu, kai rėmėsi vertybėmis, kurios visiškai priešingos krikščioniškiems idealams. F. Nyčė buvo užsidegęs gaivinančios graikiškos dvasios gerbėjas, kuri jo raštuose buvo pavaizduota kaip priešingybė slegiančiam krikščioniškam nuolankumui. Graikai mylėjo šį pasaulį, sugėrė jo grožį ir sugebėjo iš savo žemiškosios egzistencijos išgauti daug džiaugsmo. Jie garbino stiprybę, drąsą, pasitikėjimą savimi ir grožį, o krikščionys nuolat galvojo apie paklusnumą, susilaikymą, silpnumą, gailestį ir kančią.

Aukščiausių kultūrinių laimėjimų metais, vadinamuoju klasikiniu laikotarpiu (510–323 m. pr. Kr.), Graikijos miestai-valstybės didvyriškai priešinosi imperijos kūrėjų bandymams juos pavergti. Nepaisant jų labai kuklaus dydžio, tokie miestai šimtmečius tvarkė savo reikalus savarankiškai. Vėliau Atėnai, Sparta ir Makedonija pradėjo konsoliduoti regioninę galią, taip į savo orbitą įtraukdami silpnesnius polius (gr. miestai-valstybės).

Senovės graikai buvo užkietėję provincialai ir pagal „pažangius“ Vakarų standartus jie buvo nepataisomai

politiškai nekorektiški. Jie įtariai žiūrėjo į visus, kurie nepriklausė jų klanams ar miestams-valstybėms, ir pradėjo vartoti žodį „barbaras“, kuris reiškia žmogų, nekalbantį graikiškai arba ką nors, kas neišmano graikų kultūros. Buvo normalu, kad vergai, karo belaisviai, atliktų sunkiausius darbus turtingesniems bendruomenės nariams. Savo mene ir politikoje ankstyvieji graikai puoselėjo miestų-valstybių patriotizmą, kad šie maži politiniai vienetai galėtų veiksmingiau sutelkti savo gyventojus prieš išorinę grėsmę. Sparta išgarsėjo dėl išskirtinio dėmesio kariniam mokymui, kuris paprastai prasidėdavo dar vaikystėje.

Platono „Respublika“ aiškiai įvardijo piliečio pareigą prireikus kovoti už savo miestą-valstybę, o ne už visuotines normas ar apskritai žmoniją. Aristotelio veikalai „Politika“ ir „Nikomacho etika“ apibūdino miestą-valstybę kaip nepriklausomą asociaciją, kuri stovėjo aukščiau už atskiro piliečio interesus. Aristotelis manė, kad pilietis geriausiai gali realizuoti savo, kaip racionalios, socialinės ir moralinės būtybės, potencialą, tarnaudamas savo poliui, o ne kokiam nors universaliam dievybei.

Esame labai skolingi klasikinės Graikijos kūrybinei dvasiai filosofijos, politinės minties, gamtos mokslų, poezijos, dramos, skulptūros ir architektūros srityse. Iš tiesų verta dėmesio tai, kad tokie atskirti ir smulkūs poliai galėjo pagimdyti tokią didelę Vakarų civilizacijos paveldo dalį.

Senovės graikų menai ir politika persmelkta pasitikėjimo savimi dvasia. Klasikiniu laikotarpiu jie, kurdami meno, filosofijos ar istorijos kūriniai, nelabai kreipė dėmesio į užsienio patarėjus ar pasaulines madas, nors graikų stiliai kūrybiškai perėmė kai kurias užsienio menines įtakas. Graikijos kultūros modeliai vystėsi šimtmečius, palaipsniui ir nenutrūkstamai perduodant kartoms žinias ir įgūdžius. Tuo laikotarpiu užsienio įtaka papildė, bet neužgožė vietos iniciatyvos.

Neramus, konfliktiškas graikų dievų gyvenimas atspindėjo daugiau nei 1 000 atskirų miestų-valstybių konkurencinius santykius. Kartais šie nenuoramos dievai įsitraukdavo į mirtingųjų intrigas ir žygius, taip parodydami, kad valdovai neturėtų likti pernelyg nuošalyje nuo savo pavaldinių gyvenimo.

Ankstyvieji graikai gyveno taip, tarsi viskas priklausytų nuo jų pačių pastangų, proto, solidarumo ir drąsos. Galbūt tai ir yra raktas į jų puikius pasiekimus, kuriais taip ilgai žavėjosi vėlesnės kartos.

Graikijos architektūra stiprina kolektyvinę tapatybę. Verta paminėti įspūdingus senovės graikų architektūros pasiekimus, kurie aiškiai atskleidžia jų bendruomeninį pasididžiavimą. Senovės miestai-valstybės skyrė ypatingą dėmesį viešųjų pastatų – teatrų, stadionų, miesto aikščių, mauzoliejų ir šventyklų, meniškam projektavimui ir

statybai. Nors pagal mūsų milžiniškus standartus Graikijos miestai-valstybės buvo juokingai maži, menki gyventojų skaičiumi ir materialiniais bei techniniais ištekliais, vis dėlto jie sugebėjo sukurti architektūros šedevrus, kurie užgožia mūsų meninius pasiekimus.

Netgi silpnesni Graikijos poliai, turintys vos po kelis tūkstančius gyventojų, konkuravo su stipresniais miestais-valstybėmis, statydamos įspūdingus viešuosius pastatus. Atėnuose, viename didžiausių miestų-valstybių, gyveno tik 100 000 laisvų piliečių. Tačiau praėjus daugiau nei 2000 metų, šis Graikijos palikimas, nors ir sunykęs iki praeities šlovės fragmentų, vis dėlto pritraukia milijonus lankytojų ir gerbėjų iš viso pasaulio.

Partenono šventykla, pastatyta prieš 2500 metų Atėnų dievybės garbei, laikoma viena ryškiausių graikų estetiškos dvasios išraiškų. Šie didingi maldos namai išsiskiria ne tik įspūdingais matmenimis ir menine darna, bet ir patvarumu, t.y. gebėjimu atlaikyti laiko niokojimą.

Šio architektūros stebuklo sukūrimui, prireikė subtilaus meninio supratimo, 9 metų sunkaus fizinio darbo, 20 000 tonų brangaus marmuro ir milžiniškų lėšų, lygių maždaug pusei Atėnų miesto-valstybės pajamų. Lyg to iššūkio būtų negana, atėniečiai tuo pat metu statė nemažai kitų didingų miesto visuomeninių statinių ir brangius gynybinius įtvirtinimus.

Partenonas, kaip ir kiti didžiulių finansinių aukų pareikalavę paminklai, buvo sukurtas tam, kad žavėtų žmones savo dydžiu, grožiu ir patvarumu, rodytų miesto didybę ir galią, keltų pasididžiavimą. Graikijos viešieji pastatai buvo skirti didinti pagarbą bendrai tapatybei, skatinti pasitikėjimą savo sugebėjimais.

Šiuolaikinė architektūra atspindi anemišką europietiškos tapatybės būseną. Daugelis prasmingų dalykų gyvenime yra neatsiejami nuo patvarumo. Tačiau mūsų besivienijančio pasaulio gyventojus tenkina tai, kas funkcionalu, pigu, patogiu, saugu ir tai, kas prablaško ar linksmia. Vakarų pasaulis dabar stato visuomeninius, komercinius pastatus ir daugiabučius, kuriems pastatyti ir įrengti reikia minimalių pastangų.

Tai tapo įprasta, nors šiuolaikinės pramoninės valstybės turi nepalyginamai turtingesnius materialinius bei techninius resursus, nei ankstyvieji graikai. Niekas nesitiki, kad mūsų funkcionalūs statiniai išliks amžiams.

Mažai kam nerimą kelia tai, kad miestų, kuriuose praleidžiame savo gyvenimą, statiniai beveik niekuo nesiskiria nuo milijonų kitų miestų. Jie tampa tik tam tikra žemės paviršiaus dalimi, kaip ir mes visi esame lygūs ir neišskirtiniai. Kam išradinėti naują dviratį? Kūrybiškumas ir estetika nepatenka į mūsų atsakomybės ribas. Tam turime

viršvalstybinės pasaulietinės, centralizuotos valdžios išmintį, kuria vadovaujasi armija biurokratų ir ekspertų.

Daugybė modernių miestų ir miestelių, išbarstytų po Lietuvą ir Vakarų pasaulį, atrodo standartizuoti ir nuobodūs – rodantys, kad tai produktai nuo tos pačios surinkimo linijos. Jie visi pažymėti tuo pačiu laikino naudojimo antspaudu, primenančiu apie mūsų būties nereikšmingumą. Vienur ar kitur dar galime pasigrožėti išlikusiais Europos senamiesčiais, menančiais praeities architektūrinį kūrybingumą. Tačiau, pažvelgus iš šono į mūsų didžiulių miestų erdves, susidaro įspūdis, kad tai yra tarsi stiklo, metalo ir plastmasės kratiniai.

Imperiniai užmojai sužlugdė graikų partikuliarizmą. Per laikotarpį iki Makedonijos Aleksandro III imperinių užkariavimų 336-323 m. pr. Kr. nesuskaičiuojamai daugybei Graikijos miestų-valstybių iš esmės pavyko išsaugoti savo nepriklausomybę ir kūrybinį potencialą. Išimtys buvo kariniai aljansai, kai reikėjo apsisaugoti nuo stipresnių priešų. Nuo 499 iki 449 m. pr. Kr. daugelis Graikijos miestų-valstybių susivienijo, kad sėkmingai atsispirtų pasikartojamoms daugianacionalinės Persijos imperijos invazijoms. Galbūt reaguodamos į didžiulį persų karinį spaudimą, kai kurios galingesnės Graikijos valstybės – Atėnai, Sparta ir Makedonija, pradėjo tvirtinti savo regioninę galią ir kėsintis į silpnesnių Graikijos kaimynų teritorijas ir suverenitetą.

499 m. pr. Kr. pavieniai Graikijos miestai-valstybės susidūrė su dilema, panašia į tą, su kuria susidūrė atskiros mūsų laikų Europos tautos. Siekdamos apsaugoti savo nepriklausomybę nuo didžiulės išorinių subjektų galios, tiek Graikijos miestai-valstybės, tiek Europos šalys suprato, kad būtina didinti savo karinį potencialą, jungiantis į aljansus. Tačiau aljanso kūrimo procesas silpnina narių savarankiškumo dvasią ir nepriklausomų pasirinkimų spektrą.

Istorija taip pat rodo, kad karinės jėgos didinimo procesas maitinasi pats iš savęs ir dažnai skatina norą įgyti dar daugiau galios ginklu. Karinė galia yra kaip džinas, viliojantis jo savininką greitų ir dramatiškų likimo posūkių galimybe. Šiuo atžvilgiu graikų filosofas Heraklitas (Heraclitus) rašė: „Karas yra visų tėvas ir visų karalius: kai kuriuos jis padarė dievais, o kitus žmonėmis; kai kuriuos vergais, o kitus laisvais.“

Senovės Graikijos kultūriniam palikimui sukurti prireikė šimtmečių kantrybės, bendrų pastangų, o sėkminga karinė kampanija per kelerius trumpus metus galėjo praryti visą užsienio imperiją. Aleksandras Didysis savo žygiuose prieš Persijos imperiją parodė, kokia būna svaiginanti, ir tuo pačiu mirtinai pavojinga, karinės galios trauka. Kadangi graikai patyrė nuolatinę karinę persų grėsmę, pradžioje Aleksandras Makedonietis tikriausiai siekė gynybinių tikslų.

Begaliniai imperiniai siekiai. Tačiau, kai Aleksandras pamatė, kad jo graikų hoplitai (graikų sunkieji pėstininkai) yra pranašesni už daugianacionalines imperatoriaus Darijaus III pajėgas, jis padarė lemtingą sprendimą – nugalėti Persijos imperiją kartą ir visiems laikams. Nors daugelis jo eilinių karių ir karininkų ragino savo vadą po pergalės prieš Darijų baigti kampaniją ir grįžti namo, Aleksandras pasidavė universalių vizijų viliojimui. Jis negalėjo sustoti ir savo besipriešinančius kovotojus varė į vis naujus karo žygius. Egiptas krito į Aleksandro glėbį, kaip ir Afganistanas bei kai kurios Centrinės Azijos teritorijos už Persijos ribų. Aleksandro pajėgos netgi pradėjo nesėkmingą invaziją į Indiją, tikėdamosi dominuoti visoje Pietų Azijoje.

Savo trumpos karjeros pabaigoje Aleksandras užkariautojas pradėjo elgtis taip, lyg būtų naujasis Persijos imperatorius arba dievas. Jis nuolat plėtė savo imperijos apimtį, nuolat papildydamas savo valstybę naujais, nevienalyčiais elementais. Susoje 324 m. prieš Kristų Makedonijos karo vadas netgi surengė masines savo vadų vestuves su aukšto rango persų elito dukterimis, tuo parodydamas siekį sulieti graikų pasaulį su Azija.

Istoriniai šaltiniai rodo, kad Aleksandro kova dėl pasaulio hegemonijos sutapo su klasikinio Senovės Graikijos laikotarpio pabaiga. Graikų kūrybinės energijos buvo iššvaistytos Azijos mūšio laukuose, o pati Graikija įžengė į ilgą nuosmukio laikotarpį. Praėjus šimtmečiams, kai

susilpnėję Graikijos miestai-valstybės buvo įjungti į besiplečiančią Romos imperiją, graikai vis dar sugebėjo dominuoti daugelyje romėnų kultūros, žinių ir mąstymo sferose. Nors romėnams labai sekėsi kopijuoti, pritaikyti ir išsaugoti graikų paveldą, savo kūrybiniais pajėgumais jie atsiliko nuo pastarųjų. Ši stulbinanti kūrybinė galia, matyt, ilgam užgeso kartu su miestų-valstybių nepriklausomybės praradimu.

Jei sutiksime, kad ilgalaikė galia yra pati vertingiausia, tada suprasime, kodėl Aleksandro pasiekimai liko tokie trapūs. Kaudamasis dėl asmeninės šlovės, šis imperijos kūrėjas iš esmės atitraukė save kaip asmenį nuo tikrojo savo stiprybės pagrindo, t.y. giminingų Graikijos miestų-valstybių, o tiksliau – nuo jų demografinio potencialo. Jaunasis užkariautojas turėjo skirti daug daugiau jėgų, įvairiais būdais įtvirtindamas tą galią, kurią jis įsigijo per savo pergalingus žygius. Jei N. Makiavelis (Niccolo Machiavelli) būtų buvęs jo amžininkas, jis būtų pataręs gretimas Azijos teritorijas apgyvendinti graikų kolonistais.

Vietoj to, Aleksandras iššvaistė senovės Graikijos žmogiškuosius išteklius tam, kad sustiprintų savo asmeninį prestižą. Po jo mirties (o jis išgyveno vos 32 metus), jo imperiją sudrebino žiauri nesantaika, trukusi pusę amžiaus. Galų gale vėliau gyvenę graikai nesugebėjo išsaugoti Aleksandro imperijos.

Žydų tauta per savo nepaprastai ilgą istoriją sugebėjo išvengti besaikės teritorinės plėtros vilionių, nors Dovydas yra šlovinamas kaip sėkmingas karys karalius. Siekdami išplėsti savo galią, žydai labai išmintingai susilaikė nuo bandymų asimiliuoti nevienalytes populiacijas. Jų galios augimas priklausė nuo jų vidinės sanglaudos, jų pačių demografinio potencialo ir materialinės gerovės, kurią būtų galima panaudoti bendriems tikslams, kaupimosi. Tai nebuvo tas kelias į tobulesnį pasaulį, į kurį tikinčiuosius vedė Romos Katalikų Bažnyčia.

Žydų tikėjimas savo sekėjams suteikia geresnes priemones tobulėti nei krikščionybė. Nors senovės hebrajų religija buvo naujesnio krikščionių tikėjimo pagrindas, ji vis dėlto skiriasi nuo Bažnyčios doktrinos keliais pagrindiniais aspektais. Svarbiausias skirtumas yra tas, kad judaizmas aktyviai neieško atsivertėlių, skirtingai nei krikščionys, kurie bando pritraukti sekėjus iš viso pasaulio.

Priešingai nei universalus krikščionių tikėjimas, kuris mokė savo šalininkus tarnauti Dievui ir visai žmonijai, judaizmas Dievą ir žydų tautą laikė atskiru vienetu likusios žmonijos atžvilgiu. Dievas buvo aukščiausios ištikimybės žydų tautai subjektas, o pagrindinis Dievo rūpestis – žydų kaip išrinktosios tautos pažanga. Jahvė ir žydų tauta susivienijo, siekdami žydų tautai naudingų tikslų. Taigi, žydų tautos energija buvo sutelkta į labiau apibrėžtą, t.y. į veiksmus, kurie sustiprintų žydų tautą.

Žydai, viena sėkmingiausių tautų žemėje, nesusitapatina su kitomis bendruomenėmis ir turi nepaprastai ilgą, nenutrūkstamą istoriją. Žydų tauta išgyveno 4000 metų. Per savo ilgą istoriją žydų tauta vadovavosi judaizmo tikėjimu, kuris suteikė jai vienybės jausmą, bendrą tikslą ir impulsą įveikti ilgą priešininkų sąrašą.

Istoriškai tautinės bendrijos siekė įkurti savo valstybes, kaip priemones suvienyti savo narius ir taip stiprinti kolektyvinę savimonę. Galingesnio politinio subjekto pajungta tauta visada rizikuoja prarasti savo tapatybę imperinėje erdvėje. Tačiau iš žydų tautos kelis tūkstantmečius buvo atimta valstybė ir vis tiek ji sugebėjo išgyventi kaip atskiras reiškinys. Tai ilgą laiką buvo vertinama kaip nuostabą keliantis pasiekimas, kuriam lemta išlikti dar ilgiau.

Izraelis – moderni valstybė, sieianti tautinių tikslų. Tačiau XIX amžiaus pabaigoje sionistai priėjo išvados, kad šiuolaikinis pramoninis pasaulis, pasižymintis nepaliaujamu dinamiškumu ir mobilumu, galiausiai atves prie žydų nutautėjimo, nebent jiems pavyktų atkurti nacionalinius namus. Izraelio valstybė buvo oficialiai inauguruota 1948 m. ir nuo to laiko ją remia žydai visame pasaulyje bei galingi sąjungininkai, tokie kaip JAV ir ES.

Pastebėtina, kad ES remia šį žydų tautinės bendruomenės stiprinimo projektą, o pačioje ES daugiausia krikščioniškos kilmės Europos valstybės toleruoja politiką, kuri kenkia Europos tautinėms bendruomenėms. Visose ES šalyse, kuriose vyksta sparti integracija, gimstamumas išlieka neigiamas ištisus dešimtmečius, o Izraelis džiaugiasi sveiku gimstamumo pertekliu, palyginus su mirtingumu. Nuo 1948 m. Izraelis sugebėjo padidinti savo gyventojų skaičių 800 procentų, o Europos tautos palaipsniui sensta ir klimpsta į demografinę katastrofą.

Religija – valstybės pakaitalas. Svetimųjų jėgų politinio dominavimo laikotarpiais hebrajai sukūrė valstybės pakaitalą – judaizmą. Senovės tėvynėje patyrusi svetimą okupaciją ir vėlesnius trėmimus, ši tauta sukūrė religiją, galinčią išsaugoti kolektyvinę sąmonę, dvasią ir kelti vienijančius, ilgalaikius tikslus.

Hebrajai rado sprendimą, kaip išgyventi nuolatinės apgulties būsenoje, susidūrus su skaitlingesniais ir pranašesniais priešais. Jie sukūrė savo Dievą, visagalę dievybę, galinčią įveikti bet kokius ir visus priešus. Tuo metu nebuvo labai svarbu, ar toks Dievas apskritai egzistuoja. Svarbiausia buvo įtikinti žydus, kad jis yra ir taip suteikti pasitikėjimą savo jėgomis. Žydų religiniai vadai suprato, kad žmogus gali įveikti dideles negandas, jei pasitiki savo jėgomis.

Pagrindinis judaizmo elementas yra vienas ir vienintelis Visagalis Dievas. Priešingai, senovės egiptiečiai, graikai, skandinavai, teutonai ir baltai rėmėsi dievų gausa. Jų dievai chaotiškai kontroliavo skirtingas sritis, kaip vaisingumą, meilę, taiką, karą. Kadangi jie nuolat ginčijosi, jų garbintojai ne visada žinojo, kuris dievas turi pranašumą. Kartais šis vienybės trūkumas viršuje buvo naudingas žemesniems sluoksniams, kurių nariai sėkmingai sukiršindavo vieną dievą prieš kitą.

Judaizmo atveju abejonių nekildavo. Valdė tik vienas Dievas ir jis nesutiko su niekuo dalytis savo viešpatavimu. Be to, jis reikalavo absoliutaus savo pasekėjų lojalumo. Ši autoritarinės dievybės samprata buvo perkelta į krikščionių tikėjimą. Ar gali būti, kad Europos imperatoriai, karaliai, kunigaikščiai ir vėlesni diktatoriai savo savavališką valdymo stilių sukūrė remdamiesi absoliutine judėjų ir krikščionių Visagalio valdžia? Iš tikrųjų absoliutūs monarchai tvirtino, kad jų teisėta valdžia rėmėsi Dievo valia.

Jei Dievas ir jo išrinktoji tauta sudaro darnų tandemą ir abi pusės nuoširdžiai remia viena kitą, tada hebrajams neturėtų kilti jokių abejonių dėl bet kokių sumanymų įgyvendinimo. Bet kokia priešiška jėga neturėtų jokių galimybių prieš Visagalį. Pasitikinti savo galia tauta ar asmuo priims teisingesnius sprendimus nei ta, kuri abejoja savimi.

Ideologinio darbo svarba. Žydų Dievas suteikė savo išrinktajai tautai daugiau nei kuklų pasitikėjimą savimi. Visagalis taip pat numatė nedviprasmišką ir nuolatinį gyvenimo tikslą – tarnauti Dievo ir tautos dvejybei. Kad šis tikslas nebūtų užgožtas tikinčiųjų kasdienių rūpesčių, religiniai hierarchai sukūrė bendruomenines apeigas, kurios skatino pastovius ir glaudžius tikinčiųjų ryšius bei jaunimo švietimo sistemą.

Neįprastas žydų solidarumas leido jiems artimai bendradarbiauti ir padėti vieni kitiems, susidorojant su daugybe grėsmių ir iššūkių, kurie kildavo šimtmečių eigoje. Tuo pačiu kiekviena pergalė stiprino žydų pasitikėjimą. Šį teigiamą užburtą ratą dar labiau stiprino griežta kolektyvinė disciplina.

Senojo Testamento Dievo rūstybė gerai žinoma iš Adomo ir Ievos istorijos, kai už nepaklusnumą dieviškiems įsakymams jie buvo išvaryti iš rojus. Dėl nuodėmių žmoniją užplūdęs Pasaulinis tvanas taip pat paminėtas daugybėje knygų ir pamokslų. Dievo bausmė buvo negailestinga, pasigailėta tik pamaldžiausio Nojaus ir jo šeimos. Svarbiausia ne tai, ar Nojus buvo tikra asmenybė ir ar potvynis tikrai įvyko. Esmė ta, kad Nojaus pavyzdys nurodė aiškius elgesio standartus. Hebrajai turėjo suprasti, kad juos pažeidus, ateis siaubingos pasekmės.

Ekonominė galia, o ne teritorinė ekspansija. Per tūkstančius metų išrinktosios tautos santykiai su Jahve davė daugybę vertingų pamokų apie galios vertę ir jos pranašumus prieš nuolankumą. Šalia bendruomeniškumo privalumų, hebrajai suvokė ir materialinio turto reikšmę. XX amžiaus vokiečių ekonomistas ir sociologas Verneris Sombartas (Werner Sombart) parašė knygą „Žydai ir modernusis kapitalizmas“, kurioje aprašė išskirtinius judaizmo bruožus, nulėmusius šios tautos ekonominę sėkmę. Žydų pirklių ir bankininkų vaidmenį, kuriant kapitalistinę sistemą, Sombartas apibūdino kaip gyvybiškai svarbią. Nors po viduramžių žydų pinigų keitėjai ir prekyviai buvo išsibarstyti po pasaulį, jie toliau sėkmingai bendradarbiavo. Taip jų bendruomeninis solidarumas davė jiems naudos plėtojant tarptautinę prekybą.

Žydų etika skatino siekti žemiškų gėrybių, tačiau individualus turtas taip pat neturėjo tarnauti tik jo savininkui. Nustatytą dalį reikėjo paaukoti bendruomenės labui.

Priešingai judaizmui, ankstyvoji krikščionybė išlaikė skeptišką požiūrį į žemiškus turtus. Jėzus Kristus paskelbė, kad turtingieji kelyje į dangų turės daugiau kliūčių nei vargšai. Jis mokė, kad per didelis domėjimasis žemiškomis gėrybėmis tolins tikinčiuosius nuo amžino pomirtinio gyvenimo. Todėl verslūs krikščionys nesulaukė tokio savo religinės bendruomenės palaikymo kaip hebrajų verslininkai.

Galbūt toks nepagarbus krikščionių požiūris į verslą nulėmė tai, kad Lietuvos turtuoliai nelinkę dalintis savo turtais su visuomene ir dosniai remti labdaros ar kultūrinės iniciatyvas. Krikščioniškas skepticizmas materialinių turtų atžvilgiu sustiprina mažiau pasiturinčiųjų panieką kilmingiesiems ir galingiesiems. Neturtingųjų nepasitenkinimas aidu atsiliepia turtingųjų abejingumu požiūriu į nuskriaustuosius.

Kaip minėta, būna, kad galinga priemonė tikslui pasiekti galiausiai tampa pačiu tikslu. Todėl tikėtina, kad žydų tauta, kuri tūkstantmečius stiprino solidarumą vardan bendro tikėjimo, pajuto sutelktos bendruomenės galią ir ji tapo tikslu.

Tuo tarpu europiečiai, kuriems daugiau nei tūkstantmetį buvo mokomi Naujojo Testamento tiesų apie meilę visai žmonijai, toleranciją, nuolankumą ir kantrybę, tapo pasimetusia individualistų mase, nesugebančia suformuluoti ir įgyvendinti ilgalaikių nacionalinių tikslų. Užuot stiprinę savo demografinį potencialą ir tautinį sutelktumą, jie tapo priklausomi nuo pramogų ir juslinių malonumų, ėmė svajoti apie asmeninius turtus, sėkmę, geras atostogas šiltuose, egzotiškuose kraštuose – visa tai toli nuo namų.

Jei prieš šimtmečius lietuviai būtų priėmę religiją, panašią į judaizmą, gali būti, kad Lietuva nebūtų tapusi amžinu stipresnių kaimynų grobiu. Gal lietuviai nebūtų taip nuolankiai priėmę feodalizmą, kuris juos nuskurdino ir pavertė didikų sėkmingai išnaudojamais objektais. Sutvirtinta išdidžios kolektyvinės dvasios, Lietuva galėjo tapti stipri, užuot tapusi savo savo pačių darbingiausių žmonių eksportuotoja. Krikščioniška religija neskatino nacionalinio konsolidavimo taip, kaip judaizmas. Priešingai, katalikybė ragino tikinčiuosius tarnauti visai žmonijai ir siekti sąjungos vis didesniuose politiniuose junginiuose.

Todėl lietuviai ir kiti europiečiai neišmoko tinkamai vertinti savo kolektyvinę tapatybę, o vietiniai aristokratai įprato žiūrėti į savo tėvynainius tik kaip į įrankius savo asmeninei ar dinastinei įtakai sustiprinti.

Eiliniai lietuviai kantriai nešė feodalinį jungą ir kaupė turtus savo šeimininkams, kurie buvo įsitikinę, kad jie priklauso aukštesniam luomui ir yra išskirtiniai. Panašiai ir šiandienos oligarchai nelaiko tautos transcendentine vertybe ir sąjungininke konkurencinėje kovoje su kitomis tautomis. Priešingai, jie siekia priversti savo samdinius dirbti tiek, kiek jie gali pakelti ir elgiasi su jais kaip su viduramžių baudžiauninkais.

Posovietiniai oligarchai valstybinio turto pasisavinimą ar piktnaudžiavimą privatizavimo procesu laiko normalia

verslo praktika. Žala, kurią jie daro savo tautinėms bendruomenėms, jų nė kiek nejaudina. Jų tėvynė yra pasaulinė ekonominė erdvė. Tačiau ar galima manyti, kad globalizacijos galutinis tikslas yra feodalizmo atgaivinimas?

V Skyrius

Liberalioji demokratija pasaulinės hegemonijos tarnyboje

Jei globalizacijos architektams pavyks sukurti Naująją pasaulio tvarką, jie įgis dar neregėtą koncentruotą galią. Globalistų nuolatinis ekonominės, biurokratinės, politinės, kultūrinės ir daugelio kitų galios formų kaupimas sulaukė Vakarų pasaulio pritarimo. Liberalios demokratijos principų besilaikančių valstybių politikos formuotojai globalizacijos procesą dabar laiko nacionalinio intereso sinonimu. Neperdėsime tvirtindami, kad globalizacija žengia į priekį po liberalios demokratijos vėliava.

Tačiau demokratinės idėjos buvo sukurtos, siekiant užkirsti kelią pernelyg dideliame politinės galios sutelkimui. Valdžių padalijimo principas buvo įtrauktas į JAV Konstituciją, būtent tam, kad sužlugdytų bandymus monopolizuoti valdžią. Todėl kyla klausimas, kodėl liberalioji demokratija ir toliau veikia kaip globalizacijos įteisavimo priemonė, suvienodinanti skirtingų tautų politinę valią? Kodėl demokratinėms vyriausybėms nepavyko suvaldyti oligarchų, tarptautinių korporacijų ir finansinių institucijų, kurios užvaldė mūsų politinę sistemą?

Dabar aptarsime, koku būdu finansinis kapitalas įsitvirtino pasaulinėje arenoje. Pradžioje būtų tikslinga atidžiau pažvelgti į pagrindinę liberaliosios demokratijos misiją – asmens laisvės apsaugą. 1775–1783 m. Amerikos revoliucija ir 1789 m. Prancūzijos revoliucija buvo skirtos išlaisvinti individą nuo šimtmečius trukusios britų ir prancūzų monarchų, aristokratų ir dvasininkų priespaudos. Demokratijos kūrėjai, įkvėpę šias revoliucijas, siekė sukurti alternatyvią valdymo sistemą, kuri užkirstų kelią tironijai.

Akivaizdu, kad liberalioji demokratija išaukština asmens laisvės sąvoką; tai kilniausias idealas, kurį turėtume ginti bet kokia kaina. Vis dėlto laisvė, suprantama kaip suvaržymo nebuvimas, yra išvestinė sąvoka, ji negali egzistuoti pati savaimė. Nejmanoma ginti laisvės, jei nėra pasipriešinimo mūsų valiai, suvaržymų, apribojimų ar priespaudos. Siekis ginti laisvę kyla kaip reakcija į ribojančią galią. Todėl reikia priešiškos jėgos, kuri mus pakeltų laisvės gynybai. Tačiau, kai tik priespauda baigiasi, atsiduriame viduryje didelio, atviro lauko. Kuria kryptimi mums reiktų eiti?

Lietuvos patirtis su liberaliąja demokratija. Lietuvos nepriklausomybės kūrimas nuo 90-ųjų metų puikiai parodo, kaip laisvės idėja padeda griauti engiančias struktūras. Tačiau Lietuvos politikos vadovai po formalaus nepriklausomybės paskelbimo aiškiai parodė nesugebėjimą ginti šalies nacionalinių interesų. Pirmieji trys Lietuvos

nepriklausomybės dešimtmečiai išryškino neapibrėžto laisvės idealo, kaip valdymo principo, nepakankamumą.

Po 50 metų trukusios žiaurios sovietų okupacijos 3,7 milijono Lietuvos gyventojų buvo pasiruošę pokyčiams, o 1988 m. birželio 3 d. gimė už Lietuvos nepriklausomybę kovojantis Sąjūdis. Jo lyderiams per keletą trumpų metų kovai prieš sovietų valdžią pavyko sutelkti beveik visus Lietuvos gyventojus. Šimtai tūkstančių žmonių pakiliai jungėsi į masinius mitingus, budėjimus, eisenas, demonstracijas, dainavo protesto dainas. Paprasti Lietuvos gyventojai savanoriškai rizikavo sveikata ir gyvybe, nebijodami valdančiųjų smurtinio susidorojimo. Buvusioje Sovietų Sąjungoje lietuviai pirmieji iškėlė aiškius nepriklausomybės reikalavimus; jie suvaidino svarbų vaidmenį, sugriaunant SSRS.

Tačiau pusę amžiaus trukęs ideologinis marksizmo-leninizmo viešpatavimas neleido atsirasti konkuruojančiai politinei teorijai, kuri būtų galėjusi tapti tikrai nepriklausomos Lietuvos ideologiniu pagrindu. Marksizmas-leninizmas, kaip universali doktrina, siekianti pasaulinio dominavimo, žinoma neįsileido į savo SSRS valdymo sferą alternatyvių, socialiai sutelkiančių idėjų. Jis reikalavo visiškos ir nepajudinamos ištikimybės savo idėjoms. Kitaip tariant, sovietų vadovai užkirto kelią bet kokiems rimtiems bandymams intelektualiai pasiruošti savarankiškam valstybės kūrimui.

Ir, be abejo, Sąjūdžio vadovai buvo prastai pasiruošę valdyti šalį. 1991 m. pabaigoje Maskvai atsisakius tiesioginės kontrolės, Lietuvos politiniai lyderiai atrodė pasimetę, kai susidūrė su ekonomine suirutė dėl nutrūkusių prekybos santykių su Rusija ir kitomis sovietinio bloko valstybėmis. Užuo veiksmingai sprendę užgriuvusius ekonominius iššūkius ir tvirtinę Lietuvos nepriklausomybę, naujieji vadovai puolė kiverčytis dėl valdiškų postų ir konkuruoti, siekdami užvaldyti privatizuojamus objektus.

1992 m. pabaigoje, kai iškilo grėsmė, kad Rusija nutrauks energijos tiekimą ir jos gali pritrūkti komunalinėms reikmėms, įvyko Seimo rinkimai ir Lietuvos žmonės padarė staigų posūkį (*volte-face*). Jie grąžino į valdžią persitvarkiusius suliberalėjusius komunistus. Nors komunistai nebuvo žmonių mylimi, jie buvo labiau patyrę administratoriai ir galėjo padėti išgyventi artėjančią žiemą. Taigi Lietuva tapo pirmoji sovietinio bloko šalis, kuri demokratiniais rinkimais į valdžią sugrąžino senuosius kadrus; daugelis kitų iš SSRS ištrūkusių tautų netrukus pasekė jos pavyzdžiu.

Tarptautinis valiutos fondas (TVF) ateina į pagalbą. Ekonominė politika greitai buvo perduota Vakarų tarptautinių agentūrų kontrolei. 1992 m. buvo pasirašytas susitarimo protokolas su TVF, ir Lietuva ėmė sparčiai žengti tarptautinės integracijos ir globalizacijos keliu.

Nuo tada neatsirado jokios kitos jungiančios idėjos, nes Lietuvos politinis elitas nesugebėjo sukurti jokios alternatyvos Vakarų globalizacijos darbotvarkei. Pusšimtį metų gyvenęs pagal sovietinio internacionalizmo dėsnius, vietinis elitas nelaikė Vakarų globalizacijos egzotiška naujove. Apsukrūs biurokratai ir verslininkai greitai užmezgė naudingus ryšius su Vakarų kolegomis. Užsienio interesų vietininkai, naujieji kompradorai, šalino tautiškai mėstančius Sąjūdžio intelektualus tam, kad jie netrukdytų pelningam „integracijos į Vakarų struktūras“ procesui. Šiuo terminu vadinamas susiliejo procesas, kuris iš esmės reiškia laipsnišką nacionalinės nepriklausomybės atsisakymą.

Nei naujieji prisitaikėliai, nei pirmieji Sąjūdžio lyderiai rimtai negalvojo, kaip politinę nepriklausomybę būtų galima sustiprinti bent minimaliu ekonominiu suverenitetu. Tačiau ekonomika yra labai svarbi ir šio fakto nuvertinimas leido lengvai, be jokio pasipriešinimo, įsitvirtinti užsienio kapitalui.

Naujausia Lietuvos istorija rodo, kaip laisvės idėja tapo galinga mobilizuojančia jėga, įveikiant slegiantį Maskvos viešpatavimą. Tačiau ji buvo neveiksminga, kuriant tvirtos valstybės pamatą, galintį atsispirti būsimiems Lietuvos žmonių suvereniteto suvaržymams. Asmens laisvės principo pergalė iš esmės reiškė, kad paprasti lietuviai galėjo laisvai atitrūkti nuo bendrų reikalų, nacionalinių

interesy, ir taip susidarė politinis vakuumas, kurį greitai užpildė akylūs oportunistai ir godūs veikėjai.

Neoliberalizmas pertvarko Lietuvos ekonomiką ir visuomenę. Trisdešimt liberalios demokratijos metų padėjo sutelkti galią biurokratijoje ir verslo klasėje, visiškai atsidavusioje Europos Sąjungai, JAV ir tarptautinėms institucijoms. Šių didžiųjų galios centrų neoliberalios „rekomendacijos“ buvo noriai įgyvendinamos. Lietuvos ekonomika buvo transformuota į pakankamai „atvirą“ ekonominį modelį pagal neoliberalų norus.

Šiuo metu finansų sektoriuje visiškai dominuoja užsienio bankai. Užsienio kapitalas kontroliuoja didžiąją dalį Lietuvos telekomunikacijų, draudimo, žiniasklaidos ir automobilių degalų gamybos bei pardavimo tinklus. Vietiniai oligarchai pasiekė aukštą koncentruotos nuosavybės lygį mažmeninės prekybos, statybos ir transporto paslaugų srityse, t.y. sektoriuose, kuriuose užsienio kapitalas dar nėra monopolizavęs savo pozicijų.

Lietuva ir kitos buvusio sovietinio bloko šalys patyrė vėlyvojo kapitalizmo smūgį pilnu stiprumu. Jis atnešė labai centralizuotas nuosavybės ir kontrolės formas bei neribotą laisvą prekybą su užsieniu. Mažmeninės prekybos sektorius yra labai centralizuotas (ir dažnai priklauso užsienio įmonėms), o miestų kraštovaizdyje dominuoja modernūs maisto prekybos centrai, baldų rūmai ir namų apyvokos

reikmenų stambios parduotuvės. Smulkūs šeimos ūkiai sparčiai praranda pozicijas dėl žemės valdų konsolidavimo, kad ten galėtų įsikurti ekstensyvios grūdų auginimo įmonės. Jaučiamas nuolatinis spaudimas liberalizuoti žemės nuosavybės užsieniečiams įsigijimą, o tai taptų tarptautinių žemės ūkio koncernų dirbamos žemės konsolidacijos pirmtaku.

Neoliberalios reformos veda į demografinę katastrofą.

Po TVF memorandumo pasirašymo įvykęs visiškas Vakarų laisvosios prekybos režimo įsitvirtinimas Lietuvoje staiga atvėrė vartus plataus vartojimo prekių srautui iš Kinijos ir Vakarų šalių. Dėl to greitai žlugo vietinės gamybos įmonės, kurios tiekė arba galėjo tiekti vietinei rinkai daugybę plataus vartojimo prekių. Buvo paaukota šimtai tūkstančių gamybinių darbo vietų, prasidėjo masinė darbingo amžiaus žmonių emigracija.

Lietuva neteko apie milijono žmonių, daugiausia jaunesnio amžiaus piliečių, o tai sudaro beveik pusę prieš nepriklausomybę gyvenusios darbo jėgos. Dramatiškiausi demografiniai nuostoliai užfiksuoti mažuose miesteliuose ir atokiose vietovėse. Tuo tarpu, biurokratijos ir verslo sostinė Vilnius sugebėjo padidinti gyventojų skaičių ir pritraukti nemažą kapitalą. Tiesa, per pastaruosius penkerius metus masinė darbo jėgos emigracija šiek tiek sumažėjo.

Jei JAV patirtų panašaus masto demografinį nuosmukį, tai prilygtų maždaug 80 mln. daugiausia darbingo amžiaus piliečių praradimui per 25 metus. Be jokios abejonės, tai būtų vertinama kaip triuškinantis kaltinimas beviltiškai nekompetetingai valdžiai.

Kiekvienas savaip supranta grožį. Neįtikėtina, bet Lietuvos elitas šį savo šalies vystymosi etapą dažniausiai vertina kaip sėkmės istoriją. Iš pirmo žvilgsnio toks požiūris atrodytų absurdiškas. Tačiau tai gali atrodyti nejuokinga žmogui, kuris širdyje yra internacionalistas arba tiki asmens laisvės principo viršenybe.

Internationalistas galėtų ramia sąžine priimti milijono jaunesnių piliečių praradimą kaip jokią praradimą, nes bedarbiai emigrantai vis tiek susiranda darbą kur nors kitur pasaulio ekonomikoje visos žmonijos labui. Neoliberalus internacionalistas netgi gali pritarti tokiam tariamai perteklinės darbo jėgos nukreipimui į efektyvesnes ekonomikas. Individas, asmens laisvę laikantis aukščiausiu gėriu, darbo jėgos migraciją per nacionalines sienas gali vertinti kaip individo laisvės įgyvendinimą. Remiantis šia logika, bedarbis laimėtų kitoje šalyje radęs geresnių profesinių galimybių. Todėl bendros ES darbo rinkos sukūrimas yra vertinamas kaip teigiamas žingsnis, siekiant išplėsti asmeninių pasirinkimų spektrą.

Deklaruojamų politinių principų svarba. Iš to, kas pasakyta, matome, kad deklaruoti politiniai principai, toli gražu tai ne tuščia retorika, bet yra absoliučiai gyvybiškai svarbūs tautos gyvenime. Paskelbti politiniai tikslai yra viena iš pagrindinių priemonių, kuriomis šalies piliečiai gali įvertinti savo valdančios klasės veiklą.

Lietuvos atveju jos politinė klasė gavo liaudies mandatą sukurti nepriklausomą valstybę, kurioje Lietuvos žmonės pagaliau turėtų galią valdyti savo šalį taip, kaip jiems atrodo tinkama. Ši idėja buvo pati stipriausia kukliame Sąjūdžio idėjų arsenale; to ypač karštai troško žmonių masės. Į nacionalinės nepriklausomybės idėją galėjo būti įdėta pozityvesnio turinio, ypač konkretesnės nacionalinių ekonominių interesų formuluotės. Tačiau tokiu atveju būtų galima daryti prielaidą, kad vietinis politinis elitas turėjo valios atsispirti globalistų darbotvarkei, skatinančiai nevaržomą importo potvynį ir darbo jėgos migraciją iš skurdesnių Rytų į pasiturinčius Vakarus.

Užuot nubrėžusi savarankišką kursą, Lietuvos politinė klasė pasirinko visišką asimiliaciją su Vakarų bendruomenėmis, kurių elitai, kaip žinome, jau seniai puoselėjo viltis eliminuoti tautinės valstybės suverenitetą. Vietiniai elitai Lietuvos nepriklausomybę ėmė interpretuoti kaip neigimo sąvoką, beveik išimtinai nukreiptą prieš Rusijos įtaką. Jie palaiko viešą poziciją, kuri susiveda į idėją, kad viskas, kas galėtų padėti užkirsti kelią Maskvos

dominavimui, būtų palaima nacionalinei nepriklausomybei. Taigi geriausias būdas panaikinti bet kokias Rusijos kontrolės grąžinimo perspektyvas būtų visiškai integruotis į Vakarų, kurių bendroji galia yra didesnė nei Rusijos galios atitikmuo.

Lietuvos oficialioji propaganda trimituoja mintį, kad šalies nepriklausomybę saugo narystė NATO, ES ir integracija į transatlantines struktūras bei pasaulinę ekonomiką. Iš tikrųjų Lietuvos nepriklausomybė yra tik formali. Pareigūnai tik žodžiais kalba apie nepriklausomybę, naudojant tai kaip būdą nuraminti viešąją nuomonę, kuri vis dar puoselėja patriotinius idealus.

Pagrindiniai Lietuvos politikos principai yra tokie patys kaip ir kitose Vakarų valstybėse. Taigi valdančiajai klasei iš esmės pavyko įtikinti eilinius piliečius ir gana sėkmingai, kad vyraujanti neoliberali politika toli gražu nėra pražūtinga lietuvių tautos demografiniam gyvybingumui. Internacionalistinė propaganda iš esmės sutapatino nacionalinę nepriklausomybę su Vakarų liberaliųjų demokratinių sampratų griežtu laikymusi. Politinė klasė teigia, kad ištikimybė dabartinei Vakarų demokratijos formai yra geriausias būdas apsaugoti Lietuvos nepriklausomybę, ignoruojant faktą, kad šiandieninės liberalios demokratinės valdžios pastoviai aukoja nacionalinį suverenitetą vardan internacionalinės integracijos.

Lietuvos ir kitų buvusių sovietinio bloko narių peripetijos rodo, kaip vietinės biurokratinės ir verslo klasės eksploatavo abstrakčią ir neryškiai apibrėžtą individo laisvės sampratą, kad užmaskuotų ekonominio išnaudojimo tikrovę. Asmens laisvė Rytų Europoje iš esmės reiškia, kad milijonai darbingo amžiaus piliečių gali pasinaudoti teise palikti savo šeimos narius, draugus, bendradarbius ir kaimynus savo gimtosiose šalyse, kad rastų darbo galimybes turtingose, bet sparčiai senstančiose Vakarų valstybėse.

Ten jie laikomi naudingu papildymu senkančiam vietinės darbo jėgos potencialui ir mažėjančioms mokesčių bazėms. Nors Rytų Europos darbuotojai migrantai dažnai yra pasinaudoję daugiau nei dešimtmetį nemokamo mokslo savo šalyse savo tautiečių lėšomis, įgiję išsilavinimą, jaunieji emigrantai dirba turtingose šalyse ir moka mokesčius savo naujiems šeiminkams. Nuo šiol emigrantai nepalaiko savo tėvynės socialinės apsaugos sistemų, o padeda išlaikyti socialinės paramos sistemų mokumą savo naujose gyvenamosiose šalyse. Vyresni Rytų Europos gyventojai, kurie lieka savo šalyje, pastebi, kad jų pensijos yra juokingai menkos, žymia dalimi dėl to, kad lieka vis mažiau jaunų darbuotojų, galinčių išlaikyti juos senatvėje.

Lietuva turėjo sutelkti dėmesį į nacionalinio potencialo elementų stiprinimą. Vidutiniam lietuviui dabar būtų geriau, jei Sąjūdis nebūtų tiek daug pasitikėjęs abstrakčia ir plastiška laisvės idėja. Vietoj to nepriklausomybės judėjimo lyderiai turėjo propaguoti stiprios, darnios, demografiškai ir ekonomiškai gyvybingos tautos, pasiryžusios ginti savo suverenitetą, viziją. Asmeninė laisvė turėjo atlikti svarbų vaidmenį, tačiau būtų geriau, jei šis principas būtų buvęs įtrauktas į stiprios bendruomenės etikos kontekstą. Sąjūdis turėjo pabrėžti, kad asmens gerovė ir laisvė gali būti užtikrinta tik valstybėje, kuri prioritetiniais tikslais išlaiko savo demografinį stabilumą, subalansuotą ekonomikos plėtrą ir suverenitetą.

Akivaizdu, kad Vakarų institucijos, atsakingos už Lietuvos integracijos į ES ir pasaulio ekonomiką inžineriją, būtų pasipriešinusios politikai, kuri galėtų būti įvardyta kaip „protekcionistinė“. Globalistai akivaizdžiai spaudė, kad išgautų maksimalias nuolaidas, o buvusios Rytų bloko vyriausybės nevienodai nusileido globalistų spaudimui. Deja, stojimo laikotarpiu nuo 1994 iki 2004 metų Lietuvos valdžią apėmė savotiškai aistringas noras įstoti į ES greičiau nei kitos šalys kandidatės. Iš dalies taip atsitiko todėl, kad Rusijos grėsmė buvo nuolat pabrėžiama, o narystė ES nuolat reklamuojama kaip gyvybiškai svarbi saugumo garantija. Lietuvos pareigūnai metė į šalį mintis apie darbo vietų išsaugojimą ar Lietuvos įmonių apsaugą nuo

nesąžiningos užsienio konkurencijos ir matė tik vieną prioritetą – kuo greičiau ir bet kokia kaina „integruotis į euroatlantinę bendruomenę“.

Neatsargiai atsisakę alternatyvaus valdymo principo, t.y. nacionalinio intereso, Lietuvos derybininkai sutiko padaryti kiek įmanoma daugiau nuolaidų, siekdami paspartinti 10 metų trukusį stojimą į ES procesą. Ypatingu uolumu, darant nuolaidas ES ponams pasižymėjo vyriausiasis Lietuvos derybininkas Petras Auštrevičius. Bet kokio ideologinio pagrindo nebuvimas, konkuruojant su globalizacija, smarkiai pakirto Lietuvos derybines pozicijas. Nuspėjamas rezultatas – Lietuva pasiekė ES šalių viršenybę bent vienoje srityje – darbingo amžiaus piliečių eksporte, t.y. aukščiau aprašytoje demografinėje katastrofoje.

Jeigu šios šalies piliečiai būtų vadovavęsi nacionalinio potencialo stiprinimo principu, o ne individualia laisve, jie būtų tinkamiau pasirengę įvertinti pirmuosius Lietuvos ekonominių reformų metus. Susidūrę su politika, ištuštinančia ištisus tėvynės plotus, daugiau lietuvių būtų aiškiai suvokę, kad reikia telktis prieš savo valdininkų bukumą, oportunizmą ir išdavystę.

Deja, globalistų apologetai užliūliavo gyventojus į pasyvumą, teigdami, kad Lietuva, nepaisant to kaip ji atrodo, iš tikrųjų sėkmingai dėlioja į vietas ekonominio modelio, visuotinai pripažinto pranašesniu už visus kitus

modelius, komponentus. Valdžia ir sisteminė žiniasklaida optimistinėmis spalvomis nuspalvino masinę išsilavinusio Lietuvos jaunimo emigraciją į Vakarų. ES proteguojamas darbo jėgos mobilumas neva sukūrė nuostabias naujas asmeninio ir profesinio tobulėjimo galimybes. Ir galbūt vieną dieną jaunieji emigrantai grįš, tikriausiai vyresni, bet tikrai turtingesni vakarietiška patirtimi ir materialiniais resursais.

Taigi, tikėjimas naujausiomis Vakarų liberaliosios demokratinės politikos permainomis apakino daugelį, nebematant Lietuvos šaliai daromos milžiniškos žalos. Kai kurie valdančiosios klasės atstovai vietos rinkų ar Lietuvos demografinio potencialo apsaugą net laiko nereikšmingu dalyku, nes ryškiausia realybė jiems yra ES bendroji rinka ir globalizuota pasaulio ekonomika.

Tačiau daugelis įtakingų Lietuvos žmonių, norinčių sekti dabartinę Vakarų ekonominę ir politinę politiką, nežino, kad tai nėra ta politika, kuri anksčiau davė impulsą stiprių Vakarų Europos ir Amerikos ekonomikų vystymuisi. Ekonomikos istorikai gerai žino, kad JAV, JK, Vokietija, Prancūzija, Japonija ir kitos pramoniniu požiūriu galingos valstybės sukūrė savo ekonomiką už apsauginės didelių muitų ir valstybės pagalbos sienos. Laisvosios prekybos politika buvo priimta vėliau, tik po to, kai šių valstybių ekonominiai žaidėjai buvo pakankamai stiprūs, kad galėtų konkuruoti tarptautiniu mastu.

Kaip koncentruota komercinė ir finansinė galia pasisavino liberaliąją demokratiją Vakaruose. Čia jau galime nukreipti mūsų tyrimo dėmesį į platesnį klausimą: kaip finansų ir korporacijų oligarchai sugebėjo iškreipti liberaliąją demokratiją nuo jos atsiradimo daugiau nei prieš du šimtmečius. Mums labiausiai rūpi nustatyti, kaip liberali demokratija tapo artėjančios Naujosios pasaulio tvarkos tironijos fasadu.

Raktas į šiuolaikinės politikos supratimą yra asmens laisvės samprata ir jos raida per pastaruosius 200 metų. Atrodė, kad laisvė Vakarų politiniame diskurse užėmė aukščiausią vietą tarp deklaruojamų vertybių, kol politinis korektiškumas pradėjo nuolat siaurinti tą laisvės veiklos sritį.

Asmens laisvės viršenybė nestebina, turint omenyje aukščiausią krikščionybės vertybę suteiktą individo sielai. Religinėje doktrinoje individuali siela įgavo antgamtinį aspektą, išsilaisvindama nuo fizinių žemiškosios egzistencijos apribojimų. Taip išlaisvinta individuali siela stovėjo viena – begalinė ir neįkainojama.

Nors Romos Katalikų Bažnyčia palaikė šeimyninį gyvenimą ir atidavė deramą duoklę žemiškai valdžiai, bažnytinė gelbėjimo misija buvo sutelkta į individualią sielą. Protestantizmas vėliau aštriai pabrėžė

individualius, racionalius krikščionio pareigos asmeniškai bendrauti su Dievu aspektus. Žmonių junginiams, pavyzdžiui, šeimai, klanui ir tautai, irgi buvo skiriamas tinkamas dėmesys, tačiau jų svarba akivaizdžiai sumenko prieš galutinį tikslą – individualios sielos patekimą į dangų. Galiausiai pasirinkimas tarp išganymo ir pražūties buvo individualus reikalas.

Visagalis reikalauja bendrauti tik individualiu pagrindu, vienas prieš vieną. Jis įleis į dangų tuos, kurie nusipelnė jo malonės, tačiau jie turi įeiti vieni – palikdami ilgalaikius draugus, mylimus sutuoktinius, brangius vaikus, trumpai tariant, bet ką, kas gali susilpninti asmens atsidavimą Dievui. Sėkmingi kandidatai į dangiškąjį rojų ilgainiui galėtų vėl susijungti su savo artimaisiais, o gal ir ne. Ir tokia padėtis truktų ne trumpiau nei amžinybę!

Laikui bėgant, individualios sielos samprata buvo iš esmės peržiūrėta tuo laikotarpiu, kai Europos civilizacija išsivadavo iš katalikiškos intelektualinės veiklos kontrolės. Švietimo amžiaus Europos rašytojai, tokie kaip G.Galilėjus (Galileo Galilei), I. Niutonas (Isaac Newton) ir Džonas Lokas (John Locke), XVII–XVIII amžiuje pradėjo netiesiogiai mesti iššūkį Bažnyčios doktrinai apie fizinį pasaulį.

Asmens laisvės sampratos raida. Vis dėlto socialiniai mąstytojai esantys tarp jų liko nesąmoningai prisirišę prie krikščioniškos antgamtinės sielos sąvokos. Atsižvelgdami į

racionalų amžiaus pobūdį, šie rašytojai religinius sielos aspektus pakeitė jos sąmone, racionalia esme arba protu. Šiems racionalistams atrodė, kad nevaržomas protas atvers duris į nesibaigiančią pažangą arba begalines gėrio galimybes. Buvo daroma prielaida, kad bet kuris veiksnys, turintis tiek daug potencialo gėriui, po teisybei, negali būti suvaržomas.

Todėl individas ir jo neribotos galimybės buvo laikomos vertu laisvės taip pat, kaip ir begalinė krikščionybės siela yra verta išganymo. Nors to laikotarpio Europos intelektualai pamažu taikė empirinį tyrimą beveik visam gamtos pasauliui, jie negalėjo išsivaduoti iš Bažnyčios samprotavimų, susijusių su išskirtiniu individualios sielos, kaip objekto, esančio anapus fizinių reiškinių, charakteriu.

Galiausiai atsirado individo kaip begalinio potencialo, turinčio Dievo duotą teisę į laisvę, samprata. Šis Dievo įkvėptas orumas ir sielos laisvė, mūsų laikais suvokiama kaip asmens laisvės idealas, vis dar daugiau ar mažiau išlieka ašimi, aplink kurią sukasi daugelis Vakarų politinių idėjų. Taigi turime dėkoti krikščionybei už tai, kad ji suteikė stiprų postūmį vėlesnėms sampratoms apie individo viršenybę visuomenėje, idėją, kad visuomenės egzistuoja tam, kad apsaugotų atskiro nario teises ir nuosavybę.

Asmens laisvės samprata iškilo kaip iššūkis paveldimų monarchų ir aristokratų dieviškajai teisei vykdyti absoliučią

valstybės valdžią. Tai atvėrė kelią 1789 m. Prancūzijos revoliucijai, pagimdžiusiai demokratinę valdymo formą, kuri mūsų laikais vis dar laikoma norma.

To, kas vėliau imta vadinti liberaliąja demokratija, kūrėjai sugalvojo tokią valdymo formą, kai valstybės galia būtų sąmoningai apribojama ją suskaldant į vykdomąją, įstatymų leidžiamąją ir teisminę valdžią. Gerai žinoma valdžių padalijimo sistema numatė savotišką kontroliuojamą anarchiją, kurioje nuolatinė trijų valdžios šakų priešprieša neleis vienai dominuoti prieš kitas. Laisva, nuo valstybės nepriklausoma spauda suteiktą papildomą apsaugą asmeniui nuo pernelyg didelės valstybės galios.

Individuali laisvė, bet dar vis bendrojo gėrio kontekste. Nepaisant meilės laisvei kaip absoliučiai vertybei, liberaliosios demokratinės idėjos kūrėjai atsisakė pripažinti absoliučią laisvę individui, lygiai taip pat, kaip priešinosi absoliučiai karalių ir imperatorių valdžiai. Grynojo individualizmo amžius dar neišaušo. Reikėjo palaukti, kol po Antrojo pasaulinio karo kilęs vartotojiškumas išmokys individą laikyti save aukščiau bendruomenės.

Prieš šimtmetį vis dar buvo pripažįstama, kad nežabotas vieno individo egoizmas pažeidžia kitų teises, taip sumenkindamas bendradarbiavimo ir socialinio gyvenimo pagrindą. Žmogaus socialinė prigimtis ir abipusių

įsipareigojimų egzistavimas buvo pripažintas faktu. Valstybė turėjo veikti kaip savotiškas teisėjas, sprendžiant privačius ginčus ir palaikant jėgų ir teisių pusiausvyrą tarp savo piliečių.

Kai kurie pirmieji šiuolaikinės asmens laisvės sampratos autoriai, tokie kaip Ž. Ruso (Jean-Jacques Rousseau) ir T. Džefersonas (Thomas Jefferson), manė, kad laisvė gali klestėti tik mažuose homogeniškuose politiniuose vienetuose, kuriuose nebūtų didelių pajamų ir galios skirtumų. Pageidautina, kad nepriklausomų respublikų piliečiai būtų laisvi žemdirbiai, savo ekonominio likimo šeimininkai. Lygybės, laisvės ir brolybės principų siejama respublika sukurtų patvarią ir darnią bendruomenę, kuri tikėtina, būtų pakankamai stipri apsiginti nuo išorės priešų.

Laisvės nesuderinamumas su imperija. Įtarimas dėl didelių galios koncentracijų, kurias pasisavino ne tik atskiri valdovai, bet ir atskiros valstybės, nenutrūkstama gijaėjo per liberaliosios demokratijos kūrėjų raštus. Įžvalgesni mąstytojai manė, kad didžiosios imperijos negali būti demokratijos ir asmens laisvės namai.

Nepaisant to, XIX amžiuje Jungtinės Karalystės ir Prancūzijos valdančiosios klasės atitinkamai plėtė savo užjūrio imperijas, tikėdamos, kad jų demokratinės valdymo formos išliks nepakitusios. Tačiau kai jų kolonijų subjektai gavo galimybę tapti raštingais, britai ir prancūzai suprato,

kad bus neįmanoma išlaikyti kontrolės, jeigu demokratiniai principai išliks motininių šalių ideologiniu pagrindu. Europiečių pavaldiniai iš Afrikos ir Azijos, žinoma, išreiškė norą gyventi pagal tuos pačius universalius principus, ir tokiu būdu Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos imperijos ėmė byrėti.

XVII–XIX amžiais liberalioji demokratija buvo susijusi su nacionalizmo idėja ir periodiškai konfliktuodavo su dinastinėmis, daugiatautėmis imperijomis, tokiomis kaip carinė Rusija, Habsburgų Austrija ir Osmanų Turkija. Šiuolaikinės demokratijos kūrėjai manė, kad atskiras žmogus gali būti laisvas tik tol, kol jo šalis yra laisva. Nacionalinė nepriklausomybė buvo laikoma būtina asmens laisvės sąlyga. Po Pirmojo pasaulinio karo paliaubų iš aukščiau minėtų daugianacionalinių imperijų griuvėsių iškilo keliolika naujų nacionalinių valstybių, tame tarpe ir Lietuva. Jų atsiradimą Vakarai šventė kaip demokratijos ir tautinio apsisprendimo triumfą.

Analogiškai ir tarptautinių santykių srityje galios pusiausvyra tarp pagrindinių veikėjų buvo laikoma optimalia XIX amžiaus ir XX amžiaus pradžioje. Lygiai taip pat, kaip nekontroliuojamas vieno žmogaus egoizmas pakerta kitų asmenų laisvę, taip ir nevaržomas vienos valstybės nacionalinis egoizmas kompromituoja kitų šalių laisvę. Jėgų pusiausvyra tarp valstybių užtikrintą tolesnę kiekvienos šalies ir jos piliečių nepriklausomybę ir laisvę.

Iš to, kas pasakyta, matyti, kad liberaliosios demokratijos tėvai valdžios galią ir laisvę laikė apskritai priešingomis sąvokomis. Buvo sukurtos sudėtingos apsaugos priemonės nuo valstybės galios, nes tuo metu buvo manoma, kad didžiausią grėsmę asmenis laisvei kelia engiančios valstybės, kurias valdo absoliutinė monarchija ir aristokratai.

Laisvės idealas pasisavintas kaip politinis ginklas. Kaip dažnai nutinka istorijoje, abstraktus laisvės idealas pasirodė puikiai tinkantis esančios represinės struktūros griovimui. Tačiau pergalę dažnai lydėjo tarpuvaldis, politinis vakuumas, kurį greit užpildydavo žmonės be jokių skrupulų, trokštantys monopolizuoti valdžią. Prancūzijos revoliucijos lyderiai pripažino laisvę, lygybę ir brolybę, o vėliau paleido terorą, kuris jų šalyje prarijo dešimtis tūkstančių gyvybių. Praėjus keleriems metams po monarchijos nuvertimo, naujoji valdančioji klasė atrado Napoleoną, charizmatišką diktatorių, sugebėjusį nutraukti revoliucinę suirutę Prancūzijoje. Pastarasis suviliojo laisvės čempionus ir įtraukė juos į savo asmeninės galios ir šlovės avantiūras. Napoleonas vedė daugybę karų, kurie išplėtė Prancūzijos įtaką užsienyje.

Napoleonas, karinių kampanijų metu balnakrepšiuose nešiojęs laisvės idealą, suprato, kad tai gali būti puiki priemonė atitraukti priespaudos pavargusių žmonių

palaikymą nuo vietos princų ir kunigaikščių. Šimtai tūkstančių gyvybių buvo paaukota vardan laisvės.

Panašiai Jungtinės Valstijos laimėjo savo nepriklausomybės karą prieš Angliją ir pradėjo 170 metų trukusį ekonominės plėtros, teritorinio užkariavimo ir užjūrio valdų įsigijimo laikotarpį, kuris galiausiai išstūmė ją pirmyn į supervalstybės statusą. Siekiant išlaikyti savo dominuojančią padėtį pasaulyje, JAV su savo karinėmis pajėgomis įsiterpė į užsienio šalių reikalus daugiau nei šimtą kartų jau po to, kai pasiekė nepriklausomybę nuo britų valdžios. Žinoma, visas šias intervencijas būtų galima pateisinti nesavanaudiškumu, ginant laisvę.

Naujųjų pramonės, prekybos ir finansų elitų kilimas.

Kylanti Vakarų Europos ir Šiaurės Amerikos vidurinioji klasė panaudojo laisvės principą kaip būdą sutelkti mases prieš aristokratų valdymą. Laisvė tapo ginklu prieš senąją tvarką, kuri užstojo kelią į industrializacijos amžiaus naujus turtus ir galią. Deja, demokratijos kūrėjai negalėjo tinkamai įvertinti naujųjų pramonės, prekybos ir finansų elitų iškilimo XIX ir XX a. pasekmių. Pastarieji liberalioje demokratijoje rado naudingus įrankius, kaip susilpninti senąją tvarką ir įteisinti savo įsitraukimą į aktyvų politinį gyvenimą. Pramonės revoliucija sukėlė anksčiau neįsivaizduotus gamybos ir turto lygius, kuriuos XIX amžiuje sutelkė naujieji elitai – pramonininkai ir finansininkai monopolistai – savo rankose. XX amžiaus pradžioje šie piniginiai interesai tapo aiškiai

dominuojančia politine jėga galingiausiose pramonės šalyse: Didžiojoje Britanijoje, JAV, Vokietijoje ir Prancūzijoje.

Pramonės revoliucijos pradžioje naujų turtų šaltiniu daugumoje buvo tokių prekių kaip tekstilė, geležis, anglis ir mechanizmai gamyba. Iš pradžių gamybą vykdė palyginti daug konkuruojančių įmonių. Tačiau, laikui bėgant, stipresni gamintojai supirko arba išstūmė daug konkurentų, kas leido geriau kontroliuoti kainas ir pelną. XIX amžiaus antroje pusėje pramonės kraštovaizdyje dominavo karteliai, kuriuose nedidelis konsoliduotų įmonių skaičius sukurdavo didžiąją dalį apyvartos tokiose gyvybiškai svarbiose srityse kaip anglis, plienas, chemikalai, geležinkeliai ir laivyba. Finansinio kapitalo svarba augo, lyginant su pramoniniu kapitalu.

Naujieji pramonės ir finansų magnatai netrukus įsigijo daug aristokratijos atributų, įskaitant rūmus, užmiesčio dvarus, stambias meno kolekcijas, jachtas. Daugybė tarnų tenkino jų asmeninius poreikius ir fizinį komfortą. Krupų giminė (Krupp), Rotšildai (Rothschilds), Vanderbiltai (Vanderbilts), Melonai (Mellons) ir Rokfeleriai (Rockefellers) traukte traukė dailininkus, aktorius, šokėjus, rašytojus, akademikus ir politikus, kurie jų įspūdingame turte matė priemones ir savo nematerialiems tikslams pasiekti. Itin turtingi steigė kolegijas ir universitetus arba

nupirkdavo laikraščių leidybą, taip įgydami naujas socialinės galios dimensijas.

XX amžiaus pradžioje JAV iškilo pirmasis oficialiai pripažintas milijardierius, naftos magnatas Džonas D. Rokfeleris (John D. Rockefeller). Apskaičiuota, kad jo asmeninė nuosavybė 1913 m. sudarė ne mažiau nei apie 3 procentus JAV BVP.

Privačios įmonės samdė dešimtis tūkstančių pramonės ir kanceliarijos darbuotojų, kurių materialinė gerovė priklausė nuo naujųjų elitų, todėl savininkų valią jie privalėjo traktuoti kaip įstatymą. Jokios demokratinės dvasios nebuvo nei kvapo, nei naujų investicinių bankų, korporacijų ar gamyklų būstinėse, nei rinkose, kuriose dominavo karteliai. Kylantys pramonės ir finansų oligarchai greitai priprato prie savo galios ne tik darbuotojų atžvilgiu, bet ir platesnėse visuomenės sferose.

Nauji technologiniai procesai labai padidino pramonės įmonių gaminamų prekių įvairovę ir kiekį, kartu pakėlė turto kūrimo greitį. Tuo pat metu pramoninė veikla reikalavo vis platesnės žaliavų, mašinų ir darbo jėgos įvairovės. Visa tai davė postūmį prekybos santykiams vis platesnėje teritorijoje, o tai reiškė, kad išaugo pinigų svarba.

Pinigų galios augimas. Pinigai yra abstrakčiai išreikšta turto ir galios forma, kuri, kaip reprezentacija, yra tarsi atskirta nuo realios fizinės galios, tokios kaip žemė, žaliavos ar valstiečių darbo, apribojimų. Išlaisvinti nuo fizinių apribojimų, neapkrauti konkrečių daiktų fizinio svorio, pinigai palengvina mainus ir mobilumą. Juos gana lengvai ir greitai galima paversti žaliavomis, mašinomis, energija, darbo jėga, užsienio valiuta ir vėl grįžti į pradinį būvį. Pinigai, būdami nešiojama, mobilia ir keičiama turto forma, yra lengviau kaupiami ne tik vertikalčiai konkrečioje pramonės ar investicinės veiklos sferoje, bet ir horizontalčiai vis platesnėje geografinėje dimensijoje.

Taigi pinigų galia, kaip atskira turto forma, atrodo yra mažiau morališkai įpareigota bendruomenei ar net šaliai, kurioje ji pasirenka veikti. Naftos, kasybos ir medienos korporacijos, finansuojamos augančių investicinių bankų, įžengė į Afrikos ir Azijos kolonijas grobti žaliavas, o paskui išvyko eksploatuoti kitus objektus.

Palyginimui, tradicinė aristokratija savo turtus ir galią sėmėsi iš konkrečių, gana statišku ir geografiškai apibrėžtu šaltinių, t.y. žemių, miškų, vandens telkinių ir, žinoma, valstiečių. Dvaruose gamybos ciklas buvo nepalyginamai lėtesnis už pramonės gamybą, dažnai sutapdamas su pagrindinių kultūrų vegetacijos sezonais ar prižiūrimų miškų natūraliu brendimu.

Dėl to aristokratijos galios pagrindas buvo stabilesnis ir pastovesnis, todėl jį buvo sunkiau plėsti ar konsoliduoti nei bankų indėlius, akcijas ir vertybinius popierius. Aristokratų ir jų valstiečių kartos gyveno toje pačioje žemėje ir negalėjo būti lengvai perkeltos į kitą vietą. Žemės sklypai negalėjo būti parduoti ar iškeisti taip greitai, kaip traukinio sąstatas su anglim ar tona medvilnės pluošto, nes nuo to priklausė seniai susiformavusios bendruomenės egzistavimas.

Bankai, kurie iš pradžių veikė tik kaip pramonės ir komercinės veiklos tarpininkai ir pagalbininkai, pasinaudojo savo strategine padėtimi, greitai sukaupdami pramonės ir prekybos įmonių akcijas. Iki XIX amžiaus vidurio prancūzų bankininkas Džeimsas de Rotšildas (James de Rothschild), legendinės Rotšildų dinastijos narys, turinčios filialus Anglijoje, Vokietijoje ir Italijoje, sukaupė turto už 600 milijonų frankų, intensyviai investuodamas į sparčiai augančius Prancūzijos geležinkelių ir kalnakasybos sektorius. Pranešama, kad ši suma viršijo visų kitų tuo metu prancūzų bankininkų bendrą turtą kartu paėmus.

XX amžiaus pradžioje Vokietijoje devyniems didžiausiems Berlyno bankams pavyko pasisavinti daugiau nei 80 procentų viso tos šalies banko kapitalo. Šios finansinės institucijos taip pat per akcijų nuosavybę ir suteikdamos paskolas efektyviai kontroliavo platų spektrą Vokietijos pramonės ir prekybos įmonių. Vokietijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos ir JAV bankai taip pat

įgydavo didžiulę įtaką šalyje ir užsienyje, teikdami kreditus suverenioms valstybėms.

Kapitalizmas išsiveržia iš savo nacionalinių ribų. Naujai įgyta precedento neturinti finansinė galia leido *nouveau riche* (naujaturčių) atstovams nusipirkti įtaką, įsigyjant spaudos įmones ir finansiškai remiant politines partijas. Superturtuoliai galiausiai pradėjo dominuoti nacionalinėse valstybėse, nors politinę valdžią tariamai kontroliavo visi piliečiai.

Nuolat augant korporacijų, prekybos namų ir finansinių institucijų galiai, jų savininkai tapo tarptautiniais žaidėjais, kurie netrukus nacionalines rinkas pradėjo laikyti pernelyg menkomis savo ambicijoms patenkinti. Pramonės, kasybos, plieno, geležinkelių ir laivybos magnatai zujo po visą pasaulį, ieškodami žaliavų ir rinkų. Netrukus sekė jų nacionalinės vyriausybės, kurios XIX amžiuje bankininkystės, kasybos, pramonės ir laivybos interesų labui įkūrė milžiniškas kolonijas Afrikoje ir Azijoje ir įtraukė jas į atitinkamas nacionalines ekonomines zonas.

Iki 1914 metų Didžioji Britanija kontroliavo 33,5 mln. kv. kilometrų kolonijinių teritorijų, Prancūzijai priklausė 10,6 mln. kv. km., o Vokietija turėjo 2,9 mln. kv. km. Milijonai kolonijinių pavaldinių plušo, gausinant pelnus superturtingiems. Aštrėjanti kapitalistų konkurencija dėl kolonijų ir galimybių dalyvauti užsienio prekyboje bei

užkariauti rinkas buvo tarp pagrindinių Pirmojo pasaulinio karo įsiliepsnojimo priežasčių. Didžiulis privačios ekonominės galios konsolidavimas be ceremonijų nustūmė į šalį vyraujančią pusiausvyros idėją ir atvėrė kelią pasaulinio masto hegemonijos siekiui XX amžiuje, ką šiandien vadiname kaip globalizaciją.

Nors XX amžiaus antroji pusė pasižymėjo plataus masto dekolonizacija, nutraukusia formalų Europos valstybių valdymą savo kolonijose, stambiausi investiciniai bankai ir korporacijos neatsisakė daugelio nepriklausomybę gavusių Afrikos ir Azijos šalių ekonominės kontrolės. Slūgstant nacionalinių valstybių kontrolei kolonijoms, daugelis stambių nacionalinių kompanijų tapo tarptautinėmis korporacijomis, parduodant įmonių akcijas užsienio subjektams, ar per susijungimus bei įsigijimus. Dramatiško ekonomikos augimo laikotarpiu po Antrojo pasaulinio karo šios tarptautinės įmonės toliau augo ir daugeliu atvejų tapo tokios didelės, kad jų veiklos biudžetai viršijo buvusių kolonijų vyriausybių bendrąsias pajamas ar net jų BVP lygius.

Pačioje Vakarų Europoje pokario laikais tarptautinės korporacijos ir bankai pradėjo uoliai dirbti, kad susilpnintų nacionalinę prekių, paslaugų, asmenų ir kapitalo judėjimą per nacionalines sienas kontrolę. Skatindami prekybą ir investicijas, neatsižvelgdami į nacionalinius ekonominius interesus, naujieji daugianacionaliniai elitai laipsniškai

pakirto demokratiškai išrinktų vyriausybių galią ir galiausiai nacionalinių valstybių egzistavimo pagrindą.

Globalizacija palaipsniui menkina asmens laisvę.

Europos Sąjungos iškilimas ir laisvosios prekybos asociacija pagal Jungtinių Valstijų, Meksikos ir Kanados susitarimą (USMCA) yra puikūs pavyzdžiai, kaip tarptautiniai verslo interesai nedemokratiškai formuoja šimtų milijonų Europos ir Šiaurės Amerikos gyventojų ekonominius, socialinius ir politinius likimus. Šis nacionalinių valstybių galios mažinimo ir kartu privačios ekonominės bei politinės galios tarptautiniu mastu konsolidavimo procesas yra globalizmo esmė. Nors išorinės nacionalinio suvereniteto ir demokratinių konsultacijų formos yra išsaugotos, svarbiausius sprendimus priima tarptautiniai finansų ir verslo elitai, susirinkę privačiose posėdžių salėse, klubuose ir konferencijose.

Akivaizdu, kad globalizmas ir jo architektai nenurims, kol visa žmonija nebus sugrūsta į pasaulinę bendruomenę, valdomą pasaulinės vyriausybės, kuri tariamai rūpintųsi pasauline gerove, tačiau iš tikrųjų būtų valdoma nekontroliuojamų tarptautinių verslo interesų. Liberali demokratija, praėjus daugiau nei dviem šimtams metų nuo įsitvirtinimo kaip valdančioji ideologija, iš esmės tapo skraiste, už kurios galingi žmonių ir finansininkų interesai realiai siekia pasaulio hegemonijos.

Pirminė asmens laisvės idėja, įtvirtinta egalitarinėse, savarankiškose respublikose ir turinti suverenias teises kitų tautų atžvilgiu, globalizmo amžiuje prarado savo reikšmę. Neribotas kapitalo ir darbo jėgos mobilumas, laikomas esminėmis ekonominės pažangos prielaidomis, sukūrė atomizuotą individą, prarandantį gebėjimą konsoliduoti galią patvariose asociacijose ir bendruomenėse. Be stabilių, savimi pasitikinčių asociacijų ir bendruomenių paramos žmogus yra bejėgis prieš koncentruotą tarptautinio verslo interesų ir jų agentų tarptautinėse organizacijose galią.

Jei ankstesnieji asmens laisvės gynėjai ryžtingai priešinosi pernelyg dideliame valdžios galių kaupimui, tai mūsų laikais pseudolaisvės ideologai besąlygiškai pasidavė koncentruotai privačiai tarptautinių piniginių interesų valdžiai. Finansinės galios koncentracija nenumaldomai tęsiasi ir mūsų dienomis, tai matyti iš trijų investicijų valdymo korporacijų („BlackRock“, „Vanguard“ ir „State Street“) atsiradimo, kurios kartu turi ne mažiau nei 15 trilijonų JAV dolerių valdomo turto, o tai prilygsta 75 proc. viso JAV BVP. Šios trys finansų institucijos turi reikšmingus akcijų paketus, taigi ir didelę įtaką 88 procentuose iš 500 didžiausių bendrovių, kurių akcijomis prekiaujama Amerikos vertybinių popierių biržose.

Atsargumas buvo paleistas vėjais ir nustatytas naujas kursas – žmonijos pajungimas nevaržomai piniginių interesų valdžiai. Be abejo, globalizmo apologetai ir toliau

prisiekia ištikimybę asmens laisvės principui. Tačiau jie pradėjo silpninti jo, kaip svarbiausio valdymo principo, pamatus. Kol kas neaišku, kokiais šūkais ar principais hegemonistai eliminuos ar papildys laisvę kaip įteisinančią valstybės idėją. Kol kas globalistai tvirtina, kad tik pasaulinė ekonominė ir politinė integracija gali užtikrinti, kad asmuo turės kuo platesnę laisvę dirbti, prekiauti, investuoti, mokytis, keliauti ir atostogauti.

Taigi pasaulinės vienybės, taikos ir klestėjimo sąvokos atsirado kaip būtinos prielaidos individo tobulėjimui, jo teisių apsaugai ir galiausiai bent jau formaliai jo laisvei užtikrinti. Tikėjimą internacionalizmu stiprina rožinės dangaus vizijos žemėje, kuriose bus uždrausta nacionalinė priešprieša ir kariniai konfliktai, o žemės ištekliai taps prieinami visoms rasėms.

VI Skyrius

Valios siekti galios sąvoka valstybės gyvenime

Tolimi griaustiniai. Vidutinis europietis kol kas dar nelabai susirūpinęs, kad jo šalis pamažu skęsta globalistinės sistemos klampynėje. Demografinis žlugimas ir deindustrializacija yra tikrai mirtinos grėsmės, tačiau jų poveikis pasireiškia palaipsniui. Galima prisitaikyti ir nekreipti dėmesio į gresiantį pavojų, panašiai kaip patarlėje, kad varlė gaišta, ją verdant lėtai.

Kol kas platūs Europos visuomenės sluoksniai išlieka patenkinti savo siauromis, asmeninėmis komforto, saugumo ir pramogų sferomis. Daugelis europiečių laiko save apolitiškais. Nuo trečdaliao iki pusės balsavimo teisę turinčių piliečių nuolat susilaiko nuo balsavimo vietiniuose ir nacionaliniuose rinkimuose. Dauguma tų, kurie naudojami šia simboline demokratine teise, toleruoja vyraujančią liberalią demokratinę sistemą, legitimuojančią globalizaciją.

Vis dėlto, kai pradeda jaustis globalizacijos sukeltas irimo efektas, vidurinėsios ir darbininkų klasės europiečiai tampa politizuoti. Visoje Europoje populistiniai ir nacionaliniai judėjimai turės daugiau galimybių išplėsti savo rėmėjų bazę nuo dabartinių 10–30 procentų rinkimų teisę

turinčių asmenų iki 40–50 procentų, o tai juos priartins prie realios valdžios slenksčio.

Kol kas teks laukti *ad hoc* sprendimų, o ne sisteminių pokyčių. Tačiau, jei būtų išrinktas dabartinis nacionalinių lyderių rinkinys, jų atstovai greičiausiai imtųsi spręsti tik pavienes globalizaciją lydintis negandas, tokias kaip nekontroliuojamą migraciją, ekologinę tironiją, lyčių dviprasmiškumo skatinimą ir politinį korektiškumą. Trumpo prezidentavimo metu buvo kažkiek apribotas nelegalių migrantų srautas ir JAV dalyvavimas internacionalinių institucijų veikloje; buvo daug kalbama apie žalingą gamybos įmonių perkėlimo į užsienio šalis poveikį. Tačiau Prezidentas Trumpas nenukreipė perkeliama į Kiniją ir Meksiką JAV darbo vietų srauto atgal į JAV. Tai būtų sukėlę aštirus konfliktus su oligarchais, kurie nemažai uždirba iš savo investicijų Kinijoje ir Meksikoje. Milijardierius Trumpas susilaikė nuo tokio sisteminės reikšmės sprendimo, o jo *rūdžių juostos* rinkėjai pastebėjo, kad per ketverius jo kadencijos metus jie gavo nedaug konkrečios naudos.

Taip pat, kol kas nėra jokių patikimų požymių leidžiančių manyti, kad Italijos Salvini, Prancūzijos Le Pen, Alternatyva Vokietijai ar Austrijos Laisvės partija planuotų iš esmės pertvarkyti internacionalistinę ekonominę sistemą, masiškai nutekinančią turtą iš Europos į besivystančias ekonomikas visame pasaulyje. Tam nacionalinėms vyriausybėms reikėtų perorientuoti verslo veiklą nuo globalizacijos prie naujo modelio, orientuoto į

nacionalinę ir Europos regioninę plėtrą. Korporacijos ir finansų oligarchai nedelsdami pasmerktų bet kokius tokius veiksmus kaip etatizmą (menamai perdėtą valstybės intervenciją į ekonominį gyvenimą) ar dirigizmą (centralizuotą valstybės kontrolę ekonomikoje). Galime neabejoti, kad korporacijų kontroliuojama spauda paleistų įnirtingą artilerijos ugnį į tuos, išdrįsusius pažeisti privačios nuosavybės šventumą, laisvą rinką ir apskritai asmens laisvę.

Vadinasi, Trumpo sugrįžimą į valdžią arba Europos populistinių jėgų sėkmę rinkimuose, jei šie įvykiai taptų realybe, turėtume vertinti teigiamai, bet kaip ribotos reikšmės pergalės. Globalistai nenoriai darytų taktinius atsitraukimus – kaip tai darė D. Trumpo prezidentavimo metu. Jie lauktų, kol jų oponentai suklyps, ir tada patogiu momentu *status quo* šalininkai grįžtų į puolimą. Jei Trumpo patirtis mus ko nors išmokė, tai parodė, kad laimėjimas nacionaliniuose rinkimuose tik subraižo globalistinių galios struktūrų paviršių.

Dešimtmečiai, skirti nuolatiniam galios kaupimui, suteikė globalistams didžiulę įtaką – horizontaliai ir vertikalčiai, tiek valdiškuose, tiek privačiuose sektoriuose. Todėl, norint nugalėti globalizmą, reikės veikti plačiu frontu.

Atakuojant globalistinės galios ideologinius bastionus.

Tik ideologija, kuri pasipriešina globalizacijos keliamų problemų visumai, gali užsitikrinti sėkmę. Mums reikia nacionalinės doktrinos, kuri sutelktų mūsų šalininkų dėmesį į esmines problemas – demografinį nuosmukį, jaunimo nedarbą, masinę imigraciją, gamybinių darbo vietų perkėlimą kitur ir pernelyg didelę ekonominę bei politinę turtingųjų galios koncentraciją. Visapusiška nacionalinė pasaulėžiūra padėtų patriotinėms jėgoms neįklimpti į dirbtinas kontroversijas, kurias sistema taip įgudusiai kuria.

Kadangi artėjantis susidūrimas bus ideologijų konfrontacija, reikia turėti paruoštą pasaulėžiūrą, kuri neapsiribotų vien globalizmo neigimu. Jei antiglobalistinės idėjos ir triumfuotų, rezultatas vis tiek galėtų būti panašus į Šaltojo karo antikomunistinio kryžiaus žygio baigtį. Tiesa, Rytų Europos antikomunistams per 1989–1991 m. liaudies sukilimus pavyko sugriauti komunizmą, tačiau konkrečios ekonominių reformų darbotvarkės trūkumas atvėrė duris globalistų dominavimui jų šalyse. Laisvės idealas suvaidino stiprų vaidmenį to meto demokratiniuose sukilimuose, kaip dažnai vyksta revoliuciniais laikotarpiais, bet šis principas nesugebėjo įtvirtinti prasmingos nepriklausomybės.

Jei nacionalistai nori būti avangarde, jie turi išryškinti į priekį žvelgiančias idėjas, pakankamai konkrečias vizijas. Reikia atsakyti į tai – kaip atskiras pilietis sąveikaus su savo nacionaline valstybe, kaip Europos tautos atskirai sąveikaus

viena su kita ir kaip europiečiai bendrai elgsis su likusiu pasauliu.

Nacionalinei opozicijai prireiks konsoliduojančios idėjos ne tik siekiant išplėsti valdžią iš internacionalistų rankų. Kai ir ar naujosios patriotinės jėgos triumfuos nacionaliniuose rinkimuose, jos jau privalės turėti patikimus planus, kaip atkurti sunykusį Europos kraštovaizdį. Ir galų gale naujieji nacionalinės minties šalininkai turės sukurti politinio gyvenimo koncepciją, atlaikysiančią ateities ideologinius iššūkius iš internacionalistų, kurie tikrai nepasiduos, pusės.

Alternatyvus valdymo principas, susietas su stebimais natūraliais reiškiniiais. Dabar, kai viduramžiai jau liko gerokai praeityje, pagaliau atėjo laikas organizuoti savo visuomenes pagal natūralaus gyvenimo dėsnius, o ne teologiją. Todėl mūsų ieškomas alternatyvus idealas turi būti tvirtai orientuotas į gyvenimo logiką ir žmogaus prigimtį.

Pirmas dalykas, kurį turime suvokti, tai, kad realiai neegzistuoja visuotinės, Dievo suteiktos žmogaus teisės. Jos yra deklaruojamos ir kai kada selektyviai taikomos. Tikėjimas, kad aukščiausia būtybė mumis rūpinasi ir saugoja mūsų gerovę, yra pavojinga apgaulė. Tai pagimdo geranoriško gynėjo ilgesį, galingos gėrio jėgos, kuri gintų teisingumą. Istorija rodo, kad valdžios geidžiantys lyderiai ir režimai pernelyg dažnai apsimesdavo nuskriaustųjų

gynėjais, nors iš tikrųjų jų pagrindinis rūpestis buvo įvilioti nelaimės ištiktus žmones į savo kontrolės sferas.

Tikėjimo Dievo nustatytomis teisėmis ugdymas Vakarų civilizacijoje tik padarė patiklius žmones pažeidžiamais netikrų gelbėtojų vilionėms ir universalioms doktrinoms. Dešimtys tūkstančių jaunų lietuvių įsitraukė į daug kainavusį partizaninį karą prieš sovietų viešpatavimą, kuris tęsėsi daugiau nei penkerius metus po Rusijos okupacijos 1944–1945 m. Vakarų pareigūnai slaptai teikė simbolinę pagalbą ir skatino partizanus tęsti ginkluotą kovą. Vakarų slaptosios tarnybos kurstė viltis apie neišvengiamą karinį susirėmimą tarp demokratinų valstybių ir SSRS. Lietuvos sukilėliai patikėjo Vakarų oficialių asmenų pažadais ginti laisvę ir tęsė beviltišką karą, tikėdamiesi Vakarų karinės intervencijos.

Dėl šio tikslo savo gyvybes paaukojo apie 30 000 jaunų vyrų. Kovos metu sovietų pajėgos surinko apie 100 000 civilių gyventojų, gyvenusių kaimo vietovėse, kur vyko partizaninis karas ir ištrėmė juos į Sibirą. Joks demokratijos ir totalitarizmo apokaliptinis susirėmimas taip niekada ir nebuvo suplanuotas. Vakarų Šaltojo karo kovotojai rėmė partizaninį karą, bet jie tai darė, siekdami tik taktinių pranašumų Maskvos atžvilgiu.

Vienintelę teisę, kurią iš tikrųjų turime, yra ta vienintelė teisė, kurią turi visos gyvos būtybės, t.y. kaip įmanoma

ryžtingiau kovoti su tuo, kas trukdo realizuoti mūsų valią. Šis įgimtas polinkis priešintis išoriniams reiškiniams arba juos keisti yra natūrali aukščiausio instinkto, valdančio visą gyvybę – valios siekti galios – pasekmė. Visos gyvos būtybės siekia galios, nes galia įveikia pasipriešinimą.

Priešingai kilniam laisvės principui, kurio įgyvendinimą hegelistai laiko istorijos kulminacija, Fridricho Nyčės sukurta valios siekti galios samprata savyje talpina objektyvų žmogaus, kaip nuolat visur įtakuojančio subjekto, apibūdinimą. Jei yra kažkas, kas geriausiai apibūdintų tai, ko žmogus iš esmės siekia, tai būtų galia. Laisvės triumfas kuriam laikui leidžia atsipalaiduoti nuo prieštaravimų. Bet tai gali įtraukti mus į pasyvią būseną. Tuo tarpu galios siekis veda į nuolatinę intervenciją, į dinamišką būseną, kuri baigiasi tik subjekto mirtimi.

Kada tik su kuo nors užmezgame ryšį, neišvengiamai apribojame jo laisvę. Netgi atsitiktinis pasisveikinimas su draugu, kuris galbūt yra pasinėręs į savo mintis, nutrauks jo valios vykdymą. Gana akivaizdu, kad beveik bet kuris mūsų žingsnis paveiks, nukreips arba priešinsis tam, kas yra už mūsų savojo aš.

Opozicija ar prieštaravimas gyvenime nėra kažkas, dėl ko turėtume apgailestauti. Opozicija yra neišvengiama gyvybės pasekmė; plačiąja prasme polinkis rungtis išoriniame pasaulyje apibrėžia gyvenimą. Tiesą sakant, jei

žemėje nebūtų priešingų jėgų, tokių kaip žemės trauka, žmogus galėtų padaryti labai mažai. Netgi vaikščioti būtų neįmanoma, nesant besipriešinančios gravitacijos jėgos. Išsilaisvinimas nuo atmosferos slėgio sukeltų būklę, kurioje organizmui pritrūktų deguonies, ir kvėpuoti būtų neįmanoma. Išsivadavimas nuo sunkaus fizinio krūvio gali lengvai paversti žmogaus kūną suglebusia negalavimų mase. O įsipareigojimų šeimai ir draugams vengimas ilgai gali lemti vienišumo ir depresijos kupiną gyvenimą.

Todėl teigiama, kad galios siekis, skirtingai nei laisvės siekis, gali būti absoliutus ir nuolatinis žmogaus gyvenimo tikslas. Galios siekis geriausiai nubrėžia tikruosius žmogaus norus. Jei atidžiai seksime gyvenimo bendrą kryptį, jei gyvenimą priimsime kaip objektyvią tikrovę ir dabartinio tyrimo pradinį tašką, negalime nepastebėti, kad gyvenimas ir galios siekis yra neatsiejami, iš tiesų, daugeliu atžvilgių beveik identiškai reiškiniai.

Tai tiesa, kad laisvė yra pageidautina būseną, bet žmogus jos daugiausiai siekia kaip įžangos į galią, įtaką arba valdžią. Ir net išsilaisvinimas iš nepageidaujamos ribojančios įtakos neįmanomas be tam tikrų pastangų ar kovos. Jeigu gyvenimas yra veiksmas, galia, tai sąmoningas individas neturėtų priimti asmens laisvės principo kaip aukščiausio politinio idealo.

Gyvybė siekia naudos. Gyvybė yra savotiškas materijos ir besiskverbiančios energijos junginys. Ji veržiasi į išorę, gaudydama, transformuodama ir sugerdama aplinkos išteklius. Kai gyvybė sąveikauja su aplinka, ji iš aplinkos pasiima priemones augti. Tai – esminis skirtumas tarp gyvų būtybių ir negyvų daiktų. Pagrindinis kiekvienos gyvos būtybės tikslas yra gauti naudos arba padidinti savo galią išorinio pasaulio sąskaita.

Individualus žmogus kaip gyvas organizmas iš esmės yra tokioje pačioje padėtyje kaip ir visos kitos gyvybės formos. Žmogų skatina instinktas nuolat didinti savo galią, sąveikaujant su fiziniais reiškiniais, kitais žmonėmis ir žinių pasauliu, t.y. fizinės tikrovės pavaizdavimu.

Jei išliksime ištikimi savo kaip gyvos būtybės prigimčiai, ir sutelktai, nuosekliai įgysime galią, galime tikėtis būti laimingi. Jei pažeisime biologinius įstatymus ir išsklaidysime savo jėgas, tapsime nusivylę gyvenimu. Graikų filosofas Aristotelis, rašydamas savo „Nikomacho etiką“, laimę įvardijo kaip svarbiausią individo gyvenimo tikslą. Fridrichas Nyčė savo kūrinyje „Valia siekti galios“ paryškino mūsų supratimą apie žmogaus prigimtį, parodydamas, kad tik stiprus žmogus gali būti tikrai laimingas.

Instinktas veikia stipriau nei racionali sąmonė. Pradiniame lygmenyje turime pripažinti šio pagrindinio gyvybės instinkto viršenybę prieš mūsų intelektualinius

pajėgumus, kad ir kokie puikūs pastarieji bebūtų. Kaip pažymėjo F. Nyčė, žmonėse didžiosios dalies biologinių procesų gali būti siejama su nesąmoningais instinktais, o ne sąmoninga valia. Mūsų kūnuose medžiagų apykaita ir kraujotaka yra tokie pat nesąmoningi procesai kaip augalų ar bakterijų gyvybės požymiai. Žmogaus sąmonė sunaudoja tik 20 procentų viso organizmo suvartojamų kalorijų. Tuo pačiu metu žmogaus sąmoningos egzistencijos sferai lemiamą įtaką daro pasąmonės potraukiai.

Kiekvieną dieną mūsų sąmonę persmelkia jausmai, aiškiai kylantys iš pirminių instinktų ir, atrodo, mažai ką bendro turintys su racionalia mintimi. Protas raginamas ieškoti prasiblaškymo, pramogų, sekso, žaidimų ir įvairiausių svaigalų.

Gyvenimo tikslas. Nepaisant stulbinančios įvairovės, iš esmės gyvenimas tai gana paprastas reiškinys. Galioja vienas aukščiausias įsakymas, kuris skamba taip: darykite viską, kad taptumėte stipresni. Jei to nepadarysite, pralaimėsite konkurenciją ir iškrisite iš žaidimo. Jei jums pasiseks, jūs, kaip sąmoningas žmogus, būsite apdovanotas pasitenkinimo, malonumo ar intensyvaus džiaugsmo jausmais. Pagrįsto pasitenkinimo jausmas, atsirandantis žinant, kad išnaudojome savo potencialą, yra atlygis už gyvenimo pastangas.

Galime tikėtis, kad išorinis pasaulis pasipriešins mūsų tikslams, tačiau turime tai laikyti neišvengiamu, natūraliu reiškiniu. Kuo didesnės kliūtys sėkmei, tuo didesnė pergalė, tuo gilesnis bus asmeninis pasitenkinimas. Nėra kitos priežasties gyventi. Čia sąmoningas protas gali baigti suvokimo pastangas; jis turi pripažinti gamtos ir instinkto viršenybę.

Galios siekimas pranoksta savisaugos instinktą. Tačiau dažnai girdime, kad stipriausias motyvas mūsų gyvenime yra savisaugos instinktas. Jei atidžiai pažiūrėsime, ką reiškia terminas savisauga, tai suprasime, kad turime reikalą su koncepcija, vedančia mus į gynybinę laikyseną. Savisauga siekiama apsaugoti status quo nuo išorės įsikišimo.

Asmuo, besirūpinantis savisauga, vengs rizikos ir dėl to suvaržys savo iniciatyvą ir puolimo dvasią. Gyvenimas ties *status quo* skatina pasyvumą. Šis prisirišimas prie stabilumo labiau tinka inertiškiems objektams, kurie tik ištvėria išorinį spaudimą, bet negali inicijuoti pokyčių.

F. Nyčė buvo bene pirmasis mąstytojas, tvirtinęs, kad vyraujantis gyvenimo instinktas yra ne savisauga, o **galios siekis**, nuolatinis potraukis stiprinti jėgas. Vokiečių filosofas buvo teisus, nes suprato, kad atskira gyva būtybė susiduria su aplinka, kurios potenciali galia ją nualinti ar net ją absorbuoti yra neišmatuojamai didesnė, nei individuali būtybė galėtų susitelkti kovai prieš išorinį pasaulį. Taigi

gyvos būtybės ar rūšies išlikimas yra tik šalutinė noro didinti galią pasekmė; gyvi sutvėrimai išgyvena tik tiek, kiek jiems pasiseka įgyti galios.

Vadovaujantis šia logika, jei gyvas organizmas rūpintųsi tik savo esamų jėgų išsaugojimu, jis neišvengiamai nusileistų nuolat besiveržiančioms ir ardančioms išorinio pasaulio jėgoms. Pavyzdžiui, jei Vakarų šalys sutiktų su laisvosios prekybos režimo su Kinija pratęsimu, leidžiančiu Kinijos galiai augti Europos ekonomikų sąskaita, tai Vakaram vieną gražią dieną atsidurs Kinijos hegemonijos malonėje. Jau dabar būtina ryžtis sustabdyti dabartinę ekonominės galios nutekėjimą iš Vakarų į Rytus ir atstatyti Vakarų pramoninius pajėgumus.

Netgi ramybės būseną naudoja energiją gyvybinėms funkcijoms palaikyti, ir šis energijos suvartojimas negali tęstis neribotą laiką. Todėl gyvybė privalo pereiti į puolimą josios aplinkos atžvilgiu ir imtis veiksmų išoriniame pasaulyje, pastoviai iš ten pasisavindama energiją ir išteklius.

Istorija mums pateikia įtikinamus įrodymus, kaip ryžtingai galios kaupimo instinktas paveikia žmogaus elgesį. Mūsų laikais internacionalistai, kurie siekia suldyti Europos nacionalines tapatybes į visos žmonijos vienybę, tiesiog veikia šio elementariausio instinkto paskatinti. Vienintelis dalykas, skiriantis globalistų galios siekį nuo visų

ankstesnių genčių vadeivų, karo vadų, kunigaikščių, karalių, imperatorių ir užkariautojų norų, tai kvapą gniaužiantis jų užmojo mastas.

Kas yra istorija, jei ne konfliktų, intrigų ir karo kronika, kuri yra neišvengiama stiprių lyderių troškimo konsoliduoti ir plėsti savo galią pasekmė? Ta pati istorija kartojasi nuolat. Smulkesni politiniai vienetai pajungia silpnesnius kaimynus, o paskui naudoja užkariautus žmogiškuosius ir materialinius išteklius tolimesniems užkariavimams. Kunigaikštystės ir hercogystės išauga į karalystes; karalystės konsoliduojamos į imperijas; imperijos galiausiai žlunga – ir žaidimas prasideda iš naujo.

Racionalus protas gali patarti saikingai siekti valdžios ir šlovės, tačiau gana dažnai nugalė instinktas. Nežabotos ambicijos, matyt, nulėmė Aleksandro Didžiojo, Ispanijos Karolio V, Napoleono Bonaparto ir britų imperialistų politiką. Tačiau šie užkariautojai neturėjo dieviškų galių; jie galiausiai išsekino save ir savo pavaldinius. Išorinis pasaulis su savo neribotais ištekliais galiausiai juos nuleido ant žemės.

Panašiai ir verslo pasaulyje pastebime vyraujančią grobuonišką instinktą, norą įsigyti daugiau. XIX ir XX amžiai pasižymėjo įmonių, korporacijų, kartelių susijungimais ir finansinių oligarchijų įsigalėjimu. Asmuo, turintis vieną milijardą JAV dolerių, galėtų būti patenkintas tuo, kad

gyvens saugiai ir stabiliai. Nepaisant to, 2 200 pasaulio milijardierių ir toliau nenumaldomu tempu krauna savo turtą. Kai kurios JAV turto valdymo bendrovės dabar išplėtė savo kontrolę milžiniškai trilijonų JAV dolerių turto sumai, ir nėra pagrindo manyti, kad jų savininkai ribotų savo norą plėstis.

Tas pats augimo principas galioja ir biurokratiniams vienetams. Antrojo pasaulinio karo metu JAV pareigūnai, vykde Amerikos saugumo ir užsienio politiką, beveik tilpo Baltuosiuose rūmuose ir šalia esančiame Senajame vykdomosios valdžios pastate. Šiuo metu vien JAV Valstybės departamente dirba tūkstančiai darbuotojų 48 atskiruose pastatuose Vašingtone ir jo apylinkėse. ES (anksčiau vadinta EEB arba Europos ekonomine bendrija) pradžioje buvo sukurta, siekiant koordinuoti Europos nacionalinių valstybių ekonominius ir prekybinius santykius. Dabar ji turi milžinišką aparatą sudarytą iš 40 000 biurokratų, kurie kasdien kišasi į valstybių narių ekonomines, politines, socialines, švietimo ir kultūros sritis.

Galios įgijimo menas. Taigi, jei sutinkame su teiginiu, kad laimės neturėsime, nesiekdami galios, tai kita mūsų užduotis būtų tiksliau nustatyti galios, kurios turėtume kaupti, ypatybes. Lygiai taip pat galėtume iširti, *kaip* tapti stipresniais, nes priemonės ir tikslas galios atžvilgiu atrodo keistai persipynę. Matyt tie patys principai valdo tiek galios

įgijimą, tiek jos naudojimą. Ši aplinkybė dar labiau parodo galios vaidmens svarbą gyvenime.

Per savo gana trumpą gyvenimą turime priimti teisingus sprendimus. Viena vertus, mūsų pasirinkimai turi būti pagrįsti adekvačiu mūsų galimybių vertinimu, o kita vertus – laukiančių išorinių iššūkių apskaičiavimu.

Trys gyvybiškai svarbūs galios aspektai. Individas, siekiantis galios ir įtakos, turi: 1) sutelkti intensyvias pastangas tik į vieną ar kelis tikslus; 2) užtikrinti, kad sutelktos ir intensyvios pastangos būtų tęsiamos ilgą laiką, ir 3) jas nukreipti į objektus, kurie gali atitinkamai atsakyti, kompensuoti arba duoti grąžą už sunaudotą energiją.

Kalbant apie susikaupimą ir tęstinumą, savaime aišku, kad bet koks reikšmingas pasiekimas pareikalaus tiksliai nukreiptų ir tęstinių pastangų. Siekdamas tik vieno ar kelių tikslų, žmogus paskiria ilgus metus trukusiam profesiniam mokymuisi ir tikslinei savišvietai. Turime išmokti atmesti visą eilę lengvabūdiškų kaprizų ir aistrų, kurios skverbiasi į mūsų mintis. Pagrindinė problema yra ta, kad mes nesame panašūs į dievą, turintį neribotą gyvybinės energijos kiekį. Norint pasiekti rimtų tikslų, reikia įdėti nepaprastai daug pastangų, atšvelgiant į tai, kad mūsų turimos jėgų atsargos yra ribotos.

Neriboto altruizmo ekscesai. Kalbant apie kompensacijos, abipusiškumo ar grynojo pelno sąvoką, gamta tiesiog neleis nesavanaudiško, neriboto energijos eikvojimo tiems, kurie negali duoti grąžos už mūsų įdėtas pastangas. Anapusinis altruizmo polinkis greičiausiai sukels nepriteklių, išsekimą ar paprasčiausiai nusivylimą.

Deja, per daug išsilavinusių europiečių skiria savo pastangas tiems objektams, kurie negali tinkamai atsilyginti už jų meilę. Visos Europos tautos išgyvena pamažu besivystančią demografinę katastrofą, kurios metu jaunimas vis labiau nenori susilaukti vaikų. Užuoat auginę vaikus, daugelis jaunų išsilavinusių europiečių dėmesį skiria savo katėms ir šunims.

Visai neseniai europiečiai pradėjo nerimauti dėl klimato kaitos. Kai kurie klimato idealistai netgi išreiškė pasiryžimą neturėti vaikų, nes pastarieji tiesiog padidins plataus vartojimo prekių paklausą, kurių gamyba, transportavimas ir naudojimas neišvengiamai sukels didesnę atmosferos taršą. Akivaizdu, kad atsakymas į šį argumentą yra tas, kad mes visi turėtume išeiti iš gyvenimo, ir kuo anksčiau, tuo geriau. Motina Žemė tikrai labai „įvertins“ mūsų išnykimą.

Nėra nieko blogo laikyti naminius gyvūnėlius, tačiau problema ta, kad naminių gyvūnų gyvenimo trukmė paprastai yra penktadalis žmogaus gyvenimo trukmės. Per gana trumpą laiką mūsų katės ir šunys mus paliks. Panašiai

yra ir su žmogaus pasišventimu saugoti žemės klimatą. Planeta yra negyvas objektas, kuris negali įvertinti mūsų pagalbos. Be abejo turime saugoti klimatą, nuo kurio priklauso visa gyvybė.

Tačiau šis tikslas turi likti antraeilis mūsų egzistencijos atžvilgiu. Finansų magnatai, raginantys europiečius sumažinti išmetamo CO₂ kiekį, turėtų nustoti bandyti industrializuoti visą pasaulį. Trilijonai, kuriuos šie veidmainiški oligarchai investavo į trečiojo pasaulio įmones, yra pagrindinė šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos padidėjimo priežastis. Jų megalomanija išsunkia Europos turtus, nuskurdina buvusius gamybos darbuotojus ir labai prisideda prie Europos demografinio žlugimo. Globalizuotas ekonomikos modelis, primestas Europos nacionalinėms valstybėms, iš daugelio jaunų europiečių atėmė galimybę kurti šeimas.

Šeimos sukūrimas žmogui suteikia galią. Mūsų vaikai yra vienas iš pagrindinių mūsų, kaip individų, galios aspektų. Kitaip nei mūsų naminiai gyvūnėliai, jie greičiausiai gyvens ilgiau už mus. Mūsų palikuonys yra puikus (nors ir negarantuotas) draudimas nuo vienvės senatvėje. Socialiniu lygmeniu mūsų atžalos užaugs, išmoks profesijos ir įsilies į dirbančiųjų gretas, o tai labai gerai tiems, kurie ilgai išeis į pensiją. Galų gale nei vienas iš mūsų viso gyvenimo tikslų ir pasiekimų nebus prasmingas be vaikų, kad būtų užtikrintas mūsų vertybių tęstinumas.

Šeima yra viena iš svarbiausių žmonių bendrijų, kurios puoselėja individą. Tačiau mes priklausome ir nuo daugybės kitų junginių arba asociacijų. Tiesą sakant, mūsų asmeninė galia labiausiai priklauso nuo glaudaus bendravimo ir indėlio į vaikus, kaimynus, kolegas ar bendrapiliečius, nes žmogus yra socialinė būtybė, kuri taps visiškai bejėgė, jei bus atskirta nuo bendravimo šeimoje ir nesuskaičiuojamų žmonių asociacijų. Asmuo net negali įgyti tapatybės be gilių ir ilgalaikių ryšių su savo kaip žmogaus intymesne aplinka.

Individo tarpusavio priklausomybė nuo jo asociacijų.

Didysis mūsų gyvenimo paradoksas yra tas, kad reikšmingą individualią galią galima pasiekti, tik perleidus didelę savo sąmoningo individualumo dalį kitų žmonių junginiams. Per savo asociacijas mes tampame stiprūs. Žmogus kuria ir palaiko bendrijas, atsisakydamas dalies savo esmės, t.y. dalindamasis savo laiku, energija, kūryba, žiniomis ir intelektu su kitais.

Todėl mes, nacionalistai, turime padėti suvokti mąstantiems asmenims, kad jų asmeninė galia yra žymia dalimi socialinio pobūdžio. Valia siekti galios instinktyviai skatina individą jungtis arba burtis į grupes, nes jis jaučia, kur yra didžiausios potencialios galios šaltiniai. Tai yra kitų žmonių fiziniai ir intelektualiniai išteklių, žmonių junginių solidarumas ir moralinė jėga. Išteklių ir potencialo

sutelkimas labai išplečia galimybes siekti bendrų tikslų, kurie savo ruožtu yra naudingi asmeniui. Darnios, artimos ir ilgalaikės žmonių bendrijos turi didžiulį abipusės naudos potencialą.

Abipusis galios atidavimas palaipsniui sukuria naują reiškinių, intelektualinį darinį, trumpai tariant, asociaciją, kuri stiprėja, kai jos vardan nariai nuolat įneša naujus indėlius. Tas pats galios kaupimo principas, kuriuo grindžiamas atskirų būtybių gyvenimas, taip pat valdo ir žmonių junginių gyvenimą.

Ar individui seksis gyvenime, labai priklausys nuo jo prisirišimo prie jį suformavusių institucijų tvirtumo. Netgi revoliucinis anarchistas, jei norės būti efektyviu politiniu veikėju, pasikliaus disciplina ir žiniomis, kurias jam įskiepijo šeimos gyvenimas ir formalus išsilavinimas.

Asociacijų solidarumas ir veiksmingumas daro didžiulę įtaką asmens likimui. Palyginkite vaikų, gimusių Europos vidurinėsios klasės aplinkoje ar kito žmogaus, augančio skurdžiose Afrikos kaimo gyvenimo sąlygose, galimybes tobulėti gyvenime. Todėl mūsų artimiausių asociacijų gerovė turėtų būti gyvybiškai svarbi mums visiems. Mūsų parama savo šeimoms, darbovietėms, visuomeninėms organizacijoms, politinėms partijoms ar tautai iš tikrųjų yra tarp svarbiausių investicijų į mūsų asmeninę gerovę.

Reikšmingoms grupėms, tokioms kaip šeimos, religinės bendruomenės, klasės ir tautos, būdinga ilgus metus trunkanti intensyvi sąveika. Tam tikru momentu besikaupianti sąveikų gausa sukuria pažįstamumą, kuris perauga į intymumą, kuris atitinkamai ilgainiui gali virsti sentimentaliais prisirišimais, patriotizmu ar meile. Tai yra tikrasis nacionalinių bendruomenių stiprybės šaltinis. Jų nariai gali remtis šimtmečius ar net tūkstantmečius trukusiais glaudžiais ryšiais.

Išskirtinumo privalumas. Meilės ryšiams tarp žmonių užmegzti reikia daug laiko ir pastangų, t.y. koncentruoto ir ilgalaikio asmeninio bendravimo. Kadangi laiko ir energijos išteklių riboti, tai laiko ir energijos pakaks tik pasirinktiems ryšiams sukurti. Vėlgi, diskriminacija tampa neišvengiama.

Taigi nuolatinės globalistų pastangos pakirsti individo ryšius su jo tauta nesukurs visuotinės brolijos, kurioje individas jaustųsi saugus. Tiesą sakant, globalizacijos inicijuotas niveliavimo procesas, jį lydintis neoliberalus ekonomikos modelis ir neribota migracija nusmukdė aukštą išsilavinimo, socialinės apsaugos, asmeninės laisvės ir saugumo lygį, prie kurio europiečiai buvo pripratę.

Todėl mes, patriotai, turėtume pabrėžti, kad būtent XIX amžiaus nacionalinės valstybės suteikė europiečiams socialinę apsaugą, visuotinį raštingumą, prieinamą aukštąjį išsilavinimą ir orumą kaip išsilavinusių ir laisvų asmenų, o

ne Europos Sąjunga. Kanclerio Bismarko vadovaujama Vokietija buvo pirmoji šalis pasaulyje, įvedusi platų socialinės apsaugos priemonių paketą, įskaitant senatvės pensijas ir invalidumo išmokas. Kodėl? Bismarkui, kovojant už Vokietijos vienybę, reikėjo dirbančiųjų masių paramos.

Čia matome gerą abipusiškumo principo funkcionavimo nacionalinės valstybės gyvenime pavyzdį. Atskiras pilietis lojaliai dirba valstybei ir ją remia, o valstybė atsako, kurdama jam ir jo šeimai orų gyvenimo lygį.

Konkurencijos tarp tautų privalumas. Visuotinis raštingumas, individuali laisvė, ekonominė gerovė – visa tai daro įtaką žmonių lojalumui savo šaliai ir santykinei kiekvienos tautos galiai. XIX amžiaus tautinių valstybių konkurencijos laikotarpiu kiekviena valstybė šiose srityse siekė pranokti savo konkurentus. Konkurencija verčia tobulėti; monopolizacija sukelia sąstingį.

Nacionalinės valstybės neturi monopolio vesti karus. Prieš atsirandant nacionalinėms valstybėms, vyko niokojantys ginkluoti konfliktai; trisdešimties metų karas, kovotas religiniais ir dinastiniais pagrindais, sunaikino apie trečdalį XVII amžiaus Europos gyventojų. O daugianacionalinės imperijos istorijos bėgyje siekė užkariauti vis naujas teritorijas.

Konkurencija tarp tautų gali būti taikaus ir konstruktyvaus pobūdžio. Tai tapo akivaizdu per šimtmetį, prasidėjusį 1815 m., po Napoleono imperialistinių svajonių žlugimo ir kuris pasibaigė 1914 m., įsiliepsnojus Pirmajam pasauliniam karui.

XIX amžiaus sparti masinio švietimo pažanga ir žiniasklaidos, transporto ir informacinių technologijų plėtra atvėrė kelią integruoti mases į kunkuliuojantį nacionalinių valstybių gyvenimą. Tai buvo socialinis, politinis ir kultūrinis perversmas, dėl kurio ispanų filosofas J. Ortega I Gasetas (Jose Ortega y Gasset) apgailestavo savo knygoje „Masių sukilimas“. Šis ispanų mąstytojas gailėjosi, kad XIX amžiaus pabaigoje ir XX amžiaus pradžioje masinė kultūra smukdė Europos aukštosios kultūros standartus. Tačiau jo požiūris buvo reakcingas. Sekant šio mąstytojo logiką, reikėtų susitaikyti su tuo, kad Europos masės turėtų likti neraštingos ir išnaudojamos feodalų šeimininkų.

Naujai sukurtos XIX amžiaus Europos nacionalinės švietimo sistemos įskiepijo pasididžiavimą nacionaliniais pasiekimais ir viltį siekti naujų pergalių ateities kartoms. Valstybės parama nacionalinei kultūrai, dosnus viešųjų pastatų, paminklų, parkų finansavimas ir apskritai miestų atnaujinimas kėlė tautinių valstybių įvaizdį piliečių akyse. XIX amžiaus antroje pusėje Europos sostinės ir didieji miestai tapo akivaizdžiai patrauklesni. Paryžius užsipildė nuostabiais bulvarais, Vienos centras tapo įspūdingesnis

savo garsia *Ringstrasse*, o Roma pastatė imponantišką Tautos altorių. Daugeliui europiečių nacionalinio pasididžiavimo ir solidarumo idėjos suteikė prasmę ir stabilumą jų gyvenimui, kuris buvo sutrikdytas pramonės revoliucijos pradiniam etape.

Iš visų politinių darinių, užfiksuotų po Romos imperijos žlugimo, būtų sunku rasti politinių vienetų, kurių pasiekimai būtų pranašesni už XIX ir XX amžiaus pradžios Europos nacionalinių valstybių laimėjimus. Pastarieji akivaizdžiai pralenkė archajiškus politinius vienetus, paremtus feodalizmo ar monarchizmo principais. Savo apibrėžtose ribose nacionalinės valstybės sukaupė ir organizavo optimalų išteklių ir galios lygį. Šių valstybių elitai suprato, kad svarbiausi galios šaltiniai yra jų žmonės, o ypač plačiosios masės, kurios buvo motyvuotos aktyviai dalyvauti nacionaliniame gyvenime.

Palyginant tik mažuma feodalinių ar monarchinių politinių darinių gyventojų buvo politiškai sąmoningi ir aktyvūs. Karaliaus ar kunigaikščio žodis dažnai buvo suvokiamas kaip įstatymas. Raštas ir išsilavinimas priklausė dvasininkų įtakos sferai. Dauguma šių tradicinių valstybių neraštingų subjektų liko pasyviais išnaudojimo objektais, susietais su žeme ir menkai informuotais politiniais ir ekonominiais jų valstybių klausimais.

Nacionalinės valstybės kiekvieną savo pilietį laikė vertingu galios elementu. Nacionaliniu principu organizuotos Europos valstybės savo solidarumu, gyvybingumu, produktyvumu ir kūrybiškumu pranoko visus kitus po Romos imperijos atsiradusius politinius junginius.

Nors daugelis šiuolaikinių istorikų smerkia XIX amžiaus didžiųjų valstybių rungtyniavimą, vis dėlto reikia pripažinti, kad būtent tokia konkurencinė aplinka paskatino Europos ekonomikos vystymąsi, investicijas į infrastruktūrą, technologijų pažangą, socialinę gerovę, liaudies švietimą ir tautinę kultūrą. XIX amžius buvo tas amžius, kai Europa spindėjo savo galios viršūnėje pasaulyje.

Tvirta tautinė tapatybė ugdo vienybę ir stiprybę. Tam, kad individo intelektualinis indėlis į bendruomenę išliktų, bendruomenė turi išlaikyti gana stabilią sudėtį. Tik savo sudėtimi pastovi asociacija užtikrins išrankumą ir tęstinumą, siekiant savo tikslų, o tai būtina ilgalaikiam galios kaupimui. Priešingai, visuomenei, sudarytai iš nevienalyčių elementų, ilgalaikio planavimo ir bendrų veiksmų vykdymas bus sudėtingesnis. Tokia bendruomenė pirmenybę teiks asmens laisvei, o ne nacionalinei konsolidacijai.

Ambicingas individas gali manyti, kad jei protas gali sugalvoti begalines galimybes, jos turi būti pasiekiamos. Ši, tik vaizduotėje egzistuojanti, begalinė kūrybinė galia

daugelį žmonių, gyvenančių nevienalytėse visuomenėse, verčia žavėtis abstrakčia laisve, nes laisvė, regis, atveria duris begalinėms kūrybinėms galimybėms.

Tačiau kaupiant pačios įvairiausios informacijos ar blaškantis tarp daugelio sričių, galia tik išsisklaidys. Žmogus negali vienu metu tapti fiziku atomininku, psichologu ir koncertuojančiu pianistu. Reikia tvirtos valios, kad masė įspūdžių, besiskverbiančių į protą, būtų nukreipta aiškiai numatytu keliu, vedančiu į galią.

Masinė imigracija griaua Europos socialinės apsaugos sistemų pagrindą. Aktyvus asmuo privalo skirti turimą laiką ir energiją tam, kad kurtų tik rūpestingai atrinktas asociacijas ir išvengtų jėgų išsklaidymo. Atmestinais pasirinkti tikslai, neribotos ambicijos ir netinkama linkme nukreiptas rūpestingumas išsklaido galią.

Tai yra tarp apmaudžiausių klaidų, kurias galima padaryti. Vokietijos kanclerė A. Merkel yra neabejotinai kalta, padariusi šias rimtas klaidas, kviesdama milijonus nuskurdusių Trečiojo pasaulio gyventojų atvykti ir mėgautis jos šalies socialinio aprūpinimo gausa. Viena iš blogiausių šio atvirų durų politikos pasekmių yra ta, kad pastaroji pažeidžia abipusiškumo principą, kuris gyvuoja nacionalinėse valstybėse.

Neseniai JT sugalvota universali teisė imigruoti kelia grėsmę Europos nacionalinių valstybių abipusiškumo principui. Ši JT biurokratų sukurpta teisė suponuoja, kad Europos piliečiai, kurie dešimtmečius reguliariai moka į savo socialinės apsaugos sistemas, išėję į pensiją, neturėtų tikėtis jiems priklausančios pensijos. Net ir dabar dešimtys milijardų eurų, jei ne šimtai milijardų valstybės pagalbos, yra skiriama atvykėliams, kurie niekuo neprisidėjo prie Europos šalių socialinės apsaugos sistemų veikimo.

Kanclerė A. Merkel atkakliai dirbo ištisus 15 metų, kad pakirstų nacionalinę idėją savo šalyje ir Europoje apskritai. Pamaldūs tėvai ją augino kaip krikščionę, o Rytų Vokietijos komunistų pedagogai tuo pat metu ir kaip gerą marksistę. Iki neseniai ji tarnavo pasauliniams oligarchiniams interesams ir palaikė neoliberalizmą. Ar čia yra prieštaravimas? Iš tiesų ne, jei suvokiame, kad visos trys doktrinos susietos su jos gyvenimu (krikščionybė, marksizmas ir neoliberalizmas) siekia vieno pagrindinio tikslo – žmonijos suvienijimo ir kontrolės.

Naujosios pasaulio tvarkos beprasmiškumas. Tikimės, kad skaitytojas sutiks, kad svajonė apie pasaulinę vienybę yra nereali, atsižvelgiant į tai, kas buvo parašyta aukščiau apie žmogaus, kaip nuolat besiveržiančios jėgos, prigimtį. Nacionalinių tapatybių susiliejimas į visuotinę masinę sąmonę lemtų kultūros vertybių ir per šimtmečius sukauptos patirties praradimą – nedovanotiną netektį. Toks

lydinys nesudarytų harmonijos, nes nutautinti elementai ir toliau veiktų pagal savo prigimtį ir kurtų naujus junginius galios siekimui ir konkurencinei kovai.

Istorija rodo, kad individai visada jungėsi į stulbinančios įvairovės grupes, kurios, kaip dinamiškų žmonių asociacijos, neišvengiamai konfliktuodavo su kitomis bendrijomis, siekiančiomis ribotų išteklių. Žmogus pasiekia savo potencialą bendraudamas su kitais individais. Tačiau ir didžiausios grėsmės žmogui kyla iš kitų žmonių, kad ir kokia nemaloni ši įžvalga būtų nuoširdiems internacionalistams.

Geriausios mūsų galimybės ir kartu pavojingiausios grėsmės kyla ne iš gamtos pasaulio – žemės drebėjimų, atogrąžų audrų ir tornadų – o iš žmonių ir žmonių grupių. Dėl ko prezidentas Trumpas labiausiai jaudinosi sėdėdamas Baltuosiuose rūmuose? Ar tai buvo šaltos žiemos Minesotoje ar karštos Vašingtono vasaros?

Visų pirma, JAV prezidentas ar bet kuris kitas politinis lyderis turi susidoroti su žmonėmis, įgyvendinančiais savo galios siekius. Trumpas turėjo patenkinti savo rinkiminės kampanijos finansuotojus ir mėlynųjų apykaklių rėmėjus, tuo pat metu susidurdamas su demokratų, rusų, kinų, šiaurės korėjiečių ir iraniečių ambicijomis. Net jei sutinkame su Prezidentu Baidenu, Merkel ir Ursula von der Leyen, kad klimato kaita yra didžiausia žmonijai kylanti grėsmė, turime pripažinti, kad ši problema yra žmogaus

sukurtas reiškinys. Be to, tai yra globalistų valios siekti galios pasekmė – jų ryžtas integruoti Trečiąjį pasaulį į Vakarų pramoninę civilizaciją.

VII Skyrius

Galios siekis ir nežabotas egoizmas

Gyvenimas, skirtas savęs išaukštinimui, gali atrodyti suderinamas su prigimtimi, palaiminančia galios siekimą. Tačiau iš tikrųjų nepažabotas individualizmas negali užtikrinti tokios laimingos baigties, kurią Aristotelis laikė galutiniu žmogaus gyvenimo tikslu. Galia, tarnaujanti išskirtinai egoistiniams tikslams, yra gana trumpalaikė, tad ji yra ir menkesnė.

Socialiai sąmoningi nusikaltėliai. Per 15 metų Pablo Escobaras (Pablo Escobar) ir Carlosas Lehderis (Carlos Lehder) iš Kolumbijos kartu sukūrė didžiulę kokaino kontrabandos organizaciją, kuri uždirbo apie 60 mlrd. turto, skaičiuojant šiandienos JAV doleriais. Escobaras laikomas vienu turtingiausių šiuolaikinės istorijos nusikaltėlių, tačiau jo ir Lehderio sukurtai nusikalstamumo imperijai nebuvo lemta ilgai gyvuoti.

1987 metais Kolumbijos nacionalinė policija sulaukė Lehderį ir išdavė jį JAV. Po kelerių metų Escobarą sumedžiojo ir nukovė Kolumbijos teisėsaugos agentai. Turtas, kurį šie du vyrai sukaupė, buvo arba konfiskuotas valdžios institucijų, arba padalintas šeimos nariams, arba pasisavintas nusikaltėlių bendrininkų. Nors Kolumbijos kokaino verslas vis dar klesti, Escobaro ir Lehderio sukurtas

struktūras pakeitė kitos struktūros, valdomos naujų narkotikų baronų.

Viena iš priežasčių, kodėl abiejų narkotikų vadeivų veikla tęsėsi kad ir 15 metų, buvo ta, kad dar karjeros pradžioje abu vyrai suprato, kad vien siauras savų interesų siekimas negali būti tinkamas pasirinkimas tokiame pavojingame versle. Plėsdami savo veiklą, Escobaras ir Lehderis stengėsi įgyti Kolumbijos nuskurdusių gyventojų pritarimą ir tokiu būdu jie kažkiek apsaugojo save nuo išorinių grėsmių. Escobaras išleido milijonus lūšnynų gyventojų būstui įsigyti ir, pasinaudodamas šio plataus mosto sukelta gera valia, laimėjo Kolumbijos kongreso nario vietą. Kokaino karalius netgi tikėjosi galiausiai tapti Kolumbijos prezidentu. 1993 m. pabaigoje vykusiose Escobaro laidotuvėse dalyvavo 25 000 gerbėjų ir rėmėjų. Carlosas Lehderis taip pat buvo politiškai aktyvus. Jis įkūrė radikalų politinį judėjimą ir davė eilę interviu, kuriuose bandė pateikti savo narkotikų kontrabandos operacijas kaip platesnio karo prieš JAV imperializmą dalį.

Plėšikų barono filantropija. Iki XX amžiaus pradžios Džonui D. Rokfeleriui pavyko monopolizuoti beveik visą JAV naftos sektorių ir taip tapti pirmuoju milijardieriumi JAV istorijoje. Rokfelerio arogantiškas elgesys versle, negailestingas konkuruojančių naftos perdirbimo ir pardavimo įmonių pašalinimas, JAV įstatymų leidėjų ir

valdžios reguliuotojų papirkinėjimas pavertė naftos baroną vienu labiausiai apkalbamų to meto verslininkų.

Tyrinėjanti verslo ir politikos veikėjų piktnaudžiavimą savo galia, rašytoja Ida Tarbell savo „Standartinės naftos kompanijos istorijoje“ atskleidė skandalingesnes Rokfelerio kopimo į viršūnes ypatybes. Šis gerai žinomas tiriamosios žurnalistikos kūrinys dar labiau paskatino visuomenės pasibjaurėjimą Rokfelerio nuožmiais metodais, grasinančiais įtraukti JAV valdžios įstaigas į rimtus teisinius veiksmus prieš jo monopolinę galią.

Reaguodamas į vis garsesnę visuomenės kritikos chorą, šis valdingas oligarchas pradėjo keisti savo viešąjį įvaizdį, organizuojant filantropines iniciatyvas. Jis pradėjo vis daugiau savo turtų skirti medicinai, švietimui, bažnyčioms ir misionieriškam darbui užsienyje paremti. Rokfeleris finansavo Čikagos universiteto įkūrimą. Kai kurie biografai pažymi, kad šis naftos magnatas pusę savo karjeros praleido kurdamas Rokfelerio turtą, o antroje gyvenimo pusėje atidavė žymią dalį jo per filantropiją.

Kiti negailestingi oligarchai demonstravo stulbinančiai panašias tendencijas. Be kitų savo dosnumo aktų, finansininkas J.P. Morganas (J.P. Morgan) padovanojo vertingų meno kūrinių Niujorko Metropoliteno meno muziejui. 1937 m. Andrew W. Mellonas (Andrew W. Mellon), finansininkas ir ilgametis išdo sekretorius,

Vašingtone įkūrė Nacionalinę meno galeriją, paaukodamas daug meno vertybių, kurių nemenka dalis buvo nupirktos iš finansiškai sunkiai besiverčiančio bolševikų režimo. 1930-aisiais Edmundas Džeimsas de Rotšildas Luvro muziejui Paryžiuje padovanojo 40 000 graviūrų ir piešinių.

Galime pasidomėti, kodėl žmonės, vedami nuožmaus asmeninio turto troškulio, tiek daug jo išdalina per filantropiją. Kadangi anksčiau galios siekimą įvardijome kaip svarbiausią gyvenimo instinktą, turime pripažinti, kad manija užsidirbti pinigų yra tik tam tikras dominuojančio potraukio pogrupis. Instinktas įgyti vis daugiau galios neišvengiamai įtraukia individą į platesnę bendravimo su žmonėmis sritį, kuri žengia gerokai už pinigų darymo pasaulio ribų.

Aukštos kokybės galios socialinis pobūdis. Būtent tarpasmeninių santykių srityje milijonierius, siekiantis realizuoti save ras plačiausias galimybes ir rimčiausias grėsmes. Taigi kiekvienas, kuris tikisi sukaupti daug turto, patirs, kaip svarbu yra sugebėti valdyti žmones. Pasakiškai turtingas žmogus turi turėti arba bent jau įgyti tam tikrų valdymo įgūdžių, kad bent apsaugoti save nuo jo patarėjų ir bendražygių gundymų pasipelnyti jo sąskaita. Aukščiausiose ekonominės ar politinės galios viršūnėse iškilios asmenybės turi mokėti ugdyti savo pasekėjų pasitikėjimą jų valdymo gebėjimais, pagarbą, lojalumą ar bent jau interesų bendrumo suvokimą.

Pinigų ar bet kokios kitos galios kaupimo procesas vyksta pagal aukštyn einančios spiralės modelį. Turtas yra ne tik labai geidžiamas tikslas, tai taip pat yra priemonė įgyti dar daugiau galios. Todėl kuo daugiau sukaupiama turto per tam tikrą laiką, tuo daugiau priemonių atsiras tolesniai pažangai. Daugybė parašytų savęs tobulinimo vadovėlių teigia tą patį: praturtėjant yra sunkiausia uždirbti pirmąjį milijoną. Panašiai tie, kurie pradeda savo karjerą įmonių ar valdiškose biurokratinėse įstaigose, sužino, kad pirmieji keleri tarnybos metai yra patys sunkiausi. Tai išbandymo laikotarpis, kai pradedantysis turi parodyti savo kompetenciją ir užmegzti asmeninius ryšius, kurie ateityje atvers daug durų į sėkmę.

Apibendrinant galima pasakyti, kad asmuo, kuris vadovaujasi savo pagrindiniu instinktu ir energingai bei kryptingai telkia galią, patirs, kad būtina užmegzti vis gilėjančius kontaktus su kitais žmonėmis ir žmonių asociacijomis. Verslininkas, politikas ar biurokratas privalės uoliai puoselėti santykius su žmonėmis, kurie galėtų būti naudingi jų karjeroje. Aukščiausio lygio menedžeriai valdiškose įstaigose ar korporacijose turi susitaikyti su apkrautu darbo grafiku, perpildytu telefono skambučiais, susitikimais su kolegomis, apsilankymais, priėmimais ir seminarais. Kai kuriais skaičiavimais, aukštesnės grandies vadovų įprasta darbo savaitė viršija 62 valandas.

Tačiau sėkmė panaudoti kitų asmenų potencialą nėra vienpusio judėjimo gatvė. Lyderis turi ne tik pritraukti šalininkus ar klientus siūlydamas jiems įtikinamų pranašumų, bet jis taip pat priverstas tenkinti jų lūkesčius, garantuodamas jiems nuolatinį atlygių srautą. Trumpai tariant, kaina už aukšto lygio galią yra vergiškas atsidavimas kitų interesams 24 valandas per parą.

Aukščiausio lygmens galia yra ilgaamžė. Įtemptos pastangos, reikalingos plečiant asmeninio bendravimo sferą, neišvengiamai reikalauja laiko sąnaudų, atiduotų šiam tikslui pasiekti. Čia bendraja prasme galime stebėti, kaip masės (arba kiekio) ir laiko sąvokos sukasi viena aplink kitą, įtraukdamos save norintį realizuoti asmenį į aukštyn besisukančią spiralę.

Tam, kad įgytų galią, individas turi investuoti žymią dalį savo gyvybinės energijos į pasirinktų žmonių junginių stiprinimą. Taip prasideda individualaus tapatumo susiliejimo į asociacijas procesas. Tęsdamas sąveiką su grupe individas tampa platesnės visumos dalimi. Kai asmuo daugiau savo gyvenimo turinio perduoda bendrijai, jis taip pat perkelia savo galios siekį grupės nariams. Tokiu būdu bendrija yra skatinama stiprėti, kaip ir atskiras individas privalo pastoviai stiprėti, siekdamas pelno, naudos ar pranašumo.

Tikrai reikšmingos asociacijos ir institucijos gali nuveikti daugiau nei vienas asmuo būtent todėl, kad jas sudaro daugybė asmenų. Organizacija gali nuveikti daugiau nei vienas asmuo, tad išplėstinė jos narystė taip pat reiškia didesnę patvarumo lygį, atsižvelgiant į alinantį laiko poveikį. Ji gali prarasti vieną ar du narius dėl atsistatydinimo ar mirties, tačiau likusi bendrijos dalis tęs grupės gyvenimą. Kolektyvinė valia siekti galios, kurią ji semia iš sudedamųjų kolektyvo dalių, paskatins ją augti.

Čikagos universitetas, Nacionalinė dailės galerija ir Rotšildų meno fondas Luvro (Louvre) muziejuje pergyveno pačius filantropus – Džoną D. Rokfelerį, Andrew W. Melloną ir Edmundą J. de Rotšildą. Nepaisant to, kokią socialinę žalą šios asmenybės padarė per savo gyvenimą, kultūrinis indėlis išlieka ir sušvelnina jų viešųjų įvaizdžių kontūrus.

Kiekvienas, kuris apmąstė galios prigimtį, supras, kad trumpas energijos pliūpsnis paprastai neatspindi aukšto lygio galios. Dažniau galia yra tampriai susijusi su ilgaamžiškumu – gebėjimu prieštarauti aplinkai, projektuojamu toli į laiko dimensiją.

Laikas egzistuoja materijos ir energijos sąveikoje, kurią galime pavadinti įvykiais. Kaip egzistencijos matmuo, laikas yra įvykių kiekio matas – pavyzdžiui, žemės apsisukimų aplink savo ašį, sezoninių paukščių migracijų skaičius, vėlyvos vasaros kviečių derliai ar JAV prezidento rinkimai.

Ilgas laikotarpis savyje talpina stambesnį kiekį išreikštos galios nei trumpas laiko tarpas. Vadinasi, visiškas individualizmas yra aklas esminiam galios elementui – gebėjimui ištvirti. Tų individų, kurie nuolat pažeidžia visuotinai priimtas žaidimo taisykles, asmeniniai pasiekimai greičiausiai neišliks ilgiau nei jų gyvenimo trukmė. Iš esmės per didelis individualizmas galiausiai veda žemyn silpnumo keliu.

Individualizmas: nuolatinis civilizacijos šalutinis produktas. Taigi pati civilizacija ir su ja susijęs urbanizacijos procesas, atrodo, gilina individualistinę pasaulėžiūrą. Gali būti, kad individo įprotis pasiaukoti dėl kitų, kuriuo grindžiama socialinė sanglauda bet kurioje visuomenėje, remiasi tam tikru moraliniu kapitalu, kurį žmogus sukaupe senovėje gyvendamas įvairiose žemdirbių bendruomenėse.

Pasak žinomo prancūzų istoriko Fernando Brodelio (Fernand Braudel), šimtmečiais didžioji dauguma europiečių praktiškai visą savo gyvenimą praleido iš esmės nekintančiose žemės ūkio bendruomenėse. Iki XVIII amžiaus pabaigos retas kaimo gyventojas per visą savo gyvenimą nukeliaudavo daugiau nei 50 km nuo gimtinės. Nuo Romos imperijos laikų iki Prancūzijos revoliucijos kaimo ir miesto gyventojų santykis išliko pastovus – devyni prie vieno.

Prieš pramonės revoliuciją ir valstiečių masinį išvykimą iš kaimų į besiplečiančius pramonės miestus, tipiškas europietis buvo įpratęs gyventi apsuptas savo didelės šeimos ir kaimyninių giminaičių. Europos kaimo žmonės galėjo tikėtis savo šeimos ir kaimynų pagalbos, atliekant ūkio darbus ir teikiant psichologinę paramą. Pagrindinės šeimos solidarumo ir savitarpio pagalbos tradicijos iš kartos į kartą buvo perduodamos daugiau ar mažiau be pertrūkių.

Vaikai paveldėdavo savo tėvų žemę, darbo įgūdžius, požiūrį į gyvenimą, estetinius standartus ir moralines nuostatas. Jie taip pat labai anksti išmokdavo abipusio davimo ir ėmimo esmę ilgalaikiame kontekste. Mainais už išlaikymą vaikai turėjo atlikti lengvesnius ūkio darbus savo šeimoms. Tiesiog buvo mažai vietos individualistiniam požiūriui į gyvenimą. Bendra kova dėl išlikimo atšiaurioje aplinkoje sutelkė dėmesį į šeimos, kuri buvo daugiau ar mažiau savarankiškas ūkinis vienetas, interesų bendrumą.

Tačiau XIX amžiuje europiečiai vis labiau urbanizavosi, ėmė eikvoti šį socialinį kapitalą, kuris palaipsniui užleido vietą egocentriškam gyvenimo būdui ir susvetimėjimo atmosferai mieste. Pagerėjus darbo sąlygoms naujuose miestuose ir plintant masiniam raštingumui europiečiai galėjo daugiau laiko skirti save šviesti ir savęs tobulinimui.

Pasikeitė esminiai vaikų ir jų tėvų santykiai, nes miesto šeimoms nebereikėjo savo vaikų darbo, kaip svarbaus

indėlio į jų ekonominę gerovę. Kai augančių miestelių ir miestų gyventojai išbrido iš skurdo, jie pradėjo laikytis liberalesnio požiūrio į jaunąją kartą. Tėvai davė savo atžaloms tai, ką galėjo, nereikalaudami atlygio žemės ūkio talka. Vaikai buvo skatinami išmokti amato arba intensyviai mokytis ir intelektualiai tobulėti.

Vaikų, kurie užauga ir tampa savimi pasitikinčiais asmenimis, fenomenas yra susijęs su industrializacija ir miesto gyvenimo modeliu, dabar vyraujančiu didžiojoje dalyje Europos ir Šiaurės Amerikos. Mažiau nei 10 procentų šiuolaikinių Europos ar Šiaurės Amerikos šalių gyventojų gyvena kaimo bendruomenėse – tokia dalis yra jau visiškai atvirkštinė tūkstantmečiais susiklosčiusiai žmonijos patirčiai. Be jokios abejonės, perėjimas nuo žemės ūkio darbo prie pramonės užimtumo sustiprino asmens laisvės idėjas, įgavusios pagreitį XIX amžiaus pradžioje.

Gyvenimas naujose pramoninėse gyvenvietėse iš pradžių buvo pažymėtas fragmentiškumu, anonimiškumu ir abejingumu. Beprecedentis miestų augimas, taip pat besikeičiantys ekonominės plėtros ir depresijos laikotarpiai sugriovė ankstesnius tęstinumo lūkesčius. Dėl šių priežasčių socialinis ir politinis stabilumas besiplečiančiuose Europos miestuose patyrė vis didesnį stresą. Nusikalstamumas, susigrūdimas, epidemijos, prostitucija, grubus gamyklų darbuotojų išnaudojimas buvo tik keletas socialinių bėdų, kamuojančių ištisus pramoninius regionus ir šalis.

Revoliucinio smurto protrūkliai Vakarų Europoje sekė vienas kitą reguliariai, įskaitant kruvinus 1830, 1848 ir 1870 m. sukilimus.

Šeimos solidarumas ir savitarpio pagalbos tradicijos, perimtos iš kaimo vietovių, padėjo apsaugoti naujai urbanizuotus europiečius nuo blogiausių koncentruotos ekonominės galios piktnaudžiavimo. Prie tam tikro intymumo ir bendruomeniškumo atkūrimo prisidėjo ir krikščionių dvasininkai, steigdami miesto parapijas ištremtų valstiečių labui. Tačiau tapo akivaizdu, kad socialinei sanglaudai atkurti prireiks naujų politinių idėjų.

Individualizmo kilimas ir gimstamumo kritimas. Demografijos ekspertai pastebi koreliaciją tarp urbanizacijos lygio ir darbo jėgos mobilumo iš vienos pusės, ir socialinių grupių bei šeimų stabilumo iš kitos pusės. Perėjimas nuo žemės ūkio prie miesto bendruomenių yra susijęs su didėjančiomis skrybomis ir mažėjančiu gimstamumu. Atsisakęs kaimo bendruomenių tradicijų, žmogus įpranta gyventi sau. Miesto gyventojui nereikia daugybės vaikų ir giminaičių, kurie padėtų ūkio darbuose. Tai yra viena iš priežasčių, kodėl visuomenės, pasiekusios aukščiausią urbanizacijos ir mobilumo lygį, yra sparčiausiai senstančios.

Šeimą kuriantis žmogus rūpinasi savo gyvybingumo perdavimu kitai kartai. Jis tiki, kad jo gyvenimas turi

prasmę. Jauni tėvai didelę savo kūrybinių jėgų dalį turi investuoti į vaikų išlaikymą ir auklėjimą. Daugeliui tai suteiks geriausią galimybę, kurią jie kada nors turės, reikšmingai paveikti savo visuomeninę aplinką. Žmogus, netikintis savo palikimo patvarumu, bus labiau orientuotas į save ir juslinį pasitenkinimą.

XX amžiaus pramoninės civilizacijos simbolis galėtų būti automobilis, daugelio aistringų siekių įkūnijimas ir mobilios visuomenės ramstis. Automobilis akimirksniu patenkina galios potraukį, nesunkiai įveikia laiko ir erdvės apribojimus. Štai kodėl kai kurie autoriai pastebėjo, kad šiuolaikinis žmogus yra labiau linkęs laikyti du automobilius savo garaže nei auginti du vaikus namuose. Šiuolaikinis vartotojiškumas susiaurina žmogaus galios sampratą iki momentinės juslinės individo sferos. Žmogus mėgaujasi čia ir dabar jam teikiama malonumais pats sau. Vartotojas siekia asmeninio malonumo ir komforto; turto įgijimas ir jo demonstravimas stiprina asmens socialinę padėtį.

Tačiau atsisakydamas vilčių sukurti šeimą, atlikti konstruktyvų vaidmenį bendruomenėje ar dalyvauti politiniame procese, žmogus nusiginkluoja ryžtingesnių jėgų akivaizdoje. Išsilaisvindamas nuo socialinių ryšių ir įsipareigojimų, individas iš tiesų įgyja tam tikrą asmeninę laisvę, tačiau taip pat netenka tikrosios galios, jei galią interpretuosime kaip gebėjimą daryti ilgalaikę įtaką žmogaus aplinkai.

Nacionalizmas kuriam laikui atkuria socialinį solidarumą. Neatsitiktinai liberalioji demokratija, socializmas ir nacionalizmas iškilo kaip dominuojančios XIX ir XX amžių politinės idėjos. Kiekvienas savaip bandė atgaivinti bendruomeniškumo jausmą, kuris buvo pasimetęs tamsiuose gamyklų miestų daugiabučiuose ir skersgatviuose. Socialdemokratija siekė sušvelninti augantį pajamų ir turto skirtumą tarp klasių, sukėlusį pasipiktinimą ir pakirtusį solidarumą. Liberalioji demokratija pasiūlė konstitucijas, parlamentus, išplėstą rinkimų teisę ir laisvą spaudą, kad bent formaliai suteiktų asmeniui priemones, kuriomis jis galėtų formuoti viešąjį gyvenimą masinėse visuomenėse.

Tuo metu nacionalizmas iškilo kaip stipriausia vienijanti jėga iš dalies todėl, kad atspindėjo jau egzistuojančius bendrumo jausmus. Jie buvo pagrįsti bendromis kalbomis, kultūra ir ilga istorine sąveika. Tačiau jis taip pat sugebėjo išreikšti daug platesnę europiečių siekių ir ilgesių spektrą nei kitos naujai atsirandančios ideologinės srovės. Nacionaliniai įsitikinimai, susiję su liberaliomis demokratinėmis idėjomis, sėkmingai priešinosi aristokratų valdymui ir pakirto daugianacionalines imperijas.

Nacionalinė idėja patenkino individo tęstinumo ir tikslo poreikį netikrumo metu. Nacionalizmas iškėlė sąvoką apie žmones kaip organišką visumą, apimančią praeities, dabarties ir ateities kartas, kurios visos siekia bendrų tikslų.

Patriotai ragino tautinės bendruomenės narius didžiuotis savo praeities pasiekimais ir palikuonių labui siekti naujų pergalių. Daugeliui europiečių šios idėjos vėl įžiebė viltis rasti prasmę išdraskytiems jų gyvenimams.

Deja, vėlesni istoriniai įvykiai eliminavo nacionalinę idėją kaip stiprią, jungiančią jėgą Europoje. Antrojo pasaulinio karo pabaigoje dvi universalios doktrinos – JAV laisvosios rinkos liberalizmas ir sovietinis komunizmas – buvo įtvirtintos į Europos politinės minties gyvenimą. Universalios doktrinos, kurias supervalstybės užkariautojos persodino ant karo paliktų griuvėsių, nesukūrė ilgalaikių bendruomenių. Vietoj to, jos padėjo pagimdyti atomizuotų individų masę, siekiančią individualių tikslų. Socialinis susiskaldymas, kurį sukėlė industrializacija ir kurį daugiau nei šimtmetį veiksmingai neutralizavo nacionalizmas, vėl pradėjo plisti. Individualizmas dabar yra tvirtai įsišaknijęs Europos mąstysenoje.

Kaip intelektas atitrūksta nuo savo socialinės aplinkos.

Universalios doktrinos ir industrializacija atliko svarbų vaidmenį, ugdant individualistinius bruožus, kurie trukdo vieningai reaguoti į šiuolaikinę globalizacijos grėsmę. Tačiau yra tam tikrų įgimtų proto savybių, kurios vilioja žmogų pervertinti savojo aš reikšmę. Norėdami geriau suprasti, kaip šiuolaikinis individas tampa individualistu, vis labiau atsiribojančiu nuo socialinių įsipareigojimų, turime atkreipti dėmesį į žmogaus smegenų veiklą. Šiuo metu mums

labiausiai rūpi milžiniška proto galia. Tai instrumentas, leidžiantis žmogui dominuoti visų kitų gyvųjų būtybių atžvilgiu.

Galime paaiškinti, kaip intelektas atitrūksta nuo bendrų reikalų, pažymint, kad apskritai priemonės ir tikslai dažnai susilieja vienas į kitą. Priemonės vedančios į galią, ypač jei jos yra labai veiksmingos, dažnai tampa savitiksliu. Kaip jau minėjome, žmogus, siekiantis aukščiausių valdžios postų, gali manyti, kad jo sėkmė pasitarnaus kaip asmeninio išaukstinimo priemonė. Tačiau siekiantis galios ilgai sužinos, kad jo karjera sunaudos didžiąją jo laiko ir energijos dalį, palikdama tik ribotas galimybes mėgautis savo pasiekimų vaisiais.

Ikiindustrinė Europos istorija išryškina daugybę subalansuoto požiūrio į tinkamą individo proto vaidmenį pavyzdžių. Išlavintas intelektas viduramžiais buvo suvokiamas kaip priemonė tarnauti Dievui, sostui ir bendruomenei. O vėlesniais laikotarpiais žmogaus protas buvo vis labiau suvokiamas kaip galutinis tikslas, skirtas individui, turinčiam išlavintą intelektą. Nuo XIX amžiaus pradžios dirbančiųjų masių plintantis raštingumas ir ilgėjantis laisvalaikis plačiai įtvirtino nuostatą, kad asmeninė sąmonė ir gerovė yra reikšmingiausia tikrovė.

Nepaprastas atminties gebėjimas kaupti galią. Labiau išsivysčiusios gyvos būtybės, įgijusios daugiau organizmo

funkcijų, turi pajėgesnius nervų centrus arba labiausiai išsivysčiusiais atvejais – smegenis, skirtas įvairių organų veiklos koordinavimui. Išplėsta galimų veiksmų sfera pranoksta paveldimų bruožų genuose gebėjimą rasti atsakus į aplinkos iššūkius.

Taigi atsiranda protingo pasirinkimo poreikis, o smegenys prisistato kaip tinkamų alternatyvų generatoriai. Žinoma, pirmiausia smegenys turi būti užpildytos patirtimi, įgyta tiesiogiai arba per tėvų, ar kitų suaugusių auklėjimą. Kai kurie stambūs žinduoliai, pavyzdžiui, meškos patelės su savo jaunikliais būna pusantrų metų ar ilgiau. Per tą laiką jų palikuonys turi galimybę išmokti savarankiškam gyvenimui reikalingų įgūdžių. Dauguma paukščių rūšių praleidžia kelias savaites mokydami savo jaunikius skraidyti; o tada pastarieji turi išgyventi patys.

Priešingai, žmonėms reikia beveik dviejų dešimtmečių auklėjimo, kol jie gali būti laikomi suaugusiais. Patirtis savo ruožtu reikalauja atminties, tarnaujančios jos savininkui. Labiau išsivysčiusiam organizmui stebint sėkmingą elgesį, pavyzdžiui, kaip teisingai gaudyti grobį, jis paverčia kūnų ir jėgos sąveikos įspūdžius į psichinius vaizdus arba neurologinius impulsus ir išsaugo juos atmintyje. Neurologiniai impulsai, būdami veikiančios materijos ir energijos atspindžiais, išlaiko savo galios pobūdį, bet pakitusioje būsenoje, kaip sukaupta energija.

Labiau evoliucionavusios gyvūnų rūšys gali sukaupti įvairaus sudėtingumo žinias ir patirtį. Tai potenciali galia, nes patirtis labai pagerina organizmo gebėjimą pasipriešinti aplinkai. Naudodami atmintį, gyvi subjektai turi galimybę panaudoti anksčiau išseiktą energiją.

Taigi žinios ir patirtis yra potenciali galia, laukianti individo noro ir palankių išorinių sąlygų, kad vaizdą iš naujo paverstų į fizinę tikrovę. Išsaugota informacija gali suteikti smegenims tinkamus kelius, kuriais organizmas nukreips savo gyvąją jėgą optimaliems rezultatams pasiekti.

Kaip energijos formos, žinios ir atmintis yra dinamiški proto belaisviai, darantys nuolatinę įtaką įvairiuose psichinės veiklos lygiuose. Šie impulsai gali likti nesąmoningoje būsenoje arba atsirasti sąmoningose proto dalyse, jei jų kiekis pasiekia kritinę masę.

Lemiamas žmogaus pranašumas prieš kitas gyvas būtybes. Jei visos gyvos būtybės siekia įgyti kuo daugiau galios, kodėl žmonės jos sukaupia daugiau nei bet kuri kita augalų ar gyvūnų rūšis? Kas lemia žmogaus pranašumą prieš kitas gyvybės formas? Kas paaiškina didžiulę žmogaus galią?

Atsakymas į šį klausimą turi būti siejamas su žmogaus smegenų gebėjimu paversti matomą, juntamą medžiagos sąveiką su energija į neurologinius impulsus. Nors materijos

ir energijos sąveika, pavyzdžiui, dviejų automobilių susidūrimas, užima erdvę ir laiką, žmogaus smegenys gali suspausti šį reginį iki mikroskopinio lygio, užkonservuoti ir iškart atkurti proto vaizdiniu.

Asmuo, pergyvenęs griaunančią uragano jėgą, ilgai išlikys tą vaizdą atmintyje. Jei šios audros auka vėl atsidurtų uragano kelyje, jis akimirksniu žinos, ką daryti.

Žmogaus mintyse telpa stulbinamai daug pasaulio įspūdžių. Net tokie milžiniški įvykiai, kaip Vezuvijaus išsiveržimas senovės Romoje ar gigantiškas Antrojo pasaulinio karo sunaikinimas, gali būti sukaupiami žmogaus protė vaizdinėje formoje per istorijos dokumentus, vadovėlius, pasakojimus ir kitus komunikacijos kanalus. Jokia kita gyva būtybė nesugeba surinkti tiek potencialios galios vienoje kompaktiškoje vietoje.

Tam tikra prasme proto veikimas yra analogiškas pinigų funkcionavimui. Kaip jau aptarėme, pinigai gali suspausti didžiulius kiekius fizinio turto ir galios į reprezentuotą formą. Pinigams reikia labai mažai vietos ir juos galima greitai perkelti, konvertuoti ar mobilizuoti, tuo tarpu fizinės galios tikrovė atitinkamai priešinsis bandymams ją pakeisti. Kitaip sakant, žmogus turi paversti tikrąją galią reprezentuojama būseną, kuri tuomet lengviau pasiduos intelekto manipuliavimui.

Būtent dėl šios priežasties žmogaus veikla, jo siekis įgyti galios, matyt, labai skiriasi nuo kitų gyvų būtybių elgesio. Jeigu žemesniosios gyvybės formos didžiąją savo energijos dalį eikvoja maisto rinkimui ar gaudymui, tai pažymėtina, kad techniškai išsivysčiusių tautų gyventojai daugiau laiko skiria žinioms ir įgūdžiams įgyti, o ne tiesiogiai fiziniam maitinimuisi. Taigi matome, kad fizinė mityba ir informacija yra nuolat pasisavinami išteklių, leidžiantys mūsų gyvenimui eiti į priekį.

Gilindamas savo žinias apie pasaulį, atskiras žmogus išplečia savo galią, panašiai kaip gyvūnai įgyja daugiau jėgų užsitikrindami maistą. Pagal savo prigimtį maitinimas yra ribota funkcija, nes ji apima tikrų, fizinių objektų, turinčių masę ir svorį, suvartojimą, todėl organizmas negali jų absorbuoti begaliniais kiekiais. Priešingai, mokymasis artėja prie neišmatuojamų dalykų, nes objektai, kuriuos ši veikla pasisavina, yra lengvi, nematerialūs ir reprezentuoti, atskirti nuo fizinių savybių. Atrodo, kad žmogaus kaupimui informacijos kiekiui nėra ribų.

Vaizduotės vaidmuo. Bet kad ir koks nuostabus būtų šis reprezentavimo gebėjimas, jis vis tik nevisiškai atspindi žmogaus pranašumą kitų gyvų būtybių atžvilgiu. Taip pat būtina aptarti dar vieną unikalią *homo sapiens* savybę, kurią galima pavadinti jo vaizduote ar kūrybiškumu. Pastaroji susideda iš šių funkcijų: a) žmogus sugeba išskaidyti reiškinius į jų komponentus ir vėl juos surinkti,

neatsižvelginat į jų laiko ir erdvės apribojimus, ir b) prie šių reprezentuojamų tikrovės komponentų asmuo gali priskirti sugalvotas savybes.

Priešingai, manipuliuoti tikrais, fiziniais objektais ar jėgomis nėra lengva. Pavyzdžiui, negalime nukreipti upės tėkmės tik rankų pagalba. Tačiau kai protas suvokiamą fizinį pasaulį paverčia vaizduojamais komponentais, tampa įmanoma pakeisti upės kursą, bent jau inžinierinio mąstymo ribose.

Taigi vaizduotė gali leisti įsivaizduoti, kad žmogus eina pirmyn arba atgal laiku, atgauna jaunystę ar keičia lytį. Istorijų ir mitų autoriai gali mus linksminti skraidančių kilimų, kalbančių žirgų ir aukso kalnų vizijomis. Tačiau praktine prasme žmogaus kūrybiškumas atveria kelią į titaniškus pasiekimus ir tiesiogine prasme gali nuversti kalnus.

Vaikas, stebintis paukščio skrydį, gali svajoti kada nors skristi, nors jo fizinės savybės neleidžia to padaryti be išorinės pagalbos. Bet suaugęs žmogus jau gali žengti praktiškus žingsnius šio siekio įgyvendinimo link.

Todėl atrodytų, kad mes beveik atsižvelgėme į žmogaus pranašumą prieš kitas gyvas būtybes ir jo sugebėjimą mobilizuoti, matomai neribotą galios kiekį. Vėlgi, pagrindiniai veiksniai yra šie: a) suvokiamos jėgos

transformavimas į reprezentuojamą potencialią energiją kompaktiška ir tinkama naudoti forma; b) jos kaupimas stambiais kiekiais ir c) reprezentuojamų reiškinių pertvarkymas per vaizduotę.

Vienišo individo pažeidžiamumas. Tačiau, kaip minėjome anksčiau, yra dar vienas esminis veiksnys, lemiantis svarbų žmogaus vaidmenį žemėje. Atskiras individas yra nepaprastai pažeidžiama būtybė. Vargu ar tipiškas mūsų laikų miesto gyventojas – izoliuotas ir be nuostabių civilizacijos išradimų ar jokių maisto atsargų – galėtų išgyventi laukinėje gamtoje ilgiau nei kelias savaites. Jei prasidėtų nepalankūs orai, jis greičiausiai žūtų dar anksčiau. Žmogaus gėdai, mažytė lauko pelė galėtų viena išgyventi daug ilgiau nei jis.

Tiesą sakant, atskiro žmogaus galia daugiausia yra potenciali galia, esanti vieno žmogaus smegenyse. Kad šią potencialią energiją paversti pasireiškiančia jėga, žmogui reikia materialių instrumentų ir kitų žmonių su turimomis fizinėmis ir psichinėmis savybėmis. Priešistoriniam pirmojo kirvio išradėjui akivaizdžiai reikėjo titnago ir medinio stiebo, kad jo sumanymas būtų įgyvendintas. Kai jis buvo sukurtas, primityvus kirvis galėjo tapti reikšmingu žmogaus vystymosi veiksniumi tik tada, kai daug genčių atstovų išmoko juos gaminti ir naudoti, ypač prieš kitas gentis, kurioms trūko tokių naikinančių ginklų.

Savęs pervertinimas. Intelektinė galia, gebanti paversti asmens fizinį maitinimą antraeilium reikalu, gali lengvai įsivaizduoti save, esant aukščiau už materialius reiškinius. Savęs pervertinimas yra nuolat pasikartojanti ir brangiai kainuojanti klaida žmogaus gyvenime. Deja, pati civilizacijos raida, glaudžiai susijusi su žinių kaupimu, turi žalingą tendenciją paversti civilizuotus žmones individualistais, negalinčiais paaukoti dalies savo gyvenimo dėl bendrų tikslų.

Kadangi iš pirmo žvilgsnio informacijos rinkimas atrodo kaip individualus veiksmas, intelektualas gali daryti išvadą, kad jo sukaupta išmintis yra tik jo paties pastangomis pasiekta ir todėl gali būti laikoma jo privačia nuosavybe. Įgijęs intelektualinių gabumų, išsilavinęs asmuo gali įsivaizduoti, kad jam nebereikia daugybės žmonių asociacijų, padėjusių jam pasiekti brandą, arba bendruomenės, kurioje jis užaugo ir iš kurios jis pasisėmė daug žinių. Aukštą išsilavinimą turintys žmonės taip pat linkę jaustis pranašesni už tuos, kurie neturi išsilavinimo, todėl nuvertins žemos kvalifikacijos asmenų indėlį į bendrą gerovę.

Tiesa, talentingo žmogaus intelektiniai pasiekimai nėra įgyvendinami be individualių pastangų ir talento. Tačiau pastangos, kurias individas investuoja į savęs tobulinimą, sudaro tik mažą dalį darbo, kurį į jį investavo jo tėvai ir

pedagogai bei tie, kurie ugdė pedagogus, sekant ilga, šimtmečius besitęsiančia pažanga.

Daugumą dalykų, kuriuos laikome savaime suprantamais, mums davė ankstesnės kartos. Fizinė prasme knygos, kuriomis naudojasi intelektualas, yra techninių patobulinimų, šimtmečiais perduodamų iš kartos į kartą, rezultatas. Kai kurie spausdinimo proceso aspektai, kuriuos išstobulino Gutenbergas, netgi siekia vėlyvąją Romos epochą.

Tuo pačiu metu istorijoje didieji išradėjai ir mąstytojai nebūtų galėję pasišvęsti metų studijoms ir apmąstymams be mažiau talentingų asmenų indėlio. Jie kaip ir bitės darbininkės tarsi padėjo sukurti materialinį, ekonominį ir saugumo pagrindą, sudariusį sąlygas laisvalaikiui, reikalingam didžiųjų protų kūrybiniam pasiekimams.

Reikšmingiausios idėjos turi rasti kelią iš reprezentuojamų sričių į fizines erdves. Gyvi sutvėrimai, turintys pažangiausią intelektą – žmonės, yra sukaupę tokį objektų ir jėgų atvaizdų kiekį, kad pastarieji tarsi užgožia fizinio gyvenimo pagrindo tikrovę. Kadangi pavaizduoti objektai neturi svorio ir beveik neužima vietos, matyt, nėra kliūčių jų begalinei plėtrai smegenyse. Užuoat laikęs gyvenimą visų pirma realių kūnų ir jėgos sąveikos funkcija, civilizuotas žmogus vis dažniau galvoja apie egzistenciją

kaip apie proto, dvasios ar sielos gyvenimą, kuris iš tikrųjų yra jo individualus ego ir išorinio pasaulio reprezentacija.

Bet jei sąmonė daugiausia yra realių jėgų ir išorinės kilmės materijos atspindys ir atvaizdavimas, tuomet reikia pabrėžti, kad sąmoningą individo egzistavimą vis labiau sudarys reprezentavimas ir potencialas, o ne tikrovė ir tikroji galia. Asmuo turi tam tikrų realių jėgų, bet ne tiek, kiek norėtų manyti. Didžioji dalis tikrosios galios, kurios pagalba individas kovos visą savo gyvenimą, kyla iš jo socialinės aplinkos.

Idėjos, kurias individas sukuria, gali būti veiksmingos, tačiau jų galia yra tik potenciali jėga, kuriai reikalinga materialinė terpė – daugiausia kitų asmenų ir jų valdomos fizinės bei intelektualinės jėgos – kad ji taptų realybe. Ilgainiui žmogus negali ignoruoti pagrindinio gyvenimo dėsnio, reikalaujančio, kad visos gyvos būtybės kovotų dėl galios, kurios šaknys yra fizinėje realybėje.

Tačiau, jei hipersąmonė ir gebėjimas mąstyti yra ypatingos žmogaus savybės, o intelektas laiko save iš esmės individualiu reiškiniu, kaip visa tai gali būti perduota ateinančioms kartoms? Ar turime galvoti tik apie grubią fizinę egzistenciją kaip tikrąją savo būties tikrovę, kurią reikia ginti nuo viską ardančio laiko poveikio?

Šios problemos sprendimo reikia ieškoti, atskiriant realią ir potencialią galią. Taip, protas turėtų ir toliau siekti žinių, bet jis neturėtų to daryti tik dėl savęs. Didžioji dalis intelektualinių pastangų taip pat turėtų būti skirta asociacijoms, kurių dalis ir yra individas, pradedant šeima, draugų būreliu, toliau tęsiant darbo organizacija, švietimo įstaiga ir baigiant nacionaline bendruomene. Juk būtent kolektyvas ir jį sudarančios fizinės gyvos būtybės suteiks individualioms idėjoms konkrečią tikrovę, patvarumą ir tikrą galią.

Sąmonė ir mintis turėtų padėti įtvirtinti darinius, prie kurių individas prisiriša ir kurie formuoja bei maitina žmogų. Tarnaudamas žmonių grupėms ir platesnei bendruomenei, žmogaus intelektas randa taką, kuriuo pasiekia fizinę, juntamą tikrovę. Tokiu būdu individas ir potencialas tampa visuomeniniu ir tikru.

Patvarios visuomenės su išvystyta kolektyvine tapatybe taps namais, kurie įtalpins savitas kultūras, susidedančias iš tikrų individų kūnų ir dvasių. Šios kultūros gyvuos tol, kol liks gyvi sąmoningi bendruomenės nariai biologine prasme.

Nors individo sąmonė, pasibaigus žmogaus biologiniam gyvenimui nutrūks, jo sąmoninga dovana visuomenei pasireikš kaip sąmoninga tikrovė gyvuose, fiziniuose bendruomenės nariuose ir jų valdomoje socialinėje galioje. Idėjos, patirties, doktrinos ar kultūros perdavimas vyksta

panašiai kaip primityvių gyvų būtybių gyvybinės jėgos perdavimas, atkartojantis fizinį dauginimąsi. Socialiai konsoliduojančios idėjos primena sėklas. Persodintos idėjos potenciali jėga plečiasi eksponentiškai, įsišaknijus naujuose individuose, kurie pagal savo prigimtį savo ruožtu gali ją toliau platinti.

Pavyzdžiui, gera anglų kalbos mokytoja Lietuvos valstybinių mokyklų sistemoje per trisdešimt metų trukusią karjerą galėtų tikėtis išmokyti iki 1000 mokinių. Išėjus į pensiją, ši mokytoja gali didžiuoti tuo, kad jos pastangos ir toliau padės šimtams jaunų žmonių profesiniame gyvenime ir kitose srityse dešimtmečiais ateityje.

Žmogaus intelekto potencialas gali tapti save žalojančia jėga. Potenciali žmogaus intelekto galia iš tiesų yra stebuklas. Kai kurie neurologai teigia, kad smegenys yra sudėtingiausias organas visatoje, turintis daugiau nei 100 milijardų neuronų, kurių kiekvienas yra sujungtas iki 40 000 sinapsių su kitais neuronais. Tai reiškia, kad proto galimybės kūrybiškai rekonstruoti reiškinius yra maždaug palyginamos su jungčių tarp jo neuronų skaičiumi. Kitaip tariant, galimybės yra beveik neribotos. Ir iš šios įspūdingos ir beveik neįsivaizduojamos potencialios galios individas gali padaryti klaidingą išvadą, kad jis sugeba laisvai suvokti ir siekti neriboto skaičiaus galimybių.

Naiviai ambicingas individas gali manyti, kad, jei protas gali sugalvoti begalines galimybes, jos turi būti pasiekiamos. Šis gebėjimas įsivaizduoti begalinę kūrybinę galią paaiškintų, kodėl daugelis žmonių prisiriša prie abstrakčios laisvės kaip pagrindinio individualaus ar socialinio gyvenimo principo. Nes laisvė tarsi atveria duris į begalines veikimo erdves, į individo menamai beribio potencialo realizavimą.

Tačiau štai evoliucijos, aplenkusios pagrindinį gyvybės instinktą, pavyzdys. Nuostabiai galingos žmogaus smegenys sukuria per daug viliojančių galimybių kelių, dažnai pernelyg apkraudamos valią siekti galios, kad būtų galima teisingai įvertinti, kas paskatins konsolidaciją, o kas išsklaidys jėgas. Surinkus nediferencijuotos informacijos masę, besiblaškant nesusijusiose srityse ar nuolat keičiant savo socialinę aplinką, galia tik išsisklaidys.

Gyvybinė valios jėga. Gyvybiškai svarbus veiksnys – valia, yra reikalinga, norint suspausti daugybę perpildančių protą įspūdžių į apibrėžtą, vedantį į stiprybę kelią. Atmintis kaupia ir paverčia praeities jėgą potencialia energija ir tokiu būdu leidžia intelektui sukurti daugybę naujų funkcijų, vertybių ir pasirinkimų. Pervertindamas savo ribotas jėgas, žmogus retkarčiais įsivaizduoja savo galimybių spektrą kaip neribotą. Tačiau būtent asmens valia, sutelkianti dėmesį į vieną ar kelis tikslus, atneša prieaugį, pilną, naudą arba perteklių, viršijantį jų siekimui sunaudotą energiją.

Valia siekti galios yra tęstinumo gija, jungianti mus su visomis kitomis gyvomis būtybėmis žemėje, įskaitant pačias primityviausias. Tai aukščiausias įsakymas augti arba žūti, kurį ankstyviausios gyvybės formos suteikė žmogui evoliucijos eigoje.

Neribotas individo augimas yra neįmanomas. Atskira gyva būtybė, kad ir kaip įmantriai išplėtotų savo funkcijas, negali be galo augti kaip individualus subjektas. Kiekvienas masės ir galios augimas padidina reikalavimus, keliamus nuoseklios sistemos vadovaujantiems ir koordinuojantiems gebėjimams. Tam tikru momentu nenutrūkstamas augimas sukurs sunkiai valdomą masę, nepajėgiančią lanksčiai reaguoti į besikeičiančią aplinką. Be to, kasdienio gyvenimo sukeltas susidėvėjimas sendins organizmą ir jo sudedamąsias dalis.

Kuo didesnė gyvos būtybės masė ir sudėtingumas, tuo didesnė tikimybė, kad senėjimo procesas paveiks reikšmingą atskiros gyvos būtybės organą ir taip pakenks visam organizmui. Vadinasi, kiekviena rūšis toleruoja individualų augimą tik iki tam tikro optimalaus tai rūšiai dydžio.

Tačiau ekspansyvus gyvenimo pobūdis, jo nuolatinis poreikis veikti išorėje negali nusileisti. Koncentruota jėga reikalauja išėties. Gyvos individualios būtybės, pasiekusios brandą (tai yra optimalų galios sukaupimą), tą išėjimą

randa išsiverždamos iš individualumo kiauto. Tarp primityviausių organizmų atskiri gyvi vienetai nesidaugina lytiniu būdu, jie suskyla į dvi originalo kopijas.

Augimo ir dauginimosi vienybė. Jei atidžiai išnagrinėsime trumpą itin primityvių organizmų gyvenimą, aiškiausiai pamatysime glaudų ryšį tarp gyvų būtybių augimo ir dauginimosi. Pirminis organizmas tiesiog tampa dviem organizmais, praktiškai identiškais vienas kitam. Tokiu būdu pradinė vieno galia padvigubėja. Negali būti jokie individualumo susvetimėjimo, nes vienalaščiai tvariniai negali pajusti savo individualumo. Jie nėra suvokiantys sutvėrimai; jie tiesiog yra jėgos, kurioms reikia plėstis. Jie negalvoja, jie veikia priešindami išoriniam pasauliui.

Individualiam organizmui dauginimasis atveria plačias galimybes siekti galios. Individualų organizmą riboja jo vienišumas ir mirtingumas. Reprodukcija suteikia galimybę apeiti mirtį, kuriam laikui pasineriant į rūšies gyvenimą, kuris, palyginti su individu, yra beveik neribotas.

Nors mirtis atima iš individualios būtybės sąmonę kaip iš pavienės būtybės (tiek, kiek gyva būtybė iš viso turi šią savybę), dauginimasis leidžia tęsti esminę individo egzistencijos dalį. Tai galia, skirta rūšiai specifiniu būdu įveikti aplinką, kurią individualus organizmas pasiskolina iš rūšies ir kurią per reprodukciją jis grąžina rūšiai.

Dauginant, ši galia ne tik išlieka, bet gali išaugti ir gerokai viršyti individo gyvenimo apribojimus. Štai kodėl kai kurių rūšių dauginimosi impulsas gali būti stipresnis nei individo savisaugos instinktas.

Zigmundo Froido (Sigmund Freud) seksualinio potraukio pervertinimas. Evoliucijos kontekste instinktas plėsti galią ir daugintis atsirado anksčiau nei labai išsivysčiusių individualių organizmų savimonės gebėjimas. Taigi sudėtingų žmogaus psichinių funkcijų vystymas turėtų būti laikomas šio pagrindinio instinkto patobulinimu. Froidas tikėjo, kad seksualinis potraukis lemiamai įtakoja žmogaus sąmonę ir yra galingesnis už sąmoningą mintį.

Todėl žmogaus intelekto gebėjimas racionaliai mąstyti turėjo paveldėti pirminio impulso trajektoriją. Pasak Froido, seksualinė energija yra žmogaus polinkio tobulinti protą, kaupti žinias ir kurti varomoji jėga. Aukščiausi žmonijos pasiekimai ir pati civilizacija yra tik šio pirminio potraukio vaisiai. Savo knygoje „Civilizacija ir jos nepasitenkinimas“ Froidas mokė, kad laikui bėgant žmonių visuomenės išmoko slopinti, kontroliuoti ir nukreipti šį instinktą į sudėtingesnius užsiėmimus.

Tačiau civilizacija, kuri siekdama tobulėti slopina seksualinį potraukį, taip pat labai brangiai kainuoja žmogaus psichikai. Taigi asmenys, kurių auklėjimas yra

susijęs su seksualumo slopinimu, bus labiau linkę į psichologinį disbalansą, nei asmenys, gyvenantys primityviose visuomenėse, kurios, Froido manymu, buvo tolerantiškesnės laisvo gyvenimo atžvilgiu.

Galime teigiamai vertinti Froido įžvalgas apie ryšį tarp intelekto ir pagrindinių žmogaus instinktų. Tačiau mes tikime, kad seksualinis instinktas negali būti pagrindinė gyvenimo varomoji jėga. Poravimasis ir jauniklių auginimas tarp labiau išsivysčiusių gyvų būtybių reikalauja tik mažesnės brandžių organizmų išsekvojamos energijos dalies. Be to, kai kurios gyvos formos dauginasi nelytiškai.

Dar svarbiau yra tai, kad akivaizdu, kad civilizuotos visuomenės, kurios pasiduoda seksualinių aistrų diktatui ir grįžta prie primityvios bendrijos formos, taps ryžtingų, drausmingų ir techniškai labiau pažengusių visuomenių išorinės agresijos aukomis.

Seksualinio potraukio apribojimas pagal tradicines normas iš tikrųjų yra susijęs su galimos griauamosios seksualumo įtakos sulaikymu ilgalaikių žmonių junginių atžvilgiu. Turėtų būti akivaizdu, kad palaidas požiūris į seksą šeimoje ir darbo aplinkoje gali pakenkti šeimos ar darbo proceso sanglaudai. Kadangi aukščiausios galios formos yra siejamos su ilgalaikiais junginiais, tokiomis kaip šeima, bus matyti, kad nenuslopintas lytinis potraukis susilpnins visuomenę. Asmeniniu lygmeniu turėtų būti akivaizdu, kad

jaunas žmogus, apsėstas juslinio pasitenkinimo, praras galimybę išsiugdyti savidiscipliną ir pažinti sutelktų ir nuolatinių pastangų privalumus.

Dekadentiškos civilizacijos miršta ir jas pakeičia energingos kultūros. Kitaip sakant, nuopolis negali būti pagrindinis gyvenimo motyvas. Turime daryti išvadą, kad Nyčė buvo teigus teigdamas, kad valia siekti galios yra pirminių instinktų hierarchijos viršuje.

VIII Skyrius

Kaip Europa prarado savo vadovaujamą poziciją pasaulyje

Supervalstybės užtemdo Europos nacionalines valstybes. Nepaisant intensyvios politinės konkurencijos tarp Europos didžiųjų valstybių, XIX amžiuje Europa sugebėjo išvengti plataus masto susinaikinimo, kas įvyko dvejuose pasauliniuose dvidešimto amžiaus karuose. Po Napoleono karų pabaigos XIX amžius buvo santykinės taikos metas, lyginant su XX a. Kaip Henris Kisindžeris (Henry Kissinger) pažymėjo savo knygoje „Atkurtas pasaulis: Metternichas, Castlereaghas ir taikos problemos, 1812–1822 m.“, to šimtmečio Europos ginkluoti susirėmimai buvo vietinės reikšmės ir trumpalaikiai. Rezultatai nereiškė visiško kracho pralaimėjusiai pusei.

Tik vėliau, kai lenktyniavimas tarp Europos valstybių buvo įtrauktas į pasaulinę konkurenciją, kurioje dalyvavo tokios žemyninės valstybės kaip Rusija ir JAV, kariniai konfliktai įgavo visuotinį aspektą. Nors laikotarpyje po Vienos kongreso dominavo pasikartojanti įtampa ir periodiniai susirėmimai, didžiosios Europos valstybės niekada rimtai nesvarstė visiško savo stipriausių varžovų eliminavimo. Buvo tyliai priimta, kad konkurencija turėtų likti pakraštyje, kaip pastebėjo Kisindžeris.

Buvęs JAV valstybės sekretorius nedetalizavo šio intriguojančio pastebėjimo, tik teigė, kad pagrindiniai to meto žaidėjai buvo suinteresuoti išlaikyti stabilumą. Šią idėją galėtume vystyti toliau. Gali būti, kad Europos valstybės apribojo savo kovą dėl galios, nes jautė bendrą atsakomybę už Europos kultūros ir civilizacijos tęstinumą.

Priešingai, Antrojo pasaulinio karo metu Sovietų Sąjunga ir JAV nebuvo tiek suvaržytos savo siekiuose, galbūt dėl to, kad jų ryšiai su Europos kultūra buvo silpnesni. Iš tiesų, jų siekiai buvo universalūs pobūdžio, o Vakarų Europos karo laukas tai buvo tik vienas iš kelių. Antrasis pasaulinis karas reiškė mirtiną kovą tarp priešingų ideologijų ir civilizacijų. Be to, šis karas buvo neįtikėtinais niokojantis, nes naujosios žemyno valstybės galėjo panaudoti anksčiau neįsivaizduojamus žmogiškųjų ir ekonominių išteklių kiekius karui vesti. Pasibaigus Antrajam pasauliniam karui, plačios Europos teritorijos su subombarduotais miestais priminė Mėnulio paviršių.

Esminis skirtumas tarp Antrojo pasaulinio karo ir ankstesnių Europos ginkluotų konfliktų buvo tas, kad nugalėtojomis tapo dvi ne Europos valstybės (JAV ir SSRS). Nuo 1945 m. šios dvi nepaprastai galingos žemyninės valstybės pradėjo įtvirtinti savo didžiulę įtaką Europos politinio, ekonominio ir kultūrinio gyvenimo srityse. JAV ir SSRS, valstybės, organizuotos pagal universalius principus, siekė išplėsti savo įtaką ne tik Europoje, bet ir visame

pasaulyje. Europa tapo tik vienu iš daugelio geografinių regionų, į kuriuos supervalstybės projektavo savo galią ir varžėsi dėl įtakos. Europa nebebuvo centras, spinduliuojantis galią ir įtaką keturiuose žemės kampuose. Vietoj to, jos statusas nukrito ir ji tapo žaidimų aikšte (be abejo, labai svarbia), kurioje JAV ir SSRS varžėsi dėl įtakos.

Supervalstybės įtvirtina internacionalizmą Europoje.

Nors Šaltojo karo metais JAV ir SSRS atrodė nenumaldomi priešai, vis dėlto šias dvi pasaulines galias siejo vienas bendras bruožas – abi siekė europiečių perauklėjimo internacionalizmo dvasia. Universalios doktrinos yra būtinos kaip ideologiniai ginklai jėgoms, puoselėjančioms pasaulines ambicijas. Siekdamos globalaus dominavimo, supervalstybės planavo diegti pasaulėžiūras, pritaikytas kiekvienam, neatsižvelgdamos į rasę, tautybę ar religiją.

Sovietai nenuilstamai dirbo Rytų Europoje, naudodamiesi žmogžudysčių, teroro, masinių deportacijų, visapusės indoktrinacijos ir materialinių paskatų deriniu. Vakaruose amerikiečiai nukreipė savo milžinišką ekonominę įtaką į vieningos Europos projektą, įtraukdami Vakarų Europos ekonomiką į pasaulinę prekybos sistemą, o pastaroji vėliau sukūrė standartizuotą vartotojų kultūrą.

Šių dviejų žemyninių gigantų gniaužtuose suspausti Europos politiniai elitai iš esmės nutraukė ankstesnes pastangas integruoti atskirą individą į nacionalines

bendruomenes. Vakarų Europos elitai, raginami jų supervalstybių prižiūrėtojų, nukreipė dėmesį į internacionalistinių ir individualistinių vertybių propagavimą, vartotojiškos visuomenės kūrimą ir konkurenciją dėl užsienio rinkų.

JAV branduolinis skėtis ir karinis angažavimasis Europoje išvadavo Vakarų europiečius nuo sunkios ekonominės naštos, apsisaugojant nuo iš Rytų kylančios grėsmės. Tai išlaisvino gausius turto rezervus pokario klestėjimo bumui. Dėl to Vakarų europiečiai galėjo save laisvai lepinti, siekdami turtų, komforto, statuso, įvairovės ir pramogų grandioziniu mastu. Susidaro įspūdis, kad, išlaisvindamos Vakarų Europą nuo didžiosios dalies atsakomybės už savo gynybą, JAV taip pat Vakarų europiečiams sumažino ir atsakomybės jausmą dėl savo nacionalinių bendruomenių likimo.

Paprastai tariant, nacionaliniais idealais buvo atsikratyta per 76 metų periodą, skaičiuojant nuo karo pabaigos. Asmens atomizacija šeimos ir bendruomenės atžvilgiu, kuri buvo veiksmingai sulėtinta XIX amžiaus nacionalizmo įsigalėjimo metu, vėl pradėjo stiprėti. Jau kurį laiką Vakarų Europos demografinės problemos, tokios kaip mažėjantis gimstamumas, buvo tolimos grėsmės ir nereikšmingos malonumams mėgstantiems rafinuotiems miestiečiams. Nacionalinių valstybių galios iširimas

paprasto europiečio pernelyg nenuliūdino, kol 2008–2009 m. finansų krizė neatskleidė pokario klestėjimo trapumo.

Europos valstybininkai neadekvačiai vertino pasaulinius galios pokyčius. Europiečių suvereniteto praradimas 1945 m. buvo tiesioginis atskirų Europos valstybių ir didžiulių JAV ir SSRS sutelktų išteklių galios asimetrijos pasekmė. Nors Didžioji Britanija ir Prancūzija, regis, galėjo remtis milžiniškais ištekliais dėka savo didžiulių kolonijinių valdų užsienyje, jų kolonijų gyventojai vis dėlto pasižymėjo žemo raštingumo lygiu, techninių įgūdžių ir organizacinių gebėjimų trūkumais. Be to, įskaitant ir įvairų kolonijinių gyventojų lojalumo laipsnį, taip pat nevienalytes etnines ir kalbines savybes, visa tai labai sumažino kolonijų, kaip karinės jėgos šaltinių, vertę.

Taigi, nepaisant dešimčių milijonų kvadratinų kilometrų Afrikos ir Azijos teritorijų ploto, taip pat kontrolės šimtams milijonų Afrikos ir Azijos piliečių, didžiosios Europos kolonijinės galios neprilygo nei JAV, nei SSRS galiai. Kylantis jėgos disbalansas – tarp JAV ir SSRS, iš vienos pusės, ir Europos valstybių, iš kitos – turėjo būti akivaizdus tiek Prancūzijos, tiek Didžiosios Britanijos politinei vadovybei rengiantis Antrajam pasauliniam karui.

Be abejo, Londonas ir Paryžius žinojo šį faktą elementariame lygmenyje ir siekė pajungti augančią sovietų karinę galią. Jau 1935 m. Prancūzija užmezgė

karinio bendradarbiavimo santykius su Maskva prieš Hitlerio Vokietiją. 1939 metais britų karininkai pasekė prancūzų pėdomis ir konsultavosi su sovietų kolegomis dėl bendro karinio fronto prieš Vokietiją.

Jau matėsi ankstyvi ženklai, rodantys, kad šios dvi Europos didžiosios valstybės žinojo apie didžiulius tektoninius pasaulinės galios struktūros pokyčius. Įpusėjus Pirmajam pasauliniam karui, Londonas suprato, kad atsidūrė siaubingoje aklavietėje ir negalėjo tikėtis nugalėti Vilhelmiškąją Vokietiją, neįtraukęs JAV į karą. Didžiosios Britanijos diplomatinė veikla buvo intensyvi, siekiant užsitikrinti Amerikos paramą sąjungininkų reikalams. Du milijonai JAV kareivių, išsiųstų į Vakarų Europos mūšio laukus, persvėrė svarstyklės sąjungininkų labui.

Dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą 19-to amžiaus devintojo dešimtmečio pabaigoje stambūs Prancūzijos bankai pradėjo masines investicijas į carinę Rusiją. Finansinis įsitraukimas į Rusijos ekonomiką palaipsniui susiderino su Trečiosios Respublikos diplomatinėmis pastangomis sutvirtinti karinę sąjungą su Sankt Peterburgu prieš Berlyną. Prancūzų karinė vadovybė dėjo daug vilčių į „rusų garinį volą“, planuodama revanšą už pralaimėjimą Prūsijai 1870 m.

Didžioji Britanija ir Prancūzija aiškiai suprato, kad JAV, carinė Rusija, o vėliau ir SSRS turėjo milžiniškus

ekonominius išteklius, taigi ir potencialią karinę galią. Tačiau iki Antrojo pasaulinio karo pradžios atrodo, kad Londono ir Paryžiaus pareigūnai klaidingai laikė šiuos žemyno milžinus tik instrumentais, skirtais savo tikslams pasiekti, o ne jaunomis supervalstybėmis, pasirengusiomis atimti iš Europos didžiųjų valstybių jų dominavimo poziciją. Galbūt dėl Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos, kaip kolonijinių imperijų statuso šių valstybių veikėjai pervertino savo galią. Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos pareigūnai, matyt, manė, kad ir kokia bebūtų pasaulinių karų baigtis, Prancūzija ir Britanija išliks didžiosiomis valstybėmis ir daugiau ar mažiau konkuruos su JAV, carine Rusija, o vėliau ir SSRS kaip lygios su lygiais.

Per visą laikotarpį nuo „Santarvės“ (Entente Cordiale) sutarties pasirašymo 1904 m. iki Antrojo pasaulinio karo Didžioji Britanija ir Prancūzija sutelkė savo bendrą diplomatinę, ekonominę ir politinę galią blokuodamos Vokietijos ambicijas tapti dominuojančia jėga Europos žemyne. Londonas ir Paryžius tikėjo, kad raktas į savo kaip suverenios didžiosios valstybės statuso išsaugojimą slypi Europos diplomatinės ir karinės konkurencijos teatre. Būtent didėjanti ekonominė ir karinė Vokietijos Reicho galia buvo suvokiama kaip didžiausia grėsmė jų, kaip galingų, nepriklausomų žaidėjų, statusui. Deja, galutinis milžiniškų prancūzų ir britų aukų rezultatas dviejuose Europos karuose buvo palydovo statuso pasiekimas JAV atžvilgiu.

Ar turėtume vertinti šį rezultatą kaip įspūdingą diplomatinę nesėkmę? Ar tada Prancūzija ir Didžioji Britanija neturėjo remti Vokietijos su jos daugiau ribotais Europos hegemonijos siekiais, o ne SSRS, kuri atvirai propagavo pasaulinę revoliuciją?

Prieš priimdami sprendimą dėl Britanijos ir Prancūzijos valstybininkų trumparegystės, turėtume užduoti dar vieną klausimą, taip praplėsdami savo tyrimo apimtį. Kodėl iš viso taip atsitiko, kad trys šių dienų didžiosios galybės – JAV, Kinija ir Rusija – buvo iškeltos vadovaujančiam vaidmeniui, dėka didžiulio Europos kapitalo finansavimo?

Tarptautinių finansų sluoksniai nustumia nacionalinius interesus į šoną ir tampa savarankiška galia. Šios knygos pradžioje aptarėme, kaip masinės Vakarų investicijos į Kinijos Liaudies Respubliką padėjo paversti šią šalį ekonominiu milžinu, kuris jau dabar kelia karinius iššūkius Vakarams. Carinė Rusija galėjo likti iš esmės žemės ūkio šalimi, jei ne didžiulė finansinė parama, kurią ji gavo iš skolintojų prancūzų nuo 1880-ųjų iki Pirmojo pasaulinio karo pradžios. Pirmojo pasaulinio karo išvakarėse Rusija jau buvo aplenkusi daugybę Europos šalių svarbiuose pramonės sektoriuose. 1913 m. carinė Rusija jau buvo penkta pagal dydį pramoninė valstybė, iškart po Prancūzijos. Taigi Sovietų Sąjunga galėjo remtis iš caro režimo paveldėtu pramonės pagrindu ir tapti supervalstybe Stalino valdymo metais.

1870–1914 m. JAV buvo didžiausia pasaulyje užsienio investicijų gavėja. Šiuo atžvilgiu, kaip magnetas užsienio investicijoms, Amerikos padėtis buvo analogiška Kinijos 1980–2021 m. laikotarpiui, kai jos ekonomika pakilo į kosmines aukštumas. JAV atveju Didžiosios Britanijos kapitalas sudarė liūto dalį užsienio paskolų. Pavyzdžiui, didžiąją dalį Amerikos geležinkelių tiesimo finansavo britų bankai, nors dalyvavo ir kitų Europos šalių finansinės institucijos.

Ar masinį Didžiosios Britanijos įsitraukimą į JAV industrializaciją turėtume laikyti kaip šiurkščią klaidą, ypač atsižvelgiant į du karus, kuriuos Britanijos imperija kovojo prieš savo buvusią koloniją? Žvelgiant iš Didžiosios Britanijos pasaulinės galios pozicijos, atsakymas turėtų būti teigiamas. Akivaizdu, kad JAV pavyko nuversti JK nuo sosto kaip vieną galingiausių veikėjų pasaulinėje arenoje.

Tačiau labiau provokuojantis klausimas būtų, ar tikrai sprendimą didinti Amerikos pramonės pajėgumus priėmė britų valstybininkai, t.y. lyderiai, kuriems turėjo rūpėti ilgalaikis Britanijos imperijos pasaulinio dominavimo išsaugojimas. Jei tyrinėtume Britanijos imperijos iškilimą, kuri kartais vadinama atmestinais suregzta imperija, mus nustebins iš pažiūros atsitiktinis būdas, kaip ji išaugo, kad apimtų tokią nevienalytę genčių, tautų ir civilizacijų kolekciją, išsidėsčiusią šešiuose žemynuose.

Naujų kolonijinių teritorijų įsigijimas gana dažnai buvo paskatintas komercinių sumetimų. Tiesą sakant, Didžiosios Britanijos plėtrą lėmė prekybininkų, pramonės ir finansų elitai, kurie, atsiradus progoms, ėmėsi naujų prekybos, skolinimo ir investicijų galimybių. Britų valstybininkai niekada nesukūrė jokios ilgalaikės imperinės ekspansijos strategijos. Politinė vadovybė leido iniciatyvai pereiti į prekybinio elito rankas. Būtent pirkliai ir bankininkai sukūrė Didžiosios Britanijos geostrategines realijas. Kaip sakoma, vėliava sekė paskui prekybą.

Atsižvelgiant į tai, kad tiek daug britaniškų investicijų susimaišė su Amerikos finansais ir pramonės kapitalu, britų reakcija į galios praradimą Amerikos atžvilgiu buvo gana švelni. Tie, kurie daug investavo į JAV akcijas, obligacijas ir nekilnojamąjį turtą, nepatyrė jokio turto nusavinimo. Vietoj to, Didžiosios Britanijos investuotojų pelnas smarkiai išaugo kartu su dramatišku JAV ekonomikos išsiplėtimu, sekusiu po abiejų pasaulinių karų.

Taigi, galime pastebėti istoriškai reikšmingą interesų išsiskyrimo atvejį tarp Europos nacionalinių valstybių finansinio ir pramonės elitų ir tų valstybių ilgalaikių, nacionalinių interesų. Jei dabar pripažįstama, kad reikšmingas postūmis į Pirmąjį pasaulinį karą buvo britų nerimas dėl Vokietijos konkurencijos užsienio prekyboje, tai reikia sutikti ir kad britų komerciniai interesai tikriausiai

prisidėjo prie sukeltų įtarimų oficialiuose Londono sluoksniuose dėl Vokietijos ekspansijos.

Kaip jau minėjome, ideologiniai nacionalizmo priešininkai mėgsta kaltinti vadinamąjį nacionalinį egoizmą karų provokavimu. Šis kaltinimas pasitarnavo globalistams, diskredituojant nacionalinių interesų ir nacionalinio suvereniteto idėjas, tačiau to neparemia istorinė patirtis.

Lygiai taip pat galima teigti, kad tarptautinių finansų egoizmas sukėlė ir užtęsė Pirmąjį pasaulinį karą. Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos finansiniai oligarchai – kiek mažiau – Vokietijos Reicho ir kitų Europos valstybių – skatino tai, kas kartais vadinama pirmuoju globalizacijos antplūdžiu 1870–1914 m. Pasaulinės prekybos plėtimas pašėlusiu tempu, investicijos ir užjūrio kolonijų įsigijimas sukėlė tarptautinę įtampą ir paskatino lemtingas ginklavimosi varžybas tarp Didžiosios Britanijos ir Vilhelmiškos Vokietijos karinių jūrų pajėgų.

Siekdami ekonominės plėtros užsienyje, pagrindiniai finansiniai, prekybos ir pramonės interesai palaipsniui atsiribojo nuo nacionalinių interesų ir įgijo tarptautinį požiūrį į gyvenimą. Didieji bankai ir korporacijos vis dažniau ėmė laikyti pasaulio rinką savo tikrais namais, o ne Didžiąją Britaniją, Prancūziją ir, galbūt, mažesniu mastu, Vokietijos Kaizerio Vilhelmo II Reichą. Didžioji Britanija ir toliau švaistė didžiulius išteklius savo kolonijinėms investicijoms, laivynui,

kolonijinei administracijai, o jos investicijos į socialinės gerovės programas atsiliko nuo Vokietijos. Didžiosios Britanijos darbininkų klasė tapo vis labiau radikalizuota dėl didžiulio atotrūkio tarp jos gyvenimo lygio ir finansinio bei prekybinio elito, besipelnančio iš ekonominio kolonijų išnaudojimo.

Labai ryškus šio reikšmingo galios santykių poslinkio pavyzdys yra Sesilio Rodeso (Cecil Rhodes), deimantų magnato, paskatinusio britų kolonizaciją Pietų Afrikoje, biografija. Rodesas Pietų Afrikoje apsigyveno jaunystėje ir per 15 metų tapo vienu iš pagrindinių neapdorotų deimantų gamintojų Didžiosios Britanijos Kapo (Cape) kolonijoje.

Jo deimantų verslą stipriai parėmė baronas Natanielis Rotšildas (Nathaniel Rothschild), kuris daug investavo į deimantų gavybą ir padėjo Rodesui (Rhodes) įkurti garsiąją De Beers įmonę. Rodesas tapo Kapo kolonijos parlamento deputatu, o 1890 m. – jos ministru pirmininku. Jis sujungė savo politinę ir privačią finansinę galią, kad išplėstų asmeninę kontrolę milžiniškame Pietų Afrikos plote. Deimantų oligarchas pasitelkė privačią kariuomenę, kad užkariautų apie 1 mln. kv. km teritoriją, kas dabar žinoma kaip Zimbabvė ir Zambija. Jis netgi pavadino dalį šios žemės savo vardu, t.y. Rodezija, taip Zimbabvė buvo vadinama prieš nepriklausomybės paskelbimą.

Rodesas, jo finansiniai rėmėjai ir politiniai bendražygiai vis labiau domėjosi olandiškai kalbančių afrikanerių kontroliuojamomis teritorijomis po to, kai netoli Whitwatersrand (vertimas iš afrikans: baltų vandeny kalnai) buvo aptikti stambūs aukso telkiniai. Glaudžiai bendradarbiaudamas su Alfredu Milneriu (Alfred Milner), Kapo kolonijos gubernatoriumi, Rodesas padarė viską, kas įmanoma, kad destabilizuotų nepriklausomas afrikanerių valstybes – Transvalio Respubliką (afr. Transvaal) ir Oranžinę laisvąją valstiją. Rodesas netgi asmeniškai organizavo ir aprūpino liūdnai pagarsėjusį Jamesono reidą – ginkluotą samdinių įsiveržimą, kuris buvo platesnio nepasisekusio pučo dalis.

Galiausiai Rodesui ir Milneriui pavyko išprovokuoti kruviną karą su afrikaneriais, žinomą kaip 1899–1902 m. būrų karas. Šis kolonijinis karas apėmė net 500 000 britų karių dislokavimą į pietų Afrikos mūšio laukus ir dėl to būrų respublikos prarado nepriklausomybę. Tarptautiniu lygiu britų įsikišimas prieš afrikanerius labai padidino įtampą santykiuose su Vilhelmo Vokietija, ypač dėl to, kad Vokietijos Reichas netoliese įkūrė savo koloniją dabartinėje Namibijoje. Rodeso ir jo bendražygio Milnerio intervencija iš esmės užkirto kelią vokiečių viltims išplėsti savo kolonijines valdas Pietų Afrikoje. Taigi būrų karas labai prisidėjo prie Britanijos ir Vokietijos santykių pablogėjimo artėjant Pirmajam pasauliniam karui.

Ankstyva Rodeso mirtis sutrukdė jam įgyvendinti dar grandioziškesnes iniciatyvas, įskaitant jo planuojamą garsųjį geležinkelį nuo Kapo kyšulio iki Kairo, dėl kurio būtų reikėję reikšmingų britų teritorinių užkariavimų visoje Afrikoje nuo Egipto iki Kapo kyšulio kolonijos. Už Afrikos ribų Sesilis Rodesas svarstė, kaip užtikrinti, kad pasaulyje dominuotų anglosaksų rasė. Tam būtų reikėję reformuoti imperiją į federacinę valstybę, griežčiau kontroliuoti plačiai išsibarsčiusias kolonijas ir galų gale JAV sugrąžinti į Britų imperiją.

Kai jis mirė 1902 m., Rodeso turtas buvo įvertintas beveik milijardu JAV dolerių (skaičiuojant dabartiniais doleriais). Natanielis Rotšildas ir Alfredas Milneris buvo paskirti šio turto patikėtiniais. Milneris, turėjęs jaunų kolonijinių pareigūnų pasekėjų, žinomų kaip Milnerio darželis (Milner's Kindergarten), toliau įgyvendino Rodeso viziją dėl griežčiau administruojamos Britų Sandraugos (British Commonwealth) ir glaudesnių ryšių su JAV. Jis ir įtakingi Milnerio darželio nariai įkūrė „Apvalaus stalo“ judėjimą, propaguojantį šias dvi grandiozines koncepcijas. Pats Milneris vėliau tapo labai įtakingu britų pareigūnu, eventualiai Pirmojo pasaulinio karo metu ėjo kolonijinio ir karo sekretoriaus pareigas.

Tarp reikšmingų „Apskritojo stalo“ rezultatų priskiriama beveik vienu metu įsteigtos dvi autoritetingos ekspertų grupės – Didžiosios Britanijos Karališkasis užsienio reikalų

institutas (Royal Institute of International Affairs) ir JAV Užsienio santykių taryba (Council on Foreign Relations), kurios šimtą metų skatino glaudesnius transatlantinius ryšius. Philipas Kerras (Philip Kerr, Lord Lothian), Milnerio darželio auklėtinis, tarnavo Didžiosios Britanijos ambasadoriumi Vašingtone, D.C. kritiniu laikotarpiu 1939–1940 m. Jis atliko pagrindinį vaidmenį, įtikinant Ruzvelto (Roosevelt) administraciją pasiūlyti lendlizo pagalbą (Lend-Lease, šiandien tai atitinka 124 milijardus JAV dolerių) savo šaliai, kuri patyrė daugybę skaudžių nuostolių nuo Vokietijos ginkluotųjų pajėgų. JAV ir Didžiosios Britanijos santykiai išliko pakankamai stiprūs, kad laimėtų karą, tačiau pergalingas sąjungininkų rezultatas neišgelbėjo Britanijos imperijos.

Vokiečių filosofas Osvaldas Špengleris, savo knygoje „Žmogus ir technika“, pabrėžė, jo nuomone, trumparegišką Vakarų požiūrį į ekonominius santykius tarp didžiųjų valstybių ir jų kolonijų. Špengleris suvokė mintį, kad Vakarai vykdo ekonominę politiką, kuri kenkia nacionaliniams interesams, tačiau jis matomai tai priskyrė objektyvioms istorinėms tendencijoms, o ne ilgalaikiam galingų elitų planavimui.

Tai, ką Špengleris pavadino pražūtinga „pramonės sklaida“ XIX amžiaus pabaigoje, mes jau įvardijome kaip pirmąją globalizacijos bangą. Šis laikotarpis taip pat sutapo su finansinės ir pramonės galios konsolidavimu santykinai

nedidelės tarptautinių finansininkų grupės rankose. Skirtingai nuo Špenglerio, kuris geriausiai žinomas dėl savo didingo „Vakarų saulėlydžio“, šių finansinių interesų pernelyg nesutrikdė smukusios Europos valstybių perspektyvos jų kolonijų atžvilgiu.

Jau per pirmąją globalizacijos pakilimą Londono ir Paryžiaus finansiniai sluoksniai kūrė pasaulinės prekybos zonos pamatus ir galvojo apie pasaulinę hegemoniją. Britų ir Prancūzijos imperijos administravo arba bent jau vykdė tam tikrą politinę kontrolę žemėse, užimančiose daugiau nei 50 mln. kv. km. Kai didžiuliai pinigų srautai iš Londono ir Paryžiaus prasiskverbė į JAV ir carinę Rusiją, finansiniai oligarchai jau tapo pakankamai įtakingi, kad galėtų rimtai svarstyti kaip realizuoti galutinį pasaulio ekonomikos kontrolės etapą.

Mintis, kad Amerika ir Rusija gali ištrūkti iš Londono ir Paryžiaus finansinių orbitų, tikriausiai atrodė tolima perspektyva, turint omenyje, kad priklausomybė nuo užsienio finansavimo apskritai buvo suprantama kaip politinės priklausomybės preliudija. Bet koks šalies gavėjos veiksmas, galintis pakenkti finansinių sostinių interesams, teoriškai galėtų būti atremtas, užsukant pinigų čiaupą.

Finansinių, prekybinių ir pramoninių ryšių užmezgimas sukūrė naują kompradorų klasę šalyse, kurios buvo prijungtos prie galingųjų finansinių centrų. Kai kurie nauji

partneriai, kuriuos Didžiosios Britanijos ir Prancūzijos kapitalas surado besivystančiose ekonomikose, laikui bėgant suklestėjo ir tapo svarbiais tarptautiniais veikėjais. Glaudūs ryšiai tarp Rotšildų Londono ir Paryžiaus filialų su Amerikos Morgano namais ir Rokfelerių interesais yra puikus šios svarbios istorinės tendencijos pavyzdys. Dėl šio glaudaus finansinio bendradarbiavimo tarp Rotšildų, Rokfelerių ir Morganų klanų išsivystė mišrus tarptautinis kapitalas, kurio interesai viršijo nacionalinius interesus ir tapo pasaulinio masto ambicijomis. Amerikos kapitalistai sustiprino Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos finansines valdančias klases, įtraukdami didžiulius JAV turtus į jų įtakos sferas.

Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, glaudūs Amerikos ir Didžiosios Britanijos finansinių interesų santykiai netrukus pasireiškė prezidento Vudro Vilsono (Woodrow Wilson) sprendimu įtraukti JAV į karą Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos pusėje.

Du pagrindiniai Vilsono patarėjai karo ir taikos klausimais buvo Edvardas Hausas (Edward Mandell House), kosmopolitinis finansų operatorius ir Bernardas M. Baruchas (Bernard Baruch), Volstryto (Wall Street) bankininkas. Hausas buvo išskirtinai artimas, neoficialus Vilsono patarėjas. Jis palaikė tvirtus ryšius su britų ir amerikiečių finansiniais sluoksniais ir prisidėjo, įkuriant anksčiau minėtą Užsienio santykių tarybą.

Baruchas valdė svarbius įtakos JAV prezidentui svertus, nes atliko esminį vaidmenį, organizuojant ir finansuojant Vilsono kandidatūrą į prezidentus 1912 metais. Vilsonas paskyrė Baruchą vadovauti Karo pramonės valdybai, kuri organizavo ekonominę mobilizaciją karo metu. Po karo Baruchas lydėjo Vilsoną į Paryžiaus taikos konferenciją, kur toliau konsultavo prezidentą dėl besiformuojančios pokario tvarkos.

Volstryto finansiniai sluoksniai agitavo už JAV karinę paramą sąjungininkams, nes daugelis amerikiečių finansininkų savo iniciatyva jau buvo paskolinę milijardus JAV dolerių Britanijai ir Prancūzijai, dar prieš JAV tapus kariaujančia šalimi. Daugeliu atvejų Amerikos karo paskelbimas Vokietijai gali būti paaiškintas kaip žingsnis, siekiant išsaugoti JAV bankininkų investicijas į sąjungininkų reikalus. Be JAV karinės intervencijos sąjungininkai tikriausiai nebūtų nugalėję Vokietijos. Ir šis rezultatas galėjo pražūtingai paveikti JAV finansų viršūnes.

Laikotarpyje tarp dviejų pasaulinių karų Baruchas užmezgė artimus asmeninius ir politinius ryšius su Vinstonu Čerčiliu (Winston Churchill), kurio motina, reikia priminti, buvo amerikiečių finansininko dukra. Baruchas padėjo Čerčiliui ištrūkti iš finansinio žlugimo gniaužtų dėl nesėkmingų būsimą premjero finansinių spekuliacijų. Antrojo pasaulinio karo metu Baruchas vėl aktyviai pasisakė už JAV paramą sąjungininkams. Jis buvo svarbus

prezidento Ruzvelto patarėjas, kuris finansininką paskyrė specialiuoju Karinės mobilizacijos biuro direktoriaus patarėju.

Prancūzijos, Didžiosios Britanijos ir JAV pergalė Pirmajame pasauliniame kare leido to meto globalistams žengti pirmąjį žingsnį, kuriant embrioninę politinę pasaulio organizaciją, įsteigiant Tautų Lygą. Vis dėlto, šį pirmąjį bandymą galiausiai atmetė JAV Senatas, ir globalistai turėjo laukti Antrojo pasaulinio karo pabaigos, kai tuo metu jau buvo subrendusios sąlygos sukurti Jungtines Tautas.

Galima daryti prielaidą, kad prancūzų investuotojai tikėjosi, kad svarbi carinės Rusijos valdančiosios klasės dalis taip pat gali būti įtraukta į jų orbitą taip, kaip Amerikos kapitalas buvo susietas su britų finansais. Deja, bolševikų revoliucija sujaukė jų optimistinius lūkesčius. Mat revoliucionieriai ėmėsi masinio beveik visos privačios nuosavybės, įskaitant užsienio investicijas, suvalstybinimo.

Šiandien labai aktualus klausimas, ar Vakarų kapitalui pavyks absorbuoti Kinijos elitus ir įtikinti juos tapti valdančiojo globalistų klubo dalimi. Nors KLR oficialiai laikosi komunizmo ideologija, kuri yra kapitalizmo priešingybė. Apie šimtas iš maždaug 5 000 Kinijos parlamento deputatų yra milijardieriai (išvertus JAV doleriais), o dar keli šimtai turi turta, viršijantį 100 mln. Vis daugiau Kinijos sprendimus priimančių asmenų pastebi,

kad jų asmeninis turtas yra glaudžiai susijęs su pasauline prekybos ir finansų sistema. Teoriškai dėl to jie turėtų būti jautrūs bet kokiam santykių su JAV ir Vakarais pablogėjimui.

Vis dėlto vis daugiau įrodymų liudija, kad prezidentas Xi Jinpingas nori, kad Kinija užimtų pirmaujančią poziciją pasaulyje, neatsižvelgiant į Vakarų elitų nuostatas. Tuo pačiu metu turtingi kinai yra vieni aktyviausių pasaulyje, eksportuojantys savo turtus į užsienį. Bendra privataus Kinijos turto, saugomo vadinamuosiuose ofšoriniuose mokesčių rojuose, suma tikriausiai siekia trilijonus JAV dol. Turtas perkeliamas į užsienį, tikriausiai, siekiant apsaugoti jį nuo KLR valdžios, jei pastaroji grįžtų prie egalitarinės komunistinės politikos. Pagrindinis klausimas dabar yra tai, ar prezidentas Xi yra kitas Stalinas, ruošiantis savo šalį, Kinijos Liaudies Respubliką, centrinės kontrolės sugriežtinimui ir ryžtingam pasipriešinimui Vakarų hegemonijai.

Tikiuosi, kad ankstesnėse pastraipose pakankamai aiškiai buvo pabrėžtas pagrindinis Europos lyderystės trūkumas 1870–1939 m., t.y. nacionalinės, politinės galios atidavimas finansinei oligarchijai, siekiančiai dominuoti pasaulyje. Ar Europos vadovai galėjo pasielgti kitaip, kad užkirstų kelią nacionalinio suvereniteto erozijai ir šių laikų Europos visuomenių gyvybingumo nuosmukiui? Ar Europos valstybininkai turėjo siekti nacionalizuoti stambias

pramonines įmones, bankus ir užsienio prekybą tokiu lemiamu pasaulinės galios perkėlimo laikotarpiu?

Galima būtų rasti gerų argumentų už aktyvesnę valstybės intervenciją į Europos tautų ekonomiką 1870–1939 m. Atidesnis stebėjimas arba griežtesnis reguliavimas to, ką marksistai vadina valdančiomis ekonomikos viršūnėmis, galbūt būtų galėjęs paskatinti Europos ekonomiką labiau derintis su nacionaliniais ar Europos regioniniais interesais, o ne su tarptautinių finansų siekiais. Milžiniškas turtas, kuris buvo eksportuotas į užsienį globalistų finansinei imperijai kurti, galėjo būti nukreiptas į vidaus infrastruktūros gerinimą arba Prancūzijos ir Didžiosios Britanijos darbininkų klasių skurdo mažinimą.

Priešingai, Rusijos bolševikai labai gerai suprato santykį tarp ekonominės ir politinės galios. Štai kodėl šie totalitarizmo šalininkai, nuvertę carą, ilgai nedelsė nacionalizuoti praktiškai visą Rusijos ekonomiką. Bolševikų ekonominės galios politinių pasekmių supratimas padėjo jiems iškovoti pergalę kovoje dėl valdžios. Bolševikų nelaimei per griežta valdžios kontrolė jų daugianacionalinės imperijos ekonomikai galiausiai pasirodė esanti komunistinės sistemos Achilo kulnas.

Todėl viena problema, su kuria anksčiau susidūrė politiškai sąmoningi Europos patriotai, buvo nepakankamas supratimas, kaip ekonominė galia įsilieja į nacionalinės

politikos formavimą. Augantys ekonominiai rodikliai, kurie dažnai atspindėjo padidėjusią užsienio prekybą ir investicijas, paprastai buvo vertinami kaip teigiami kylančios nacionalinės galios ženklai. Nacionalistai per lėtai suvokė, kaip augantis jų šalių bankų turtas ir prekybiniai interesai suteiks pastariesiems dominuojančią įtaką nacionalinės politikos atžvilgiu. Kaip matėme ankstesniuose skyriuose, oligarchinio elito interesai ir jų propaguojama politika galiausiai turėjo tragiškų pasekmių Europos nacionalinėms valstybėms.

Ar nacistinė Vokietija galėjo paversti Europą supervalstybe? Šioje vietoje mums rūpi Adolfo Hitlerio, vokiečių nacionalisto, transformavimas į paskelbtą Europos civilizacijos gynėją. Milžiniški Vokietijos nuostoliai Rytų fronte, nesugebėjimas nokautuoti SSRS 1941–1942 m, prieš JAV sutelkiant savo didžiulę ekonominę galią, įtikino Vokietijos nacionalsocialistus, kad jų šalies demografinė ir ekonominė galia yra neadekvati iškeltai užduočiai, priešintis žemyninėms galioms.

Reikšminga, kad vokiečių propaganda ir oficialūs pareiškimai, pateisindami vokiečių dalyvavimą kare nukreipė dėmesį nuo Vokietijos interesų gynimo į bendresnius siekius. 1941 m. žiemą vokiečių pajėgoms nepavykus užimti Maskvos ir Leningrado, nacių propaganda vis dažniau pavaizduodavo titanišką susirėmimą kaip žūt būtinę kovą už Europos kultūros išsaugojimą nuo

bolševikų barbarizmo ir Vakarų plutokratijos. Kai kurios Europos valstybės tapo Vokietijos sąjungininkėmis. Nacių vadovybė tikėjosi išplėsti savo paramos bazę žemyne, pasinaudodama paplitusiu nerimu dėl galimos Sovietų Sąjungos pergalės. Tačiau akcentų pertvarkymas įvyko per vėlai, kad turėtų lemiamą poveikį.

Kai kurie įžvalgesni Antrojo pasaulinio karo istorikai teigė, kad konflikto baigtis buvo iš pat pradžių nulemta. Vokietija, kaip vidutinio dydžio šalis, maždaug prilygstanti JAV Montanos valstijai teritorinio ploto atžvilgiu, pati viena negalėjo įveikti savo žemyno dydžio konkurentų.

Osvaldas Špengleris iš pradžių sveikino Hitlerio atėjimą į valdžią, tikriausiai todėl, kad stiprios Vokietijos iškilime matė galimybę užkirsti kelią Vakarų civilizacijos žlugimui. 1933 m. Špengleris turėjo ilgą asmeninį pokalbį su Hitleriu, tačiau jis liko nesužavėtas po susitikimo. Po šio pokalbio Špengleris kritikavo fiurerį už „pilių statymą padangėse“ ir negebėjimą pastebėti galingų tarptautinių pajėgų, kurios prireikus susitelks prieš ekspansinius Hitlerio planus. Špengleris priešinosi nacių rasinei retorikai ir režimo užsiklinimą ties siaurais Vokietijos interesais, kurie, jo manymu, trukdys formuoti plačią koaliciją, ginant vakarietiškus interesus.

Tiesą sakant, per savo karjerą Hitleris dažnai viešai užsimindavo apie Vokietijos erdvės trūkumą ir pernelyg didelį gyventojų tankumą mažame teritorijos plote. Jis apgailestavo dėl „neteisybės“, kad Didžioji Britanija turi 40 mln. kv. km. teritorijos, o Vokietijai tenka kiek mažiau nei 500 tūkst. kv. km. Vokietijos kancleris sakė kalbas, kuriose smerkė mažų valstybių plitimą po Pirmojo pasaulinio karo Vidurio ir Rytų Europoje, „negailestingai“ nutraukusį seniai nusistovėjusius prieškarinius komercinius ryšius Austrijos-Vengrijos imperijoje ir Vokietijos Reiche. Tokių pareiškimų negalėjo šiltai sutikti lietuviai, lenkai, čekai ir kiti Rytų europiečiai, ryžtingai kovoję už nepriklausomybę nuo imperinio valdymo iki 1918 m.

Įdomu skaityti lietuviškos žiniasklaidos pranešimus apie Hitlerio paskyrimą Reicho kancleriu 1933 m. pradžioje. Šie pranešimai buvo beveik ištiesai neigiami ir buvo susiję su nacių režimo domėjimusi teritorine revizija Europoje, o ypač Klaipėdos uostamiestyje (Memelyje). Tiesą sakant, Vokietijos ir Lietuvos ekonominiai ir politiniai santykiai smarkiai pašlijo po Hitlerio atėjimo į valdžią. Galiausiai 1939 m. kovą fiureris patvirtino to meto baisiausias lietuvių baimes ir užėmė 2 600 kv. km Klaipėdos teritoriją.

Vos po mėnesio, kai vokiečiai suprato, kad karinis susirėmimas su Lenkija tampa vis labiau tikėtinas, jie pradėjo pavėluotai vilioti Lietuvą su tikslu ją įtraukti į bendrą karinę intervenciją prieš lenkus. Lietuvoje tvyrojo

įtampa dėl teritorinio ginčo su Varšuva dėl lenkų užgrobtos Vilniaus, Lietuvos sostinės, o Vokietija tikėjosi išnaudoti šį konfliktą savo tikslams pasiekti. Vokiečių invazijos į Lenkiją metu lietuvius būtų buvę nesunku įtikinti jėga atsiimti istorinę sostinę, jei ne nepalankumas, sukeltas dėl Klaipėdos klausimo. Eventualiai Lietuva nusprendė likti neutrali.

Nuo to momento nacių režimas prarado susidomėjimą Lietuva, kaip potencialia sąjungininke, ir pasidavė Stalino raginimams, kad šalis būtų perkelta iš Vokietijos įtakos sferos į sovietų interesų zoną. Dėl to buvo sutarta 1939 m. rugsėjo pabaigoje, vykstant deryboms dėl Molotovo-Ribentropo pakto peržiūros. Jei Lietuva būtų likusi Vokietijos interesų sferoje, kaip buvo numatyta pirminiame Molotovo-Ribentropo pakte, ji būtų tapus naudingu tramplinu Vokietijos užpuolimui prieš SSRS. 1941 m. birželio mėn. invazija į Sovietų Sąjungą būtų prasidėjusi iš kitų pradinių pozicijų, jau 200–300 km arčiau Maskvos.

Kai vokiečių Vermachtas pradėjo operaciją „Barbarosa“, Rusijos pajėgos iš pradžių rodė ženklus, kad nenori kovoti už marksistinius idealus. Pirmosiomis kovų savaitėmis šimtai tūkstančių sovietų karių pasidavė įsiveržusiems vokiečiams. Tačiau pasklidus naujienoms apie žiaurų elgesį su Rusijos karo belaisviais ir civiliais gyventojais okupuotose zonose, Rusijos kovos ryžtas sustiprėjo. Okupuotoje Lietuvoje ir Ukrainoje vokiečių administratoriai išlaikė dvipra-

smišką ar priešišką požiūrį į Lietuvos ir Ukrainos nepriklausomybės siekius, tuo daugelį atgrasinant jungtis į bendrą kovą prieš Sovietų Sąjungą.

Nacių režimo požiūris į rytų europiečius tam tikra prasme buvo analogiškas Vakarų Europos imperialistų požiūriui į savo kolonijinius pavaldinius. Geriausiu atveju Rytų europiečiai ir Vakarų kolonijų gyventojai buvo laikomi išnaudojimo objektais. Blogiausiu atveju jų apgyvendintos žemės buvo laikomos tinkamomis vietomis kolonizacijai, kuriose įvyktų stambūs gyventojų perkėlimai arba etninis valymas.

Toks mąstymas galėjo leisti imperialistams išlaikyti kontrolę tol, kol jų globotiniai liko daugiausia neraštingi ir todėl politiškai pasyvūs. Tačiau visame pasaulyje išplitus masiniam raštingumui, atsirado vietos elitai, pasiryžę įgyti politinę nepriklausomybę nuo savo imperialistinių valdovų. Iki Antrojo pasaulinio karo pradžios mažos Rytų Europos šalys tarp Vokietijos ir Rusijos padarė įspūdingą pažangą naikindamos neraštingumą ir išsiugdė stiprų vietinio nacionalizmo jausmą. Taigi, dažnos nacių režimo viešos užuominos apie tai, kad vokiečiams reikia daugiau *Lebensraum* (gyvenamosios erdvės), atstūmė milijonus žmonių, kurie būtų apsidžiaugę matydami stalininio teroro grėsmės pabaigą. Iki 1941 m. nacionalsocialistinė rasinė ideologija ir imperialistinės nuostatos gerokai atsiliko nuo istorijos tėkmės.

Priešingai, stipriausi Vokietijos oponentai, JAV ir SSRS, rėmėsi sąvokomis, kilusiomis iš universalių vertybių, tokių kaip laisvė, teisingumas ir lygybė. Didžioji Britanija, pati būdama imperija ir materialiai remiama Australijos bei didelės Šiaurės Amerikos, Afrikos ir Azijos dalių, taip pat pasinaudojo universaliais kreipimais, kurie primindavo apie menamą britų valdžios civilizacinį vaidmenį. Vokiečiai kaip tauta (arba *Volk*) kovojo įnirtingai – žinoma, fanatiškiau nei Prancūzijos ar Didžiosios Britanijos kolonijiniai subjektai Afrikoje ar Azijoje. Tačiau galiausiai, kaip ir Pirmajame pasauliniame kare, masė ir skaičių pranašumas juos nugalėjo.

Antrasis pasaulinis karas pažymėjo ne tik nacistinės Vokietijos pralaimėjimą. Vokietija žlugo, bet pralaimėjo taip pat ir kitos Europos nacionalinės valstybės. Žemyno dydžio jėgos, paremtos savo visuotinėmis doktrinomis, triumfavo prieš vokiečių nacionalizmą. Dabar vienintelis būdas Europos tautoms išvengti kultūrinės asimiliacijos per Vakarų ar Eurazijos globalizaciją yra suformuoti bendrą frontą prieš globalizaciją.

Kalbame ne apie dabartinę Europos Sąjungą, kuri yra tik Vakarų globalizacijos instrumentas. ES elitai aiškiai ketina visiškai asimiliuoti Europos tautas, skatindami didžiulį dešimčių milijonų, jei ne šimtų milijonų, skurdo kamuojamų migrantų iš Afrikos ir Azijos antplūdį.

Mūsų ideologiniai oponentai globalistai užgrobė valdžios vadeles ir dabar kontroliuoja milžiniškas žmonių mases bei ištisų žemynų materialinius išteklius. Jų galingas propagandos aparatas nuolat primena europiečiams apie didžiulius sugriovimus po abiejų pasaulinių karų ir tariamą Europos tautinių valstybių patriotizmo vaidmenį, sukeltą šias nelaimes. Tai demoralizuoja Europos patriotus ir daro juos imlesnius visuotinių doktrinų, tokių kaip marksizmas ir neoliberalizmas, kreipiniams.

Per daug europiečių, puoselėjančių gerus ketinimus, yra pasirengę pasmerkti tai, ką jiems nurodo kaip „nacionalinį egoizmą“. Dažnos užuominos apie tragiškas šių dviejų karų baigtis taip pat subtiliai užsimina, kad Europos nacionalinės valstybės yra per silpnos pasipriešinti imperijos kūrėjų valiai.

Jei Europos nacionalinės valstybės ateityje atgautų savo suverenitetą, jos turėtų bet kokia kaina vengti bet kokių minčių apie teritorijų perskirstymą Europos žemyne. Teritorinių pretenzijų atnaujinimas labai pakenktų nacionalinių valstybių Europos, esančios dominuojančių supervalstybių pasaulyje, interesams. Žemyninio dydžio šalys už Europos ribų tikrai pasinaudotų įtampa, kylančia dėl teritorinių ginčų, kad blokuotų veiksmingas kolektyvinio saugumo priemones. Bet kuri politinė jėga, pasisakanti už teritorinę peržiūrą Europoje, siektų trumpalaikių

pranašumų, kurie ilgainiui būtų pražūtingi visiems europiečiams.

1939 metų Gdansko (Dancigo) klausimas turėtų būti aiškus įspėjimas, kad net nedideli teritoriniai ginčai gali į Europos reikalus įtraukti daug stipresnių galių, kurios nebūtinai yra suinteresuotos Europos nacionalinių valstybių įamžinimu. XXI amžiuje Europa nėra pakankamai stipri, kad nepaisytų šio pavojaus. Europos nacionalinės valstybės jau stovėjo ant bedugnės krašto 1939 m., o pavojaus signalai Špengleriui buvo akivaizdūs jau 1918 m.

IX Skyrius

Kaip sustabdyti Europos nacionalinių valstybių nuosmukį

Sėkmingas nacionalinis judėjimas negali vadovautis laisvosios rinkos ortodoksija. Daugiau nei du šimtmečius Vakarų šalyse laisvosios rinkos ekonomikos principai vaidino lemiamą vaidmenį. Teoriškai laisvosios prekybos (*laissez-faire*) kapitalizmas turėjo apsaugoti privačius ekonomikoje aktyvius veikėjus nuo valdžios trukdymų, taip užtikrinant laisvą konkurenciją. Deja, tokia nesikišimo pozicija veikė tik tam tikrą laiką. Ji ilgainiui atvėrė duris precedento neturinčiai ekonominės galios koncentracijai riboto oligarchų rato rankose. Ši konglomeruota ekonominė galia privačiose rankose išsiplėtė ir palaipsniui pasisavino Europos nacionalinių valstybių ir JAV politinę galią.

Finansiniai oligarchai, manipuluojantys savo trilijonais Volstryto, Londono, Frankfurto, Paryžiaus, Honkongo ir Singapūro finansų centruose, tvirtai remia laisvę, t.y. savo laisvę veikti be vyriausybės „kišimosi“ į ekonominius reikalus. Atrodytų, kad finansų elitas, gindamas laisvosios rinkos idėją, rūpinasi ir mūsų interesais. Pagal jų teiginius, laisvosios rinkos užtikrina asmens laisvę, be kurios, žinoma, nebūtų demokratijos.

Tačiau išvaizda gali būti apgaulinga. Iš tikrųjų oligarchai, jų apmokama žiniasklaida ir profesionalūs ekonomistai heroiskai nesigina prieš neva grėsmingą valstybės kontrolę. Jų balsas yra lemiamas, kai kalbama apie svarbiausius politikos formavimo klausimus. Jie yra tikroji galia. Kai elitai smerkia valdžios įsikišimą, jie negalvoja apie mūsų laisvės apsaugą. Realiai jie demonstruoja vis didesnę nenorą atsižvelgti į socialinius ir nacionalinius interesus, formuojant ekonominę politiką. Verslo ir bankų magnatai vis mažiau ir mažiau linkę dalintis kokia nors reikšminga valdžia su plebėjais.

Pagrindinė grėsmė, su kuria dabar susiduria Europos tautos, yra Vakarų oligarchų skatinamas globalizacijos procesas. Tiesa, ateityje Kinijos ir Rusijos vykdomas Eurazijos ekonominės integracijos modelis galėtų kelti pavojų. Tačiau šiuo metu Eurazijos integracijos įtaka Europos bendruomenėms nėra tokia stipri, kaip kad Vakarų globalizacijos poveikis.

Taigi svarbiausias Europos nacionalistų uždavinys bus išplėsti ekonominę ir politinę galią iš superturtingų imperijos kūrėjų ir grąžinti ją nacionalinėms valstybėms. Tai pasiekti galima tik sutelkus masinę paramą. Tikrai daugybės politiškai sąmoningų žmonių jėga gali atsverti milžinišką globalistų galią. Kadangi didžiąją daugumą paprastų piliečių pagrinde rūpi jų asmeninė, materialinė gerovė, o ne didieji šių laikų politiniai klausimai, patriotinės partijos ir

judėjimai turėtų skleisti programas, kurios žymia dalimi turėtų apimti ekonomines temas. Tikrosios nacionalinės partijos turėtų pasisakyti už aktyvų valstybės dalyvavimą ekonominiuose reikaluose. Ekonominės politikos formavimo negalima užleisti nuolatiniam oligarchų dominavimui.

Nacionalinių idėjų šalininkai turi pabrėžti globalizacijos padarytą ekonominę žalą. Kur yra raktas į Europos rinkėjų širdis ir protus? Pirmiausia reikia suprasti, kad tipiškas europietis yra mūsų vartotojiškos visuomenės produktas, todėl jam daugiausia rūpi kasdienės duonos problemos, asmeninis saugumas ir komfortas. Vadinasi, gyvybinga nacionalinė ideologija turi suprantamai paaiškinti Europos nacionalinių valstybių piliečiams, kodėl jie išgyvena pusę amžiaus trunkantį sąstingį ir gyvenimo lygio smukimą. Rinkėjai turi būti informuoti, kad sisteminės partijos ir dabartinės nacionalinės vyriausybės yra kooptuotos tarnauti globalizacijos projektui ir kad nacionaliniams elitams šiuo metu paprastų piliečių materialinė gerovė nebėra prioritetas.

Jau aptarėme globalistų inžinerijos suplanuotą turto perkėlimą iš Europos ir JAV į Kiniją ir kitas šalis, kurias globalistai bando pilnai integruoti į savo vieno pasaulio imperiją. Perkeltos darbo vietos turi būti palaipsniui grąžinamos į Europą, o investicijos už Europos ekonominės

erdvės turi būti nuolat mažinamos ir nukreipiamos atgal į Europos gamybos pajėgumų atkūrimą.

Nėra jokios priežasties, kodėl didžiulė plataus vartojimo prekių, perkamų Europos šalyse ir JAV, masė kasdien turėtų būti gabenama 7000-10000 km iš Kinijos Liaudies Respublikos į Vakarų šalis. Sutrumpinus transportavimo kelius nuo gamintojų iki vartotojų, gerokai sumažėtų transporto degalų sąnaudos, taip ženkliai sumažėtų ekonominės veiklos poveikis aplinkai.

Šį esminį gamybos ir prekybos santykių koregavimą gali atlikti tik nacionalinės vyriausybės, besivadovaujančios nacionaliniais interesais, o ne naujosios pasaulio tvarkos kūrimo imperatyvu. Šiuolaikinė nacionalinė ideologija parodys atskiram individui, besirūpinančiam savo asmenine gerove, kad nacionalinė valstybė gali apsaugoti jo ekonominius interesus nuo tarptautinių finansų inicijuoto grobstymo.

Individualios laisvės samprata, kurią globalistai reklamuoja užsienyje, iškreipia ribą tarp socialinės realybės ir fantazijos. Pasauliniai čekių knygelės savininkai bando pritraukti naujų šalininkų, žadėdami neribotų pasirinkimų rojų. Integruodami vis didesnes žmonių mases į vis stambesnius politinius/ekonominius darinius, vieno pasaulio hegemonai ragina jaunus žmones siekti svajonių išsipildymo visame pasaulyje. Tačiau toks atviras požiūris

neatspindi kilnių ketinimų. Iš tikrųjų globalistai yra labiau suinteresuoti išplėsti savo pasirinkimo laisvę, o ne plačių dirbančiųjų masių pasirinkimo laisvę.

Būtent tas nekontroliuojamas darbo jėgos ir kapitalo mobilumas leidžia dideliems bankams ir tarptautinėms korporacijoms nevaržomai veikti dirbančiųjų ir demokratiškai išrinktų nacionalinių valdžių atžvilgiu. Liberali imigracijos ir užsienio investicijų politika suteikia darbdaviams galimybę mažinti atlyginimus ir taip pat palaipsniui išardyti socialinės apsaugos sistemas, kurias į šį pasaulį atnešė ne kas kitas, o nacionalinės valstybės. Jei mobilusis kapitalas nustato, kad darbo rinkos lankstumo lygis jam nepatinka, jis gali persikelti į kitą šalį, kurioje nepaisoma dirbančiųjų interesų. Kartais pakanka tik užsiminti apie galimą įmonės perkėlimą, ir darbdavių reikalavimai bus greitai patenkinti.

Tarptautiniai finansai pasinaudojo Ispaniją, Italiją ir Graikiją kamuojančia ekonomikos stagnacija ir pareikalavo masinio socialinės apsaugos mažinimo. Darbdaviai ES nuolat ieško būdų, kaip daugiau pelno pasilikti sau, o savo veiklos socialinius kaštus užkrauti ant visuomenės pečių.

Prieš prasidedant globalizacijai, Europos nacionalinės valstybės suvaldė tokio pobūdžio antisocialų turtingųjų elgesį. Tačiau dabar, kai tarptautinės įmonės ir didieji bankai tapo stipresni už nacionalines valstybes, atskiram

individui sunkiau apsiginti nuo tarptautinio kapitalo be nacionalinės valdžios ar savimi pasitikinčios nacionalinės bendruomenės pagalbos. Kai politiškai sąmoningas asmuo pasveria galimybes ir pasirenka, ar tapti pasaulio piliečiu, ar likti ištikimam savo gimtinei, jam reikėtų turėti omenyje besikuriančios naujosios pasaulio tvarkos tikrą pobūdį ir finansinių oligarchų hegemonijos pasekmes jo asmeniniams interesams.

Vieno pasaulio entuziastai kuria pasaulinę verslo aplinką, kuri pasižymės itin lanksčia darbo rinka. Daugiausia dėmesio bus skiriama trumpalaikės finansinės naudos gavimui ypatingai turtingiems žmonėms, vengiant ilgalaikių įsipareigojimų darbuotojams ar visuomenei. Idealiame tarptautinių oligarchų pasaulyje nacionalinės vyriausybės bus nustumtos šalin, kad jos neturėtų jokios įtakos dvišaliams darbdavių ir samdomų darbuotojų santykiams.

Savarankiškai nusiteikusi patriotiška visuomenė turėtų reikalauti teisės formuoti stiprią, nacionalinę valstybę, kuri būtų veiksminga atrama, apsauganti individą nuo piktnaudžiavimo iš globalistinių piniginių interesų pusės. Tikrai nepriklausoma valstybė, organizuota pagal nacionalinę idėją, nustatys aiškius kriterijus, pagal kuriuos piliečiai galės vertinti jos veiklą. Nacionalinė valstybė aukščiausiu savo pašaukimu skelbs nacionalinės bendruomenės tvirtinimą. Tai leis piliečiams objektyviai

spręsti, ar jų valstybė augs ar mažės pagal gyventojų skaičių, įsidarbinimo galimybes ir perkamąją galią.

Ekonomika yra neatsiejama nacionalinės bendruomenės gyvenimo dalis. Ekonomika negali būti atsieta nuo bendrų tikslų, kaip grynai privati sritis. Ūkine veikla siekiama užtikrinti būtiniausius, materialinius žmonių poreikius, be kurių neįmanoma fizinė egzistencija. Be nacionalinės ekonomikos arba regioninės Europos ekonominės erdvės, sukurtos autonominių nacionalinių ekonomikų pagrindu, negali būti gyvybingų nacionalinių valstybių.

Atskiras žmogus gali būti priešiškas nacionalizmui ir pareikšti, kad jis yra laisvas ir suverenus individas, formuojantis savo ateitį be „paternalistinės“ valstybės pagalbos. Todėl šis asmuo pradeda karjerą, pasistato namą ir kuria šeimą, o tai yra gana ambicingi tikslai. Tačiau laisvosios rinkos globalizmas, pretenduojantis į svarbių ekonominių sprendimų prerogatyvą, nutaria, kad pramonės įmones reikia perduoti Kinijai. Visoje Šiaurės Amerikoje ir Europoje tarptautinis kapitalas sunaikino daugybę bendruomenių, perkeldamas gerai apmokamą produktyvų darbą į žemo darbo užmokesčio šalis.

Dėl to milijonai asmenų ir šeimų buvo iškeldinti ir priversti ieškoti alternatyvaus darbo, kartais ir užsienio šalyse. Šeimos išsiskiria, nes sutuoktiniai ar vaikai turi išsikraustyti arba susidurti su nedarbu. Namų vertė tokiose

depresija apimtose bendruomenėse praranda didžiąją dalį savo investuoto kapitalo.

Tai yra pasaulinės ekonominės integracijos kaina, kuri savo savivaliavimą slepia po pasirinkimo laisvės šūkiu. Tiesą sakant, dabartinė ekonomikos krizė rodo, kiek mažai laisvės ar galios turi individas be stipraus tarpininko tarp savęs ir tarptautinio kapitalo.

Neužtenka gyventi vien dėl šeimos. Asmens investicija į šeimą yra pažeidžiama, jei jis negina bendruomenės, kurioje ši šeima turi gyventi. Globalizmas puikiai įrodė, kad jis gali išsklaidyti šeimas, pakirsdamas Europos ir Šiaurės Amerikos bendruomenių ekonominį pagrindą.

Taip pat nereikėtų per daug pasikliauti profesinėmis sąjungomis ir profesinėmis asociacijomis. Globalizmas parodė, kad jis gali sėkmingai neutralizuoti ir profesinių sąjungų galią, grasindamas perkelti arba faktiškai perkeldamas gamybinę veiklą iš šalių, kuriose darbo jėga yra gerai organizuota, į šalis, kuriose profesinės sąjungos silpnos. Rūpinimasis profesiniais klausimais, neatsižvelgiant į tarptautinį kontekstą, kuriame ekonominės asociacijos turi veikti globalizacijos režimu, piliečius palieka pažeidžiamus prieš daugelį nenumatytų grėsmių.

Globalistai mums padės sukurti sąlygas sėkmei. Nacionalinės minties pergalė Europoje ir Amerikoje priklausys

nuo dviejų veiksnių: a) tempo, kuriuo pasaulinė laisvosios rinkos tvarka sukurs nepakenčiamas materialines sąlygas žmonių masėms, ir b) formų, kurias įgaus nacionalinės partijos ar judėjimai, reaguojant į plintančią krizę.

Jei tai, kas buvo parašyta ankstesniuose skyriuose apie valią siekti galios yra teisinga, tai tarptautiniai finansiniai interesai ir toliau konsoliduos savo turimus pasaulinius turtus likusios neorganizuotos žmonių sąskaita. Neįmanoma tiksliai numatyti, kada tai sukels katastrofišką dabartinės Europos ir JAV politinės santvarkos krizę.

Dabartiniai galios santykiai iš esmės išliks nepakitę tol, kol kritinė žmonių masė išliks priklausoma nuo dabartinio tarptautinio darbo pasidalijimo ir tol, kol daugelis europiečių manys, kad tarptautinis bendradarbiavimas ilgainiui pagerins jų ekonomines perspektyvas. Masinis nepasitenkinimas kils dėl objektyvių sąlygų; politinių tekstų rašymas ar viešas kalbėjimas nemotyvuos tokių žmonių, kurie nesitiki jokio drastiško materialinės gerovės nuosmukio.

Bet tai nereiškia, kad Europos patriotai turėtų sėdėti ir laukti objektyvių sąlygų. Reikšmingas pasipriešinimas globalizacijai jau pasireiškia tarp tų, kurie labiausiai nukentėjo nuo gamybos išteklių perkėlimo ir masinės migracijos. Todėl politiškai sąmoningi patriotai privalo

aktyviai plėtoti ryšius su atstumtaisiais ir naudotis naujomis galimybėmis, kai tik jos atsiranda.

Tačiau jei nacionalinės partijos ir toliau laikysis ekonominės ortodoksijos augančios netvarkos akivaizdoje, visuomenės parama joms išliks labai ribota. Tokia konservatyvi pozicija galėtų tik sustiprinti internacionalistinių marksistų, kurie nesusitaikė su ideologiniu pralaimėjimu, padėtį. Didžioji dauguma piliečių yra susirūpinę dėl savo materialinės padėties gyvenime ir retai žvelgia toliau nei į asmeninius, šeimos ar profesinius reikalus, išskyrus ekonominio žlugimo, išorinių pavojų ar politinių krizių atvejais.

Visiškas užimtumas turi būti pirmasis naujosios, nacionalinės opozicijos ekonomikos programos prioritetas. Reikėtų inicijuoti didžiųjų įmonių nacionalizavimą, jei tai būtų vienintelis būdas išlaikyti šią politiką. Nacionalinė valdžia turėtų sukurti optimalią verslo aplinką mažoms ir vidutinėms privačioms įmonėms, kurios globalizacijos režimu dažnai tapdavo tarptautinių korporacijų ir mažmeninės prekybos tinklų aukomis.

Antrasis prioritetas privalo būti maksimalus nacionalinių materialinių išteklių ir vietos darbo jėgos panaudojimas, siekiant patenkinti nacionalines ir Europos regionines rinkas. Užsienio prekyba turi būti leidžiama, bet ne tiek, kad būtų sukurta pavojinga priklausomybė nuo

užsienio rinkų ir importuojamų išteklių. Trečiasis prioritetas turi būti tautos demografinio pagrindo apsauga, skatinant pakankamai aukštą gimstamumą ir užtikrinant geras jaunimo įsidarbinimo galimybes.

Nacionalinė bendruomenė yra aukščiau už ekonomines asociacijas. Naujasis patriotinis elitas savo pasekėjų labai turi sukurti sampratą apie asociacijų hierarchiją, kurioje šiuolaikinis individas galėtų išreikšti save ir rasti savo gyvenimo tęstinumą bei prasmę. Naujieji nacionalistai turėtų propaguoti pasaulėžiūrą, kurioje nacionalinė bendruomenė stovėtų daugelio asociacijų, sudarančių tipišką šiuolaikinių industrinių visuomenių gyvenimą, viršūnėje. Atskiras asmuo turėtų būti raginamas savo kasdienį darbą vertinti ne tik kaip savęs tobulinimo priemonę, bet ir kaip tarnavimą nacionalinei bendruomenei. Tarnavimas tautai turi būti laikomas vienu iš aukščiausių individo gyvenimo tikslų.

Kai kuriems žmonėms šie teiginiai gali atrodyti kaip pasenusio ar siauro mąstymo išraiška. Šiuo metu vyrauja tendencija ekonominius interesus laikyti aukščiausiais. Ekonominė veikla ir ekonominės asociacijos Vakarų demokratijose dažniausiai laikomos svarbiausiomis gyvenimo sferomis. Tiesa, kad ekonominė veikla yra susijusi su fiziniu individo gyvenimo pagrindu. Tačiau ekonominio intereso terminas, kaip jis dažniausiai vartojamas viešajame diskurse, suponuoja siaurą individo gerovės

savoką, kuri yra individualizmas. Grynai ekonominių interesų iškilimas į viršų mūsų laikais paprastai vyksta bendrų interesų sąskaita. Šios tendencijos pakeitimas, siekiant stiprinti piliečių įsipareigojimą bendruomenės reikalams, yra geriausias būdas užtikrinti asmens orumą, laisvę ir galią.

Privačios ekonominės asociacijos negali tarnauti ar apimti viso žmogaus gyvenimo, ypač individo egzistavimo pradžioje ir pabaigoje. Mat jokia privati ekonominė asociacija neprisiims esminės dalies jaunų žmonių auklėjimo ir švietimo naštos, dažnai trunkančios net iki pirmųjų 20-ųjų individo gyvenimo metų. Jauno žmogaus išsilavinimas – tai ne tik kelių mokyklų pastatymas ir pinigų injekcijos į jų išlaikymą. Tėvai, artimi giminaičiai, šeimos draugai, kaimynai, pedagogai, net visa bendruomenė dalyvauja jaunimo bendro ugdymo misijoje su kantrybe, pasiaukojimu ir meile.

Pastaraisiais dešimtmečiais darbdaviai taip pat demonstruoja progresuojančią tendenciją, stengiantis didžiąja dalimi išsisukti nuo atsakomybės už darbuotojo gerovę jo gyvenimo laikotarpiu, išėjus į pensiją, o tai vidutiniškai sudaro dar 10–15 metų arba net daugiau. Taigi ekonominiai interesai, kurie daugumoje Vakarų šalių nuolat pretenduoja į lemiamą balsą, formuojant politiką, reikalauja, kad visuomenė mokėtų už savo darbuotojų

mokslą, o pastaruosius remtų, kai jie nustoja būti naudingi savo darbdaviams.

Be to, privačios ekonominės asociacijos išnaudoja įvairias teigiamas savo samdinių ir visuomenės, kurioje jos veikia, savybes. Tarp tų savybių yra disciplina, pagarba įstatymui ir tvarkai, sąžiningo darbo tradicijos, ir socialinis solidarumas. Tokie atributai visame pasaulyje pasiskirstę labai netolygiai ir nėra paimti iš oro.

Šių nematerialių savybių stoka yra pagrindinė priežastis, kodėl ekonominė veikla daugelyje Trečiojo pasaulio šalių neprogresuoja. Tokia Afrikos šalis, kaip Mozambikas, gali būti turtinga gamtos išteklių, tačiau siaučianti korupcija nuo valdžios viršūnių iki apačios labai stabdo ekonomikos augimą ir galimybes masei nuskurdusių gyventojų. Tuo pačiu metu maža šalis, turinti skurdžių gamtos išteklių, pavyzdžiui, Šveicarija, per ištisas kartas išlaikė vieną iš aukščiausių materialinių gyvenimo standartų.

Palankus verslo klimatas neatsiranda per naktį; jį sąmoningai, energingai ir nepaliaujamai turi gerinti daugiau nei viena nacionalinės bendruomenės karta, gyvenanti ir teisingai pasiskirstanti gyvenimo našta apibrėžtoje teritorijoje. Be socialinės sanglaudos ir visuomeninės dvasios nebus gerai išvystyta šalies kelių, geležinkelių, elektros laidų, mokyklų, visuomenės sveikatos įstaigų

infrastruktūra. Visuomenės saugumas nebus garantuotas. Pareigūnų korupcija gali blokuoti verslumą nesuskaičiuojama daugybe būdų.

Štai kodėl turėtų būti visiškai nepriimtina, kad įmonės, nuo kurios priklauso bendruomenės pragyvenimas ir kurią praeityje įvairiais būdais bendruomenė puoselėjo, savininkai jaustų teisę perkelti gamybą į žemo darbo užmokesčio šalį ir taip padarytų didelę žalą bendruomenei. Kartu profesinė sąjunga neturėtų turėti galios taip iškelti algų reikalavimus, kad įmonė taptų nuostolinga ir jai grėstų bankrotas.

Taip pat yra nepriimtina, kad nacionalinė bendruomenė, finansavusi jauno mediko išsilavinimą, netektų jo paslaugų, jam baigus mokslus ir nusprendus dirbti kitoje šalyje už gausesnį atlyginimą. Toks jauno gydytojo šiurkštus ir išnaudotojiškas poelgis nacionalinės bendruomenės atžvilgiu įmanomas tik valstybėje, kuri kaip aukščiausią valdymo principą palaiko individo laisvę, o tiksliau – individualizmą, jo XXI amžiaus įsikūnijimo pavidale. Jeigu aukščiausias valstybės idealas būtų nacionalinės bendruomenės ir valstybės stiprinimas, tai šiuo atveju negalėtų kilti jokių argumentų. Bendruomenė turėtų galingą etinį ir teisinį pagrindą, prieštaraujantį jaunuolio teisei išvykti, nesuteikus bendruomenei tam tikros kompensacijos.

Tačiau tikroji nacionalinės bendruomenės paskirtis nėra jaunimo ir jo geresnio gyvenimo siekių suvaržymas. Priešingai, jaunimo nedarbo panaikinimas turėtų būti vienas iš prioritetinių europinio nacionalizmo tikslų. Užuoat slopinusi individo siekj asmeninei savirealizacijai, tautinė bendruomenė nori atverti maksimalias saviraiškos galimybes, ypač jaunimo tarpe.

Asmens ugdymas nacionalinio solidarumo dvasia. Kad būtų patenkinti individo poreikiai, nacionalinė bendruomenė turi gauti visokeriopą individo paramą. Iš tiesų, tarnavimas tautai turi būti laikomas esminiu atskiro nario gyvenimo matmeniu, jei tikimasi, kad nacionalinė valstybė įgyvendins plačius užmojus ir patenkins svarbiausius individo poreikius. Iššūkliai ir užduotys yra neeiliniai. Ne mažiau svarbus tikslas yra tvarios ekonomikos sukūrimas vietoje dabartinio kortų namelio, paremto spekuliaciniu kapitalu. Aktyvus internacionalistų pasipriešinimas bus įveiktas tik proporcingai kuo stipresniu nacionalinės bendruomenės angažavimosi.

Abi tendencijos – tautos gebėjimo įveikti sunkumus stiprinimas ir asmeninio įsipareigojimo nacionalinei bendruomenei stiprinimas – yra viena nuo kitos priklausomos ir abipusiai stiprinančios. Kuo tvirtesnis individualus prisirišimas prie nacionalinės idėjos, tuo didesnės bus kolektyvo galimybės tarnauti individui. Šį užburtą teigiama prasme ratą gali pajudinti tik tokie tautos

vadai, kurie patys yra įsipareigoję nacionalinei bendruomenei ir vadovaujasi nacionaline ideologija, kuri atitinka mūsų laikų iššūkius.

Vartotojiškumo ir individualizmo trapumas. Iki chroniško sąstingio, kilusio po 2008-2009 metų recesijos, vartotojiškumas sugebėjo atitraukti žmonių mases nuo potencialo, būdingo jų socialinei prigimčiai. Jei pokario materialinės gausos, ekonominio saugumo, įvairovės ir didėjančio laisvalaikio šventė būtų tęsusi ir per kitos kartos gyvenimą, tikėtina, kad europinis nacionalizmas niekada nebūtų atsigavęs kaip gyvybinga politinė jėga.

Pragyvenimo lygio nuosmukis Vakarų Europoje, prasidėjęs nuo turboglobalizmo atsiradimo aštuntajame dešimtmetyje, buvo laipsniškas, todėl iš pradžių buvo vos pastebimas. Tačiau per ateinančius dešimtmečius darėsi vis sunkiau užmaskuoti besitraukiančias spartaus augimo perspektyvas. Naujojo tūkstantmečio pradžioje viršnacionalinių institucijų vadovai susidūrė su pirmosiomis organizuotos nacionalinės opozicijos apraiškomis daugelyje Vakarų Europos šalių.

Iš tikrųjų dabar gyvename ekspansyvaus pokario vartotojiškumo ir individualizmo laikotarpio pabaigoje. Vertinant visos civilizuoto žmogaus gyvenimo istorijos kontekste, šis laikotarpis yra trumpas, galbūt tik atskiras epizodas. Įnirtinga mūsų amžiaus energija ir neramus

mobilumas tapo įmanomas dėl beatodairiškai naudojamų neatsinaujinančių materialinių išteklių, tokių kaip nafta ir kažko, esančio už materialinės srities – socialinio solidarumo likučių, paveldėtų iš tradicinių agrarinių bendruomenių.

Šis materialus ir dvasinis kapitalas buvo iššvaistytas. Prieš įsibėgėjant ekonominei krizei, daugumai šimtų milijonų vartotojų, gyvenančių Europoje ir apskritai Vakaruose, viliojanti Vakarų vartotojiškumo ir egoizmo galia atrodė nenugalima. Per sąlyginai trumpą laikotarpį, Vakarų demokratija ir laisvosios rinkos ekonomika suteikė asmeniui anksčiau neįsivaizduojamas asmeninio turto ir laisvės realias perspektyvas.

Tačiau dabar, kai kainų infliacija ir klimato kaitai pažaboti taikomi apribojimai jau pasidaro juntami, pasirinkimo galimybės siaurėja. Dabar valdančiosios klasės vis dažniau griebiasi nedemokratinų kontrolės metodų, signalizuojančių, kad geri laikai eina į pabaigą. Artimiausiais dešimtmečiais aktualus bus pagrindinių materialinių poreikių tenkinimo klausimas. Dar visai neseniai nemadingi atrodę raginimai ugdyti nesavanaudišką atsidavimą tautai suskambės įtikinamiau, kai paaiškės, kad alternatyvos visuomeniniam solidarumui ir pasiaukojimui nėra. Nacionalizmo argumentai taps patrauklesni, nes individualizmas ir universalizmas įtikinamai parodys savo bankrotą.

Dinamiška tautos samprata. Nacionalinės minties šalininkai turi aiškiai suvokti savo pagrindinio rūpesčio objektą – nacionalinę bendruomenę. Paprastai girdimi apibrėžimai, kas yra tauta, kurie labai priklauso nuo išoriškai matomų ar išskirtinių bruožų. Lietuvoje plačiausiai vartojamas apibrėžimas, kad tauta yra žmonių junginys, susietas tokiais atributais kaip bendra kalba, bendra istorija, liaudies menas ir papročiai.

Jei mes stabtelėsime pagalvoti, kad bandome suvokti ne stacionarų objektą kaip baroko bažnyčia, o nepaprasto dinamiškumo persmelktus reiškinius kaip žmones, pamatysime, kiek nedaug toks apibūdinimas gali pasakyti apie nacionalinę bendruomenę. Jei kas nors apibūdintų V. A. Mocartą, nemirtingų operų, simfonijų ir fortepijoninių koncertų kūrėją tik kaip ploną, žemo ūgio muzikantą, prieštarautume, kad toks apibūdinimas yra visiškai trivialus, nes neatsižvelgia į jo nuostabią kūrybinę jėgą. Panašiai ir įprotis galvoti apie tautą, kaip apie statišką sąvoką ir kaip apie eklektišką atributų rinkinį, ignoruoja jos milžinišką potencialą.

Problema iškyla jau pačioje klausimo formuluotėje. Užuoat klausę, kas yra tauta, turėtume galvoti apie tai, ką ji veikia, o dar geriau – *ką ji galėtų padaryti* kaip organizuota ir motyvuota dinamiškų žmonių asociacija.

Taigi ydingas tautos supratimas gali užgožti procesus, kurie gali būti lemtingi tautinės bendruomenės gyvybingumui. Lietuvos konservatorių lyderis veteranas Vytautas Landsbergis išnaudoja savo profesinius ryšius su lietuviška muzika ir tautiniais simboliais, kad sukurtų įspūdį, kad jis širdyje yra nacionalistas. Realiai jo veiksmai labiau sustiprino internacionalistines tendencijas Lietuvoje nei bet kurio kito vietos politiko.

Daugelis Lietuvos inteligentų tautos sampratą linkę tapatinti su tautine kultūra ir ypač su lietuvių kalba. Lietuviai didžiuojasi savo kalbos konservatyvumu, kuris iš visų kitų gyvų indoeuropiečių kalbų pakito mažiausiai. Tai, kad tiek daug Lietuvos Sąjūdžio atgimimo lyderių buvo intelektualai ir kultūros veikėjai, paaiškina, kodėl tautos idėja yra taip giliai persmelkta istoriniu, kultūriniu, kalbiniu ir liaudies menu turiniu. Tuo pačiu metu daugelis paprastų lietuvių vis dar sunkiai suvokia ryšį tarp savo neadekvačios materialinės padėties ir nuolatinio nacionalinio suvereniteto irimo.

Daugelį lietuvių įtikino valdžios atstovų teiginiai, kad valstybinė nepriklausomybė buvo pasiekta, kai šalyje legalizuota valstybinė vėliava, pradėjo veikti Lietuvos respublikos valdiškos institucijos ir lietuvių kaip valstybinė kalba buvo įteisinta. Todėl jeigu Lietuva yra nepriklausoma ir masinis nedarbas sutapo su formalios nepriklausomybės įgijimu, eiliniai lietuviai samprotauja, kad prasti

ekonominiai rodikliai gali būti nepriklausomybės pasekmė. Daugelis paprastų piliečių nesupranta, kad jų nepriklausomybė paprasčiausiai tėra formali. Būtent ta aplinkybė, kad vietos valdžia nebevaldo šalies ekonominės politikos lemia prastą daugumos Lietuvos gyventojų gyvenimo lygį.

Kas yra tauta ar nacionalinė bendruomenė (vokiško žodžio *Volk* prasme)? Tai žmonių asociacija, kuri bendradarbiauja ugdydama savo kolektyvinę galią išorinio pasaulio atžvilgiu. Asmens požiūriu tautinė bendruomenė yra jo galios pratęsimas ir padidinimas. Tarnaudamas savo tautai, individas dalijasi savo potencialu su daugeliu kitų nacionalinės bendruomenės narių, kurių dalis, sustiprinti jo indėlio, gyvens ir po individo fizinės mirties. Mūsų nacionalinės bendruomenės koncepcija ir jai įgimtas poreikis stiprėti suteikia žmogui bendrą kryptį ir discipliną, kurios reikia jo asmeninei galiai tvirtinti.

Priešpriešos neišvengiamumas žmonijos santykiuose. Apibendrinant galima pasakyti, kad visos gyvos būtybės, įskaitant žmogų, yra savotiška materijos rūšis, nuolat generuojanti jėgą, sąveikaujanti su išorės pasauliu, iš kur semiasi išteklių augimui. Kadangi pasisavinimo ir kaupimo procesas, kaip ir gyvenimas apskritai, yra nenutrūkstamas, o daugelis įvairių išteklių yra riboti, galima pastebėti, kad anksčiau ar vėliau gyvi organizmai susidurs vienas su kitu ir bus priversti konkuruoti dėl resursų.

Žmonių junginiai, atspindintys savo sudedamųjų subjektų būdingas tendencijas, gana nuspėjamai susidurs su kitomis grupėmis, siekiančiomis tų pačių ar analogiškų išteklių. Tarp galios šaltinių, dėl kurių nuolat kovoja konkuruojantys junginiai, yra žmonės arba nauji nariai. Kas yra istorija, jei ne nesibaigianti įvairių žmonių darinių konfliktų kronika? Visais laikais ir kiekvienoje vietovėje, kurioje gyveno žmogus, gyvybingos žmonių grupės reiškė nuoseklią tendenciją augti – priešinant, absorbuojant arba pašalinant kitas asociacijas, kurios siekia išteklių, pasiekiamų tik vienam ar keliems savo varžovams.

Jei tai tiesa, tai taip pat akivaizdu, kad sena svajonė suvienyti žmoniją taikai, teisingumui ir laisvei yra ne kas kita, kaip mirażas. Ir jei žmonių santykių priešpriešos neįmanoma išbraukti iš pasaulio, sukuriant imperines struktūras, ar nebūtų geriau sutelkti žmogaus energiją į seniai nusistovėjusių nacionalinių valstybių stiprinimą, didinant jų potencialą meno, miestų ir kaimo gražinimo srityse, moksluose, šalių ekonomikoje ir socialinėje gerovėje?

„Lengviau pasakyti, nei padaryti“, – gali įsiterpti skeptikas. Nepaisant to, tai yra faktas, kad milžiniška naikinamoji branduolinių ir biologinių ginklų galia yra tokia, kad dar vieno pasaulinio karo, įtraukiančiu į save stambiausias industrializuotas valstybes tampa neįsivaizduojamas. Taigi objektyvūs technologiniai veiksniai vis labiau privers politi-

kos formuotojus nukreipti žmonių agresiją į nesmurtines konkurencijos sferas.

Istorija rodo, kad imperijos sugeba absorbuoti mažas tautas su jų kolektyvine tapatybe ir lojalumu, taip pašalindamos konfliktus tarp pastarųjų. Tačiau žmogaus siekio kaupti galią problema niekada nebuvo ir negali būti išspręsta, įvedant imperinį valdymą. Tautos ir jos gyventojų plėtros pertraukimas jau savaime yra didžiulis praradimas, susijęs su daugelio kartų darbu, pasiaukojimu ir viltimis.

Užkariaujant ir asimiliuojant svetimus gyventojus, atsiveria durys privačiam turto kaupimui besiplečiančioje imperijoje ir piktnaudžiavimui valdžia vidaus kontekste. Žmogaus prigimtis paaiškina, kodėl žmonės negailestingai pasisavino valdžią per užsienio karines kampanijas arba išnaudojo darbo jėgą namuose. Ir kadangi didžioji dalis žmonėms pasiekiamos galios yra sukoncentruota kituose asmenyse, galima pastebėti, kad energijos ir organizacinių gabumų stokoiantys asmenys ir grupės visada rizikuos tapti ambicingesniųjų individų valdžios įgijimo instrumentais. Istorija ne kartą tą įrodė. Mums nereikia Markso griozdiško *Kapitalo* (Das Kapital), kad suprastume, jog silpnesnių išnaudojimas stipresniais yra nuolatinis žmonių santykių reiškiny.

Jei šalies viduje vyraujanti priespauda bus sunkesnė našta nei užsienio užkariautojų tikėtini suvaržymai, piliečiai

atsisakys ginti savo kalėjimus. Sėkmingos imperijos parodė, kad jos gali įkurti *Pax Romana* ar panašius ilgalaikės taikos laikotarpius, nors amžinosios taikos pasiekimo kaina paprastai reikalauja nesibaigiančių, pragaištingų karų.

Tačiau būtent santykinis išorinių grėsmių nebuvimas leidžia individui, šeimai ir klasei siekti savų siaurų interesų, kaupti ir koncentruotą turtą ir galią ir tokiu būdu sukuria prielaidas didžiulei nelygybei ir vėlesniam žmonių masės išnaudojimui. Kaip jau matėme, pasaulinis finansų ir įmonių kapitalo dominavimas pastaraisiais dešimtmečiais, rimtos opozicijos superturtuoliams stoka paskatino vis įžūlesnes socialinio turto pasisavinimo formas.

Nacionalizmas ir intelektualai. Vis dėlto šiuolaikinė nacionalinė pasaulėžiūra negali rūpintis vien politiškai pasyvios tautos daugumos materialiniais poreikiais. Nors masių parama yra būtina, norint nugalėti globalistus, vien tik skaičių nepakaks. Yra dar svarbesnis veiksnys, lemiantis galutinę sėkmę – tai gerai apgalvota strategija ir platų reiškinių spektrą apimanti pasaulėžiūra.

Netekusių vilties žmonių masėmis galima manipuliuoti. Globalistų agentai reguliariai įsiskverbia į masinius judėjimus ir bando nukreipti nepasitenkinimą saugiais kanalais arba pakerta vienybę, skatindami frakcijas. Tokia blaškanti ir skaldanti taktika turės mažiau perspektyvų pasiekti savo tikslus, jei patriotai aiškiai nubrėš kelią į

priekį. Todėl nacionalinis judėjimas turi sukurti suprantamą koncepciją apie tai, kas yra priešas; kokios jo stipriosios ir silpnosios pusės; kokius resursus patriotai bus pajėgūs sutelkti ir kokių ilgalaikių tikslų reikėtų siekti.

Sėkmingai kovai su globalizacijos architektais turėtų vadovauti organizuota politiškai sąmoningų patriotų mažuma. Patriotiniai vadai taps ypatingai motyvuoti ir veiksmingi, jei jie sukurs ir dalinsis patraukliu alternatyviu žmonių susivienijimo modeliu, siūlančiu patrauklesnes savirealizacijos perspektyvas nei globalistų vizija. Šiuolaikinis europietiškas nacionalizmas – doktrina, atsižvelgianti į mūsų laikų geopolitinę ir ekonominę realybę, gali suteikti mąstančiam individui gyvenimo prasmę vis chaotiškesniame pasaulyje. Pats žodis „nacija“ – tauta, kilęs iš lotyniško žodžio „natio“, arba gimimas (lot. šaknis nat- reiškia gimimas), žadina natūralias harmonijos ir tęstinumo idėjas, susijusias su gyvybės atsinaujinimu.

leškant prasmingo gyvenimo tikslo, neišvengiamai susiduriama su ilgaamžiškumo sąvoka, nes jokios rimtos laiko ir pastangų sąnaudos neturėtų būti nukreiptos tik į trumpalaikius objektus. Dauguma jaunuolių praleidžia ilgus metus studijuodami universitete, tikėdamiesi, kad šios laiko ir pastangų investicijos suteiks jiems žinių, kurios tarnaus jiems visą gyvenimą.

Analogiška situacija yra ir ilgalaikių institucijų, t.y. tų, kurios atsirado daugelio sekančių viena po kitos kartų pastangų dėka. Aiškus faktas, kad ilgametės asociacijos per tam tikrą laiką iš savo narių gauna svaresnį indėlį nei improvizuotos bendrijos, leidžia pirmosioms teikti vertingesnę naudą nei paskubomis sukurti junginiai.

Airijoje gimęs politikos teoretikas ir valstybės veikėjas Edmundas Berkas (Edmund Burke) buvo vienas pirmųjų mąstytojų, suvokusių, kad seniai sukurtos institucijos ir praktikos, kurios remiasi daugelio kartų sukauptą patirtimi, bus stipresnės už naujai kuriamas asociacijas. Štai kodėl Berkas pasmerkė 1789 m. Prancūzijos revoliuciją savo *Apmąstymuose apie Prancūzijos revoliuciją*. Berkas buvo įsitikinęs, kad senos monarchijos, aristokratijos ir bažnyčios institucijos būtų garantavusios geresnę ateitį prancūzams nei radikalių pokyčių programa, kurią propagavo revoliucionieriai.

Berkas tikriausiai klydo reikalaudamas tęsti *senovinį režimą (Ancient Regime)*, tačiau jis buvo teisingesnis gilesne prasme. Britų valstybininkas suprato, kad nenutrūkstamas institucijų ir tautų gyvenimas užtikrina laipsnišką patirties kaupimą, o tai yra geriausias būdas užtikrinti pažangą.

Priešingai, revoliucinės intervencijos blokuoja judėjimo tęstinumą ir kaupimo procesą, nukreipia ir išsklaido energiją į daugybę naujų kelių. Totalitarinės revoliucijos

nugalėtojai iš tikrųjų yra priversti pradėti nuo nulio. Jei darome prielaidą, kad dideli minties ir kultūros pasiekimai remiasi sukauptos patirties pagrindu – daugelio ankstesnių kartų indėliu – tada prieisime prie išvados, kad revoliucinė improvizacija paprastai nuves į gyvybinės energijos iššvaistymą.

Priminsime, kad Prancūzijos revoliucija sukėlė pražūtingus pilietinius neramumus, teroro viešpatavimą ir galiausiai niokojančius Napoleono karus, kurie tęsėsi iki 1815 m. Taip pat sunku rasti kokius nors pateisinančius privalumus, atperkančius bolševikų revoliucionierių sukeltas skerdynes prieš Rusijos žmones ir kitas Europos tautas.

Žinoma, seniai nusistovėjusios civilizacijos, religijos ir institucijos laikui bėgant gali tapti neveiklios, kaip beveik neabejotinai atsitiko su dieviškąja teise besiremiančios monarchijos institucijos Europoje. Bėgant amžiams, auganti gerovė ir plintantis raštingumas į pirmą planą iškėlė daugybę europiečių, norinčių ir galinčių daryti įtaką, valdant savo valstybes. Taigi senoji tvarka neišvengiamai buvo priversta užleisti vietą naujai besiformuojančioms socialinėms jėgoms. Jei Prancūzijos karaliai ir aristokratai būtų buvę lankstesni naujų kylančių klasių atžvilgiu, kaip rodė jų kolegos britai, galbūt būtų galėję išvengti su revoliucija susijusių žmogiškųjų tragedijų.

Pats vertingiausias gyvų organizmų turtas yra jų gyvybinė energija. Optimalus turimos jėgos panaudojimas turėtų būti priskiriamas prie didžiausių dorybių; energijos švaistymas turėtų būti laikomas vienu rimčiausių nusikaltimų. O ankstesnių kartų darbo ir laimėjimų švaistymas laikiniems dabarties tikslams yra pati sunkiausia nuodėmė.

Galime palyginti praeities patirties ir sukauptų žinių naudingumą su dviračio naudingumu, kurį žmogus išrado, siekdamas padidinti savo judėjimo galią. Dviratis parodo, kaip dviratininko išeikvota energija (praeityje panaudota jėga) gali sustiprinti jėgą, kurią jam reikia panaudoti dabar. Jo konstrukcija yra tokia, kad fizinė jėga gali būti nukreipta į apibrėžtą kelią, kuris gražina didelę panaudotos energijos dalį atnaujintam naudojimui. Pakanka kelių rato apsisukimų, kad padidėtų pagreitis ir labai sustiprintų dviratininko jėgą, jam judant į priekį. Tuo pačiu metu žmogus, besilaikantis pastovaus ir ilgesnių bėgimo režimo, pastebės, kad 10 kilometrų bėgimo trasą įveikti treniruočių programos pabaigoje yra daug lengviau nei buvo pradžioje.

Tik dažnas intensyvių ir susijusių įspūdžių perdavimas protui ilgesnį laiką palengvins žinių ar įgūdžių išsaugojimą ir kaupimą. Jaunas pianistas turės praktikuotis net 6-8 valandas kasdien visą dešimtmetį ar ilgiau, kol galės save laikyti kompetentingu klasikinės muzikos atlikėju. Bet kokio pobūdžio mokymasis yra pasiekiamas, kartojant konkrečius

veiksmus, o tai leidžia smegenyse kaupti šių praeities veiksmų atvaizdus. Tai suteikia impulsą ateičiai ir galią įveikti trukdžius.

Ilgalaikė Europos klasikinio meno trauka. Meno laimėjimai, tokie kaip italų renesanso tapybos ir skulptūros šlovė, taip pat priklausė nuo nuolatinės ribotos meistrų, studentų, mecenatų ir jų palikuonių sferos daugiau nei per šimtmetį trukusią sąveiką. Garsusis Mikelandželas (Michelangelo), nutapęs Siksto koplyčios lubų freskas, paauglystėje buvo tapytojo Domeniko Girlandajo (Domenico Ghirlandaio) mokinys. Pastarasis savo ruožtu buvo Andrėjo del Verokijo (Andrea del Verrocchio) mokinys, kuris taip pat mokė Leonardo da Vinci tam tikrų meninių įgūdžių. Albrechtas Diureris (Albrecht Durer), didysis vokiečių tapytojas, keletą kartų lankėsi Italijoje, kur užmezgė glaudžius ryšius su daugeliu italų renesanso menininkų, tokių kaip Rafaelis (Raphael) ir Leonardo da Vinci. Įgijęs turtingą patirtį Italijoje, Diureris grįžo į savo gimtąją Vokietiją ir pradėjo propaguoti daugelį itališkų klasikinių motyvų, kuriuos įvaldė per savo keliones.

Vokiečių klasikinė muzika yra dar vienas geras pavyzdys, kaip meninis meistriškumas priklauso nuo nenutrūkstamo įtakų ir įgūdžių perdavimo tarp nedidelio talentingų asmenų rato. Wolfgangas Amadeusas Mocartas labai anksti išmoko groti muzikos instrumentais ir kurti muzikinius kūrinius nepaliaujamomis savo tėvo Leopoldo

Mocarto, dirbusio muzikos vadovu Zalcburgo arkivyskupo dvare, pastangomis. Suaugęs Mocartas glaudžiai bendravo su kompozitoriumi Jozefu Haidnu (Franz Joseph Haydn), kurį laikė darančiu reikšmingą poveikį jo meninei raidai. Ir atvirkščiai, Mocartas padarė didelę įtaką Ludvikui van Bethoveniui, kuris buvo 14 metų jaunesnis už Mocartą.

Savo ruožtu Haidnas Karlo Filipo Emanuelio Bacho muziką laikė labai svarbiu įkvėpimo šaltiniu savo kūriniams. K.F.E. Bachas apie muziką sužinojo iš savo tėvo, garsesnio Johano Sebastiano Bacho. Pastarasis savo ruožtu buvo dar kito muzikanto Johano Ambrosijaus Bacho sūnus.

Italų renesanso tapybos ir skulptūros bei klasikinės vokiečių muzikos suklestėjimas išplėtė italų ir vokiečių menininkų įtaką grožio etalonams iki mūsų laikų. Priešingai, modernizmas iš esmės paskelbė karą šimtmečius sukauptiems meniniams įgūdžiams, estetiniams jausmams ir tradicijoms. Jis apėmė momentinį, subjektyvų, improvizuotą ir funkcinį, o visa tai atspindi fragmentišką, juslinį ir socialiai atsijungusį mūsų amžiaus charakterį.

Kova dėl suvereniteto atkūrimo Europos nacionalinėms valstybėms gali būti vertinama kaip ilgalaikis prisirišimas prie to kas tvaru, tęstinumo patvirtinimas. Atskiros tautos savyje turi milžiniškas žinių ir patirties atsargas, kurios apibrėžtais kanalais perduodamos iš kartos į kitą. Didžioji dalis to, kas vertinga Europos kultūroje, vystėsi apibrėžtais

regioniniais ar nacionaliniais keliais. Išskirtines tautinių kultūrų ypatybes lėmė ir įamžino geografiniai veiksniai, kalbų įvairovė, istorinė patirtis, netolygus turto ir išsilavinimo lygis bei nacionalinė konkurencija.

Kosmopolitiškai stebėtojai gali apgailestauti, kad regioninis ir nacionalinis menas, žinios, patirtis, tradicijos ir skoniai dar nėra visiškai susilieję į bendrą Europos ar pasaulinę amalgamą. Tačiau žinome, kad įtampa tarp konkuruojančių galių centrų gali būti naudinga. Tai gali pažadinti konkurencinę dvasią ir naujoves. Be to, mes jau aptarėme, kaip dažnai geriau sutelkti dėmesį į tai, kas yra savita ar konkretu, nei beatodairiškai išsklaidyti energiją įvairiose sferose.

Nacionalinė bendruomenė peržengia trumpo individo gyvenimo ribas. Gilesniu, o gal poetiniu lygmeniu įsipareigojimas tarnauti savo tautai gali būti laikomas intelekto mirties atmetimu. Valia siekti galių, taip pat būdinga mažiau sąmoningoms gyvoms būtybėms, per instinktyvų dauginimąsi įveikia individualaus organizmo mirtį. Analogiškai žmogaus intelektas, kurio funkcijos paveldėjo tą pačią primityvių gyvų būtybių galių įgijimo trajektoriją, turėtų sąmoningai ieškoti kanalų, kurie jo gyvybinę energiją nenutrūkstamai kreiptų į tolimą ateitį. Nacionalinė valstybė sukurta, siekiant užtikrinti tautinės bendruomenės tęstinumą, gali būti mąstančio individo atrama prieš biologinės mirties neišvengiamumą.

Kodėl turėtume praleisti savo gyvenimą kurdami ką nors, kaupdami turtus ar žinias, kai žinome, kad mirtis galiausiai atims iš mūsų galimybę mėgautis savo pasiekimais? Nors mūsų tikslas yra geriau suprasti gyvenimą ir tai, ką norime pasiekti per savo gyvenimą, mes privalome čia sustoti ir panagrinėti mirties temą. Vienas iš būdų įvertinti gyvenimo tikslų vertingumą yra jų supriešinimas. Galime perfrazuoti klausimą, ko mes labiausiai trokštame, į klausimo antitezę. Kitaip tariant, ko mes mažiausiai norime ar labiausiai bijome?

Tai naudingas požiūris, nes jis įkūnija labai svarbią opozicijos sampratą, kuri, deja, persekioja mūsų valią kiekviename žingsnyje. Jei galėtume tiksliau įvertinti jėgas, kurios tikrai bandys sužlugdyti mūsų valią, turėsime daugiau galimybių suformuluoti realius, pageidaujamus ir pasiekiamus gyvenimo tikslus. Mūsų valiai nėra didesnės kliūtis nei mirtis.

Tariamasis gyvenimo beprasmiškumas. Pesimistas sakys, kad laimingo gyvenimo baigties negali būti, nes mirtis viską nušluos savo kelyje. Todėl iš tikrųjų niekas neturi reikšmės. Vidutinybė ginčysis, kad mirtis yra neišvengiama, todėl nėra prasmės labai stengtis kopti į aukštumas. Galiausiai mirtis mus visus sulygins. Pamaldus krikščionis šį fizinį pasaulį gali vertinti kaip tik įžangą į daug svarbesnį pomirtinį gyvenimą. Kodėl tuomet turėtume

išsekinti save ne visuomet švarioje kovoje dėl galios, turtų ir šlovės pasmerktame pasaulyje?

Tiesa, kad mirtis visam laikui užgesina mūsų sąmonę. Tačiau šis akivaizdus baigtumas nėra toks galutinis, kaip gali atrodyti. Kai mirsime, daugelis iš mūsų paliks šimtus žmonių, o gal ir tūkstančius, kuriuos per savo gyvenimą kažkaip paveikėme. Mūsų ankstesnių veiksmų padariniai apsigyvens kituose asmenyse, kurių daugelis gyvens ir po mūsų mirties. Tikraja prasme mūsų veiksmai gyvuos ir ateityje dar ilgą laiką.

Taigi geriausias būdas mesti iššūkį tariamam biologinės mirties baigtumui būtų pripažinti, kad mūsų gyvenimas vyksta ne tik individualios būties, mūsų asmeninio suvokimo ribose, bet ir platesnėje ir reikšmingesnėje sąveikų su kitais žmonėmis srityje.

Turbūt mažiausiai trokštamas dalykas, yra mirtis. Dauguma iš mūsų to labiausiai bijo. Tačiau niekas negali pasakyti, ką reiškia būti mirusiam. Mes tikime, kad mirtis yra sąmonės netektis, o tai yra nežinojimo būseną. Taigi, kaip visiškai nežinantis žmogus gali paaiškinti savo gyviems partneriams asmeninės sąmonės netekties būseną? Akivaizdu, kad tai neįmanoma.

Bet mes galime išbandyti analogiją. Ar gali būti, kad užmarštis, su kuria susidursime po mirties, bus labai panaši

j buvimą be sąmonės, kurį patyrėme dešimtmečius ir šimtmečius prieš savo asmeninį gimimą? Ar šis palyginimas padeda mums geriau suprasti mirtį?

Ar galime patirti buvimą be sąmonės? Jei galime apie tai kalbėti, kaip tai darome dabar, tada turi būti įmanoma patirti sąmonės nebuvimą. Pabudę ryte galime nuoširdžiai pasakyti, kad ką tik patyrėme sąmonės netektį. Kita vertus, galime diskutuoti apie nuostabias skraidančių lėkščių ir laiko mašinų savybes, tačiau tai yra įsivaizduojami objektai, o ne fizinė tikrovė. Galbūt norėtume ilgiau pasišnekėti su Aleksandru Didžiuoju. Panašiai mes galime karštai trokšti pomirtinio gyvenimo, palaimingo nesibaigiančių malonumų rojus.

Taigi mums lieka blaivus suvokimas, kad fizinis pasaulis, kuriame yra milijonai kitų sąmoningų žmonių, egzistavo be mūsų daug tūkstančių metų. Tas pats pasaulis, šiek tiek pakeistas mūsų veiksmų, tikriausiai tęs savo egzistavimą dar daug tūkstančių metų po to, kai mes paliksime jį. Nieko nežinojome apie pasaulį prieš gimstant ir nieko nežinosime apie jį po mirties.

Taigi mes stebime realybę, kuri yra neapsakomai didesnė ir daug galingesnė už mus, už mūsų sąmonę. Kalbant apie žmonijos istoriją, mes esame tik vienas iš daugelio milijonų sąsajų tarp praeities ir ateities. Ar šis mūsų nereikšmingumo suvokimas turėtų mus nuliūdinti?

Aktyvaus, sąmoningo individo ir jo gyvenamosios bei materialiosios aplinkos sąveikoje rasime pradžią geresniam savo gyvenimo tikslo supratimui. Dinamiška mūsų sąmoningo egzistavimo samprata suteiks mums ryškesnių įžvalgų apie iššūkį, kurį mirtis kelia mūsų psichologinei gerovei.

Jei apmąstytumė savo egzistavimą kuo platesniame kontekste, pamatytumė, kad esame mažytė didžiulės visatos dalis, o ši yra laukas, kuriame atskiros dalys nuolat sąveikauja. Taigi objektų sunaikinimas visatoje negali vykti izoliuotai. Nė vienas visatos elementas nesuyra, nepaveikdamas kitų elementų, ir tai taip pat taikoma žmonių mirtingumui.

Iš tikrųjų objekto dekonstrukcija yra jo energijos ir turinio perdavimas kitiems objektams. Niekas nepabėga iš visatos. Viskas lieka nesibaigiančiame virsmo procese.

Mūsų pasaulis yra nuolat besikeičiančios visatos dalis ir jam besąlygiškai galioja tie patys fiziniai dėsniai, kurie galioja už biosferos ribų. Mes – žmonės, prieš amžių amžius išsivystę iš paprastesnių gyvų būtybių, taip pat paklūstame tiems patiems gamtos dėsniams, kurie galioja viskam kitam šioje planetoje. Priklausomybė nuo gamtinių įstatymų mūsų planetoje yra absoliuti. Dažnai gali būti taip, kad antgamtiškumas egzistuoja individų, negalinčių

psichologiškai susidoroti su gamtos dėsnų griežtumu, galvose.

Kitaip sakant, gyventi izoliuotai neįmanoma. Mes nuolat sąveikaujame su savo aplinka, kurią didžiąja dalimi sudaro žmonės ir su kuriais bendraujame. Labai didelė dalis išsikvojamos energijos yra nukreipta į kitus asmenis, kuriuos nuolat stengiamės paveikti, tiksliau, pakeisti. Nesvarbu, ar tai suvokiame, ar ne, didžiąją savo gyvenimo dalį praleidžiame bandydami formuoti kitų žmonių valią, norus, nuostatas, jausmus ir mąstymą. Mes esame visiškai socialios būtybės.

Knygą vertė Daiva Judges